

Gymnázium Františka Martina Pelcla

Rychnov nad Kněžnou
Hrdinů odboje 36

„Buřinka“ (aneb je dobré mít pod čepicí ...)

Školní vzdělávací program pro studijní obor 79-41-K/81 (prima – kvarta)

verze V4.0 (platnost od 1.9.2016)

Č.j.: 467/07

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	1
1.1. VZDĚLÁVACÍ PROGRAM OSMILETÝ – NIŽŠÍ GYMNÁZIUM	1
1.2. STUDIJNÍ FORMA VZDĚLÁVÁNÍ DENNÍ.....	1
1.3. ÚDAJE O ŠKOLE	1
1.4. ZŘIZOVATEL.....	1
1.5. PLATNOST ŠVP OD 1. ZÁŘÍ 2016	1
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	2
2.1. HISTORIE A VELIKOST ŠKOLY	2
2.2. UMÍSTĚNÍ ŠKOLY	3
2.3. MATERIÁLNÍ, PROSTOROVÉ, TECHNICKÉ A JINÉ PODMÍNKY	3
2.4. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE, DLOUHODOBÉ PROJEKTY	3
2.5. SPOLUPRÁCE SE ŠR, SRPDŠ, MĚSTEM RYCHNOV N. KN., PPP, ÚP A JINÝMI INSTITUCEMI	3
3. CHARAKTERISTIKA ŠVP	5
3.1. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY.....	5
3.2. PROFIL ABSOLVENTA.....	5
3.3. ORGANIZACE PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ.....	5
3.4. ORGANIZACE MATURITNÍ ZKOUŠKY	5
3.5. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	6
3.6. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH	8
3.7. ŠVP A „KOMPLEXNÍ“ POJETÍ ZABEZPEČENÍ VÝUKY PRO ŽÁKY S RŮZNÝMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	9
3.8. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT (PT)	9
4. UČEBNÍ PLÁN.....	14
4.1. UČEBNÍ PLÁN PRO NIŽŠÍ STUPEŇ GYMNÁZIA (S ROZPRACOVÁNÍM OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ Z RVP DO ŠVP).	14
4.2. PŘEHLED VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ	16
4.3. ORGANIZACE VÝUKY	17
5. UČEBNÍ OSNOVY	18
5.1. ČESKÝ JAZYK, CIZÍ JAZYK.....	18
5.2. CIZÍ JAZYK.....	29
5.3. MATEMATIKA, CVIČENÍ Z MATEMATIKY	49
5.4. INFORMATIKA A VÝPOČETNÍ TECHNIKA	63

5.5. DĚJEPIS	67
5.6. OBČANSKÁ A ZDRAVOTNÍ VÝCHOVA	79
5.7. FYZIKA	107
5.8. CHEMIE	123
5.9. BIOLOGIE	134
5.10. ZEMĚPIS	147
5.11. HUDEBNÍ VÝCHOVA	158
5.12. VÝTVARNÁ VÝCHOVA	166
5.13. TĚLESNÁ VÝCHOVA	176
6. PRŮŘEZOVÁ TÉMATA - NIŽŠÍ GYMNÁZIUM	187
6.1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	187
6.2. VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	189
6.3. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH	190
6.4. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	191
6.5. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	192
6.6. MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	194
7. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY	196
7.1. PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ	196
8. PŘÍLOHY	197
8.1. SEZNAM EXKURZÍ NG, JIMIŽ SE DÁLE NAPLŇUJÍ PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1. VZDĚLÁVACÍ PROGRAM OSMILETÝ – NIŽŠÍ GYMNÁZIUM

1.2. STUDIJNÍ FORMA VZDĚLÁVÁNÍ DENNÍ

1.3. ÚDAJE O ŠKOLE

Gymnázium Františka Martina Pelcla

Hrdinů odboje 36, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Ředitel: Mgr. Petr Kačírek , kacirek@grk.cz

Tel: +420 733 124 931

e-mail: gymrk@grk.cz

http: www.grk.cz

IČO: 60884703

IZ: 600012557

1.4. ZŘIZOVATEL

Královéhradecký kraj

500 03 Hradec Králové, Pivovarské náměstí 1245

+420 495 817 111

www.kr-kralovehradecky.cz

posta@kr-kralovehradecky.cz

1.5. PLATNOST ŠVP OD 1. ZÁŘÍ 2016

Čestný název nese škola po rychnovském rodáku Františku Martinu Pelclovi, který byl prvním profesorem české řeči a literatury na Karlově univerzitě v Praze.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. HISTORIE A VELIKOST ŠKOLY

Gymnázium Františka Martina Pelcla v Rychnově nad Kněžnou je státní středně velká škola. Založena byla roku 1714 hrabětem Norbertem Leopoldem Kolowratem, majitelem rychnovského panství ve spolupráci s rektorem piaristické koleje v Litomyšli. Žáci se zde učili náboženství, čtení, psaní, počty a předměty latinských škol. Na škole se žáci učili češtině i němčině. Škola byla z počátku čtyřtřídní, později osmitřídní, první maturitní zkoušky proběhly v roce 1872. Po první světové válce budova piaristického gymnázia vyhořela, studenti se dočkali nové gymnaziální budovy, která nesla název Pelclovo státní reálné gymnázium v roce 1924. Po druhé světové válce gymnázium pokračovalo ve výuce přes dílčí změny, kdy byla škola přejmenována na jedenáctiletou střední školu (1954), dále na střední všeobecně vzdělávací školu (1961), aby opět od r. 1972 byla škola gymnáziem a od 1989 nese název Gymnázium F. M. Pelcla. V 1982 byla k historické budově přistavěna nová budova a v 1996 byla daná k užívání sportovní hala. Po roce 2002 se stala škola po celkové generální opravě bezbariérovou. V roce 2004 byla sportovní hala pojmenovaná po olympijském vítězi z Atén v desetiboji Romanu Šebrlovi. Škola poskytuje všeobecné gymnaziální vzdělávání pro více jak 500 žáků v osmiletém a čtyřletém studiu. Speciální příprava na VŠ probíhá v posledních dvou ročnících VG, a to formou výuky volitelných popř. nepovinných předmětů.

2.2. UMÍSTĚNÍ ŠKOLY

Škola je umístěna poblíž centra města, v dostupné vzdálenosti od autobusového a vlakového nádraží. Část žáků dojíždí z Týniště n. Orl., Kostelce n. Orl., Solnice i Dobruška. Škola se nachází v hezkém prostředí u malého městského parčíku, v zadní části objektu před Sportovní halou Romana Šebrleho je také parková zóna. Škola má vlastní školní hřiště. Celý objekt školy tvoří kompaktní celek, který svým umístěním i funkcí plně vyhovuje potřebám gymnaziálního vzdělávání.

2.3. MATERIÁLNÍ, PROSTOROVÉ, TECHNICKÉ A JINÉ PODMÍNKY

Výuka probíhá ve 30 učebnách (z toho je 6 jazykových, 2 počítačové, 1 hudební, 1 výtvarná, 3 laboratoře – Bi, F, Ch, posilovna), dále v malé tělocvičně, ve sportovní hale a na školním hřišti.

Pro zabezpečení výuky tělesné výchovy škola užívá v jarním a podzimním období lehkootletický stadion a v zimním období ledovou plochu městského krytého kluziště.

Objekt školy je po generální opravě z roku 2002 bezbariérovou a plně funkční budovou.

V rámci materiálně technického zabezpečení výuky stojí za zmínku vybavení 2 počítačových učeben se 34 počítači, 20 počítačů je v kabinetech a kancelářích, 4 počítače ve studovně a 8 počítačů v internetovém koutku v aule školy.

Škola je dobře vybavena kvalitní AV technikou (dataprojektor v 7 učebnách), digitální kamerou, ozvučovací aparaturou – pevnou i přenosnou, kvalitně jsou vybaveny laboratoře biologie, chemie, fyziky, kopírovací stroje pro pedagogy, žáky i kancelář.

2.4. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE, DLOUHODOBÉ PROJEKTY

Škola připravuje pro studenty mezinárodní projekty – SRN (Braunschweig), Holandsko (Gouda). Žáci se dále účastní tematických zájezdů do Francie a Anglie.

Od roku 2015 je pro žáky nižšího gymnázia realizována výměna se Slovenskem (Oravská Polhora).

2.5. SPOLUPRÁCE SE ŠR, SRPDŠ, MĚSTEM RYCHNOV N. KN., PPP, ÚP A JINÝMI INSTITUCEMI

Školská rada

- byla ustavena k 1. 1. 2006, byly řešeny základní úkoly vyplývající ze školského zákona

SRPG (Spolek rodičů a přátel gymnázia)

- s tímto spolkem spolupracuje škola dlouhodobě, spolupráce probíhá v mnoha aktivitách, např. šerpování a vyřazení studentů, finanční podpora sportovních a kulturních aktivit, organizace školního plesu, při návštěvách partnerských zahraničních škol, pro organizování školních výročí

Město Rychnov n. Kn.

- při návštěvách partnerských škol
- při návštěvách politických subjektů města Rychnova nad Kněžnou ve škole
- při podpoře financování společných zájmů ve sportovní hale
- při organizaci kulturní akce Poláčkovo léto, Šlitrovo jaro

PPP (Pedagogicko-psychologická poradna)

- kontakt mezi rodiči žáků školy a poradnou
- při řešení výchovných problémů žáků školy (konzultací)
- při realizaci psychologických testů v rámci přijímacích zkoušek pro žáky osmiletého studia

ÚP (Úřad práce)

- spolupráce při výběru povolání, dalších škol
- návštěva ÚP – informačního centra žáků 3. a 4. ročníků
- spolupráce při školské výstavě středních škol

Dále škola spolupracuje se ZUŠ (základní umělecká škola), Charitním domovem, ÚSP (Ústav sociální péče), Rychnovským zpravodajem. Spolupracujeme také s institucemi zajišťujícími charitativní sbírky (ADRA, Bílá pastelka, Sluníčkový den a další).

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Gymnázium F. M. Pelcla je jedním z nejstarších gymnázií v Královéhradeckém kraji. Z hlediska kvality výchovy a vzdělávání je dlouhodobě nadprůměrné. Je středem zájmu uchazečů o studium, žáků a veřejnosti pro svůj evropský rozměr i pro svou zajímavou nabídku studijních příležitostí i mimoškolní činnosti. Evropská dimenze je dosahována především kvalitní výukou cizích jazyků a účastí na mezinárodních projektech v rámci Euroregionu Glacensis i celé Evropské Unie. Naším hlavním cílem je připravit žáky na úspěšné složení nové maturitní zkoušky a na vysokoškolské studium. Toho chceme dosáhnout především diferenciací širokou nabídkou volitelných předmětů v předposledním a posledním ročníku. Školní vzdělávací program tak vychází vstříc individuálním požadavkům žáků a zároveň je dostatečně otevřený, aby mohl pružně reagovat i na potřeby regionu. Velký důraz klademe na kvalifikovanost učitelů, a to jak po stránce odborné, tak i pedagogické. Nezbytnou podmínkou pro jejich práci je další vzdělávání i aktivní používání ICT. Svým zaujetím pro obor a profesionálním přístupem ve výuce učitelé motivují žáky k aktivnímu a zodpovědnému přístupu ke studiu a pěstují v nich radost z poznávání. K tomu přispívají rozmanité formy a metody výuky, které jsou ve ŠVP dále přesněji specifikovány.

3.2. PROFIL ABSOLVENTA

Gymnázium Františka Martina Pelcla vzdělává své žáky tak, že jeho absolventi jsou schopni orientovat se v běžném životě a aktivně se účastnit společenského, kulturního nebo politického dění ve svém regionu. Jsou sociálně zralí, jsou si vědomi svých práv a povinností a ctí demokratické principy fungování společnosti.

Absolvent našeho gymnázia je schopen rozvíjet a chránit své fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně zodpovědný. Umí komunikovat ústně, písemně i pomocí ICT, a to jak v mateřském, tak i v cizím jazyce a prakticky používat ICT při své práci i pro vlastní vzdělávání. Je schopen samostatně se učit a samostatně řešit úkoly. Své znalosti a dovednosti dále tvořivě rozvíjí a propojuje, chápe nutnost celoživotního vzdělávání. Umí pracovat v týmu, vhodně a přiměřeně prezentovat a obhájit svůj názor. Absolvent našeho gymnázia se orientuje v základech různých oborů, aby si mohl vybrat studijní obor na vysoké škole a povolání podle svých zájmů a schopností.

Na základě své volby v posledních dvou ročnících disponuje vzděláním obohaceným o hlubší poznání přírodních nebo humanitních věd. Absolvent s přírodovědným zaměřením rozumí metodám přírodovědného výzkumu a v matematické gramotnosti dosahuje takové úrovně, aby splnil požadavky pro zahájení vysokoškolského studia přírodovědného nebo technického, popř. ekonomického zaměření. Absolvent s humanitním zaměřením rozumí metodám společenských věd, chápe historické, sociální a ekonomické souvislosti vývoje společnosti a je připraven na vysokoškolské studium společenských věd. Má možnost dosáhnout takových znalostí mateřského nebo některého cizího jazyka, aby splnil i požadavky pro zahájení studia filologického zaměření.

3.3. ORGANIZACE PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

Přijímací zkouška na nižší stupeň osmiletého studia se koná písemně v určeném termínu, který vyhláší MŠMT. Zkouška se skládá ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura z RVP ZV (1. stupeň), Matematika z RVP ZV (1. stupeň), testy jednotné přijímací zkoušky sestavuje CERMAT. Do celkového bodového skóre se poměrným způsobem započítává i průměrný prospěch ze ZŠ. (Váha jednotlivých částí zkoušky je upřesňována ředitelem školy).

3.4. ORGANIZACE MATURITNÍ ZKOUŠKY

Škola organizuje státní i profilovou maturitní zkoušku podle platných předpisů.

3.5. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Gymnázium rozvíjí u svých žáků základní schopnosti-kompetence. Jedná se o kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní. Tyto kompetence jsou rozvíjeny různými výchovnými a vzdělávacími strategiemi. Dále jsou uvedeny společné postupy vedoucí k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Jsou uplatňovány všemi pedagogy ve všech předmětech, při výuce i mimo ni.

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- vedeme žáky k uvědomění si významu vzdělávání v životě člověka - připravujeme je na celoživotní učení
- vedeme sebe, žáky a rodiče k pochopení toho, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení
- na praktických příkladech ze života vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení
- podporujeme samostatnost a tvořivost
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti při učení
- ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo považujeme za prostředek k jejich získání
- ve výuce zřetelně rozlišujeme základní učivo a učivo rozšiřující
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- ve všech vyučovacích předmětech podporujeme používání cizího jazyka a prostředků výpočetní techniky
- umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem VH, na konci VH vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“
- motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, aby měl žák z učení radost
- při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učíme práci s chybou
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickém uvažování a k řešení problémů

- učíme žáky nemít strach z problémů - problém není hrozba, ale výzva
- vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit
- na modelových příkladech ve svých předmětech naučíme žáky algoritmu řešení problémů
- podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení, netradiční způsoby řešení problémů
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů
- v rámci svých předmětů učíme, jak některým problémům předcházet
- ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- prioritně se zaměřujeme na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizím jazyce, v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích
- podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa
- klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- ve všech vyučovacích předmětech podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- podporujeme kritiku a sebekritiku
- učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, ppt. prezentace apod.)
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií
- vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- učíme žáky „asertivnímu chování“ a „nonverbální komunikaci“

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostat. členů týmu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí
- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině
- důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování umožňujeme žákům podíl na jejich formulaci

KOMPETENCE OBČANSKÉ

vychovávat žáky aby

- vystupovali jako svobodní občané, plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,

- pochopili zodpovědnost za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,
- byli ohleduplní k ostatním, připraveni ochotně a účinně pomoci v různých situacích
- netolerovali sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže).
- netolerovali projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- netolerovali agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- netolerovali nekomarádské chování a odmítnutí požadované pomoci.
- důsledně dbali na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy.
- pěstovali úctu k druhým lidem i k sobě

K tomu využíváme následující postupy

- podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.
- v každodenním styku upevňujeme žádoucí pozitivní formy chování žáků
- neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření
- využíváme pomoci a zkušeností odborníků - výchovných poradců, PPP, policie
- rozumně a zodpovědně využíváme dostupných prostředků výchovných opatření – s ohledem na jejich účinnost
- kázeňské přestupky řešíme individuálně, princip kolektivní viny a kolektivního potrestání nepřipouštíme
- jakoukoliv formu agrese žáka na učitele nebereme osobně, ale jako útok na roli učitele
- problémy řešíme věcně, rozumně, spravedlivě, vždy bez emocí a osobní zášti
- při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich motiv (příčinu)
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
- nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- v hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace
- jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků
- různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia
- cíleně motivujeme žáky ke vhodné volbě dalšího studia (budoucího povolání)

3.6. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Vychází ze zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a z vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Záměrem vzdělávání žáků se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním, u kterých je předpoklad dalšího studia, je jejich zapojení do vzdělávání na gymnáziu a do následného studia na vysoké škole.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Naše škola je plně bezbariérová, tudíž přizpůsobena pro příjemné studium i pro pohybově handicapované žáky.

Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb, zjišťování míry podpůrných opatření a posuzování možností žáků při jejich vzdělávání poskytuje se souhlasem rodičů pomoc Pedagogicko-psychologická poradna v Rychnově nad Kněžnou.

Pro vzdělávání těchto žáků individuálně integrovaných je možné vytvářet plány pedagogické podpory, individuální vzdělávací plány na doporučení PPP, poskytneme jim konzultace, případně možnost individuálních zkoušek.

Při výuce je nutné uplatňovat zdravotní hlediska, respektovat individualitu a potřeby žáka, uplatňovat princip diferenciací a individualizace při stanovení obsahu, forem a metod výuky, umožnit ze zdravotních důvodů uvolnění z některého vzdělávacího oboru, umožnit v odůvodněných případech osobní asistenci v souladu s legislativou.

Při integraci těchto žáků do třídního kolektivu je nezbytná pomoc třídního učitele, výchovného poradce, rodičů žáka.

Vzdělávání mimořádně nadaných žáků

Za mimořádně nadaného lze považovat žáka, který vykazuje mimořádně vysokou úroveň výkonů v úzké části, nebo v celém spektru lidských činností. Mimořádné nadání se projevuje rychlejším vývojem v činnostech, v nichž žák projevuje mimořádné schopnosti. Jedinec může disponovat jedním, ale i několika druhy nadání, na druhé straně je možné, že žák mimořádně nadaný bude v některých činnostech průměrný.

Proto, aby bylo vzdělávání těchto žáků na našem gymnáziu kvalitní, spolupracujeme se základní školou, odkud žáci přichází.

Základní škola poskytne souhrnné hodnocení, výsledky ve výuce, soutěžích, olympiádách.

Nezbytně nutná je i spolupráce školy s rodinou žáka a psychologické posouzení z pedagogicko-psychologické poradny.

Zároveň škola vytváří ve výuce různé příležitosti, při kterých by měl mít každý žák možnost objevit a projevit své nadání. V případě, že učitel při výuce zjistí, že žák projevuje některé mimořádné schopnosti, měl by žákovi a jeho rodičům doporučit návštěvu pedagogicko-psychologické poradny, kde bude žák odborně psychologicky diagnostikován.

Mimořádně vzdělaný žák se může vzdělávat podle individuálního vzdělávacího plánu. Zároveň může souběžně docházet na výuku některých vzdělávacích oborů do vyšších tříd, zúčastňovat se soutěží na republikové a mezinárodní úrovni, zvolit si volitelné a nepovinné vzdělávací obory, věnovat se samostudiu ve studovně, zapojit se do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů.

V průběhu vzdělávání je důležitá spolupráce mezi učiteli, kteří mimořádně nadaného žáka v jednotlivých vzdělávacích oborech vyučují.

3.7. ŠVP A „KOMPLEXNÍ“ POJETÍ ZABEZPEČENÍ VÝUKY PRO ŽÁKY S RŮZNÝMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

ŠVP vnímá zabezpečení výuky pro žáky s rozdílnými vzdělávacími možnostmi a potřebami komplexně. Patří sem:

- 1) důsledné uplatňování výchovně vzdělávacích strategií ŠVP ve výuce,
- 2) vhodně volené formy a metody práce vyučujícími podporující inkluzi,
- 3) spolupráce vyučujících s výchovným poradcem ve škole,
- 4) spolupráce G s PPP,

3.8. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT (PT)

Povinnou součástí gymnaziálního vzdělávání jsou kromě vyučovacích předmětů také průřezová témata. Slouží k formování postojů a hodnot žáků a jsou realizována při výuce ve vyučovacích předmětech, na samostatných kurzech, exkurzích, výměnných programech, tvorbě školního časopisu, účasti ve školním parlamentu, popřípadě pomocí zvláštních projektů. **Na nižším stupni osmiletého gymnázia jsou průřezová témata začleněna do výuky takto:**

Osobnostní a sociální výchova

tematické okruhy	ročník a předmět
Rozvoj schopnosti poznávání	prima - Fyzika, Občanská výchova, Výtvarná výchova, Český jazyk a literatura, Německý jazyk – cizí jazyk, Poznáváme svět a naši republiku sekunda – Výtvarná výchova, Německý jazyk – cizí jazyk tercie – Fyzika, Chemie, Výtvarná výchova, Český jazyk a literatura, Německý jazyk – další cizí jazyk kvarta – Fyzika, Chemie, Informatika a výpočetní technika, Výtvarná výchova, Německý jazyk – další cizí jazyk
Sebepoznání a sebepojetí	prima - Fyzika, Občanská výchova, Německý jazyk – cizí jazyk, Tělesná výchova sekunda - Český jazyk a literatura, Německý jazyk – cizí jazyk, Tělesná výchova tercie – Fyzika, Chemie, Německý jazyk – další cizí jazyk, Biologie, Tělesná výchova kvarta – Fyzika, Chemie, Informatika a výpočetní technika, Německý jazyk – další cizí jazyk, Tělesná výchova
Seberegulace a sebeorganizace	prima - Fyzika, Občanská výchova, Hudební výchova, Tělesná výchova sekunda - Hudební výchova tercie – Fyzika, Chemie, Hudební výchova, Český jazyk a literatura kvarta – Fyzika, Chemie, Hudební výchova
Psychohygiena	prima - Fyzika, Občanská výchova tercie - Fyzika, Chemie kvarta – Fyzika, Chemie, Informatika a výpočetní technika
Kreativita	prima - Hudební výchova, Výtvarná výchova sekunda - Hudební výchova, Výtvarná výchova tercie - Hudební výchova, Výtvarná výchova, Český jazyk a literatura kvarta - Informatika a výpočetní technika, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Německý jazyk – cizí jazyk
Poznávání lidí	prima - Občanská výchova, Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk sekunda - Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk tercie - Anglický jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Německý jazyk – další cizí jazyk kvarta - Anglický jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Německý jazyk – další cizí jazyk
Mezilidské vztahy	prima - Občanská výchova, Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk sekunda - Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk tercie - Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Německý jazyk – další cizí jazyk kvarta - Anglický jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Německý jazyk – další cizí jazyk
Komunikace	prima - Informatika a výpočetní technika, Občanská výchova, Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk sekunda - Výtvarná výchova, Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk tercie - Výtvarná výchova, Anglický jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Německý jazyk – další cizí jazyk kvarta - Anglický jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Německý jazyk – další cizí jazyk
Kooperace a kompetice	prima - Úvod do přírodních věd, Občanská výchova, Hudební výchova, Biologie sekunda - Hudební výchova, Německý jazyk – cizí jazyk tercie - Fyzika, Chemie, Výtvarná výchova, Hudební výchova kvarta – Informatika a výpočetní technika, Fyzika, Chemie, Výtvarná výchova, Hudební výchova, Německý jazyk – další cizí jazyk

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	prima - Občanská výchova sekunda - Výtvarná výchova kvarta – Informatika a výpočetní technika
Hodnoty, postoje, praktická etika	prima – Tělesná výchova sekunda – Výtvarná výchova, Tělesná výchova tercie – Občanská výchova, Tělesná výchova kvarta – Informatika a výpočetní technika, Tělesná výchova

Výchova demokratického občana z RVP ZV

tematické okruhy	ročník a předmět
Občanská společnost a škola	prima - Občanská výchova sekunda - Poznáváme svět a naši republiku
Občan, občanská společnost a stát	sekunda - Občanská výchova, Poznáváme svět a naši republiku
Formy participace občanů v politickém životě	sekunda - Občanská výchova tercie – Poznáváme svět a naši republiku
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	sekunda – Občanská výchova, Poznáváme svět a naši republiku tercie – Poznáváme svět a naši republiku

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech z RVP ZV

tematické okruhy	ročník a předmět
Evropa a svět nás zajímá	prima – Výtvarná výchova, Český jazyk a literatura, Anglický jazyk – cizí jazyk sekunda – Anglický jazyk – cizí jazyk tercie – Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Poznáváme svět a naši republiku kvarta – Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Poznáváme svět a naši republiku
Objevujeme Evropu a svět	prima - Výtvarná výchova tercie – Poznáváme svět a naši republiku kvarta – Poznáváme svět a naši republiku
Jsme Evropané	sekunda – Výtvarná výchova, Český jazyk a literatura tercie – Poznáváme svět a naši republiku kvarta – Občanská výchova, Český jazyk a literatura

Multikulturní výchova z RVP ZV

tematické okruhy	ročník a předmět
Kulturní difference	prima - Anglický jazyk – cizí jazyk, Poznáváme svět a naši republiku, Tělesná výchova sekunda – Anglický jazyk – cizí jazyk, Poznáváme svět a naši republiku tercie – Občanská výchova, Anglický jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Poznáváme svět a naši republiku, Biologie kvarta – Občanská výchova, Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Poznáváme svět a naši republiku
Lidské vztahy	prima – Občanská výchova, Anglický jazyk – cizí jazyk sekunda - Český jazyk a literatura, Anglický jazyk – cizí jazyk tercie – Občanská výchova, Anglický jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Poznáváme svět a naši republiku, Biologie kvarta – Občanská výchova, Český jazyk a literatura, Anglický jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Poznáváme svět a naši republiku
Etnický původ	sekunda - Poznáváme svět a naši republiku tercie – Občanská výchova, Biologie kvarta – Občanská výchova, Poznáváme svět a naši republiku
Multikulturalita	kvarta – Poznáváme svět a naši republiku
Princip sociálního smíru a solidarity	prima - Občanská výchova sekunda – Poznáváme svět a naši republiku

Environmentální výchova z RVP ZV

tematické okruhy	ročník a předmět
Ekosystémy	prima - Poznáváme svět a naši republiku, Biologie
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	prima - Poznáváme svět a naši republiku sekunda - Úvod do přírodních věd, Poznáváme svět a naši republiku kvarta – Informatika a výpočetní technika, Biologie
Vztah člověka k prostředí	prima - Anglický jazyk – cizí jazyk, Biologie sekunda - Výtvarná výchova, Anglický jazyk – cizí jazyk, Německý jazyk – cizí jazyk, Poznáváme svět a naši republiku, Biologie tercie - Anglický jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk kvarta - Anglický jazyk – cizí jazyk, Anglický jazyk – další cizí jazyk, Německý jazyk – další cizí jazyk, Biologie
Základní podmínky života	prima - Poznáváme svět a naši republiku, Biologie sekunda - Úvod do přírodních věd, Biologie kvarta - Poznáváme svět a naši republiku, Biologie

Mediální výchova z RVP ZV

tematické okruhy	ročník a předmět
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	prima - Český jazyk a literatura kvarta - Občanská výchova
Tvorba mediálního sdělení	prima - Český jazyk a literatura tercie - Informatika a výpočetní technika, Výtvarná výchova kvarta - Výtvarná výchova, Český jazyk a literatura
Stavba mediálních sdělení	prima - Český jazyk a literatura tercie - Výtvarná výchova kvarta - Český jazyk a literatura, Informatika a výpočetní technika
Práce v realizačním týmu	prima – Český jazyk a literatura, výtvarná výchova sekunda – Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova tercie - Informatika a výpočetní technika,
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	prima - Český jazyk a literatura kvarta - Český jazyk a literatura, Informatika a výpočetní technika
Vnímání autora mediálních sdělení	prima - Český jazyk a literatura, Výtvarná výchova
Fungování a vliv médií ve společnosti	kvarta - Výtvarná výchova, Český jazyk a literatura, Informatika a výpočetní technika

4. UČEBNÍ PLÁN

4.1. UČEBNÍ PLÁN PRO NIŽŠÍ STUPEŇ GYMNÁZIA (S ROZPRACOVÁNÍM OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ Z RVP DO ŠVP).

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	ŠVP					RVP	
		prima	sekunda	tercie	kvarta	NG	Min. č. d.	Disp. č. d.
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4	4	4	4	16	16	-
	Anglický jazyk	3	3	3	3	12	12	-
	Druhý cizí jazyk	-	2	2	2	6	0	6
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4	3	15	16	1
	Cvičení z matematiky*	1	1	-	-	2		
Informační a komunikační technologie	Informatika a výpočetní technika	-	-	-	2	2	1	1
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	2	2	8	12	4
	Občanská a zdravotní výchova	2	2	2	2	8		
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	2	8	22	6
	Chemie	-	-	2	2	4		
	Biologie	2	2	2	2	8		
	Zeměpis	2	2	2	2	8		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	4	10	1
	Výtvarná výchova	2	2	2	1	7		
Člověk a zdraví**	Tělesná výchova	2	2	2	2	8	11	-3
Člověk a svět práce	Laboratorní cvičení z fyziky*	-	-	1	1	2	4	2
	Laboratorní cvičení z biologie*	1	1	-	-	2		
	Laboratorní cvičení z chemie*	-	-	1	1	2		
Průřezová témata		-	-	-	-	-	-	
		28	30	32	32	122	104	18
Celková povinná časová dotace		122					122	

Poznámky k učebnímu plánu

Druhý cizí jazyk (Nj/ Fj/ Rj) = Německý jazyk/ Francouzský jazyk/ Ruský jazyk

* *hodnocení a klasifikace je součástí předmět, z něhož je dané cvičení. Třída se dělí na skupiny.*

** *vzdělávací obor Výchova ke zdraví je integrován do oboru Občanská a zdravotní výchova v časové dotaci 3 hodiny týdně (0,5 hodiny v sekundě a 1,5 hodiny v tercii)*

Začlenění průřezových témat do jednotlivých vzdělávacích oborů je uvedeno v kapitole 3.8.

Rozložení týdnů v období září – červen školního roku

Činnost	Ročník			
	1	2	3	4
Vyučování podle rozpisu učiva	34	34	34	34
Lyžařský výcvikový kurz		1		
Terénní praktika z Bi, Z, M, Tv			1	
Terénní praktika z Bi, Z, M, Tv				1
Časová rezerva (exkurze, opakování , výchovně-vzdělávací akce)	6	5	5	5
Celkem týdnů	40	40	40	40

Ochrana člověka za mimořádných situací - 6 hodin za rok v každém ročníku

- z toho 1 hodina činí nácvik evakuace školy, zbývající obsah je vložen do předmětů chemie, zeměpis a tělesná výchova

4.2. PŘEHLED VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ

Poř.č.	Název vyučovacího předmětu	Zkratka	Poznámky k vyučovacím předmětům
1.	Český jazyk	Čj	Povinný předmět pro všechny žáky ve všech ročnících, s 4 hodinovou týdenní dotací
2.	Cizí jazyk	dle volby	Povinný cizí jazyk. Žák si jej zvolí z nabídky školy (Aj/ Nj/ Fj/ Rj). Jeho výuku absolvuje v každém ročníku až do 4. ročníku (kvarty). Třída se dělí vždy na dvě skupiny.
3.	Cizí jazyk (druhý)	dle volby	Povinný cizí jazyk od 2. ročníku NG. Žák si jej zvolí z nabídky školy (Nj/ Fj/ Rj). Jeho výuku absolvuje v každém ročníku až do 4. ročníku (kvarty). Třída se dělí vždy na dvě skupiny.
4.	Dějepis	D	Povinný předmět v 1. – 4. ročníku NG s 2 hodinovou dotací týdně.
5.	Občanská a zdravotní výchova	Ozv	Integrovaný povinný předmět v 1. - 4. ročníku NG. Týdenní dotace 2 hodiny. <i>Integrace vzdělávacích oborů Výchova k občanství (5 hodin) a Výchova ke zdraví (3 hodiny).</i>
6.	Matematika	M	Povinný předmět pro všechny žáky ve všech ročnících.
7.	Informatika a výpočetní technika	IVT	Povinný předmět s hodinovou dotací 2 hodiny týdně ve 4.ročníku NG.
8.	Fyzika	F	Povinný předmět v 1. – 4. ročníku NG.
9.	Chemie	Ch	Povinný předmět ve 3. a 4. ročníku NG.
10.	Biologie	Bi	Povinný předmět v 1. – 4. ročníku NG.
11.	Zeměpis	Z	Povinný předmět v 1. – 4. ročníku NG.
12.	Hudební výchova	Hv	Povinný předmět v 1. – 2. ročníku NG.
13.	Výtvarná výchova	Vv	Povinný předmět v 1. – 2. ročníku NG.
14.	Tělesná výchova	Tv	Povinný předmět v 1. – 4. ročníku NG.
15.	Cvičení z matematiky		Povinný předmět v primě a sekundě – je součástí předmětu matematika s dotací 1 hodina týdně.
16.	Laboratorní cvičení z fyziky		Povinný předmět ve v tercii a kvartě s hodinovou dotací 1 hodina. Třída se dělí na skupiny.
17.	Laboratorní cvičení z chemie	Mcv	Povinný předmět ve v tercii a kvartě s hodinovou dotací 1 hodina. Třída se dělí na skupiny.
18.	Laboratorní cvičení z biologie	Fcv	Povinný předmět ve v primě a sekundě s hodinovou dotací 1 hodina. Třída se dělí na skupiny.

Poznámky:

- Vyučovací předmět „Občanská a zdravotní výchova“ je integrovaným předmětem vzdělávacích oborů *Výchova k občanství* a *Výchova ke zdraví*. Obsahuje i část učiva vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce*. Smyslem integrace je vytvoření užších vazeb mezi výchovou k občanským postojům a na život v budoucí rodině.

4.3. ORGANIZACE VÝUKY

Základní vyučovací jednotkou je vyučovací hodina (45 min). Rozvrh hodin v týdnu není v ŠVP chápán jako dogma – si mohou po dohodě s vedením školy rozvrhnout denní (týdenní) program výuky při zachování časových proporcí jednotlivých předmětů v týdnu. Kromě vyučovací hodiny lze realizovat výuku i jiným typem vyučovací jednotky s odlišným časovým úsekem při dodržení zásad hygieny školní práce (přestávky, relaxace apod.). Při realizaci dílčích školních programů a projektů je nutné respektovat závaznost minimálních hodinových dotací pro jednotlivé vyučovací předměty (obory vzdělávacích oblastí) pro daný ročník (ev. pro dané vzdělávací období).

U vyučovacích předmětů s 1 hodinovou týdenní časovou dotací je možné ve vhodných případech (rozhodne vedení školy) realizovat jejich výuku 1x za 14 dní jako „dvouhodinovku“ (v kombinaci s jinými „jednohodinovými“ vyučovacími předměty).

Žáci školy se účastní soutěží pořádaných MŠMT, výměnného pobytu se Slovenskem, exkurzí, tím dále naplňují průřezová témata daná švp.

5. UČEBNÍ OSNOVY

5.1. ČESKÝ JAZYK, CIZÍ JAZYK

5.1.1. ČESKÝ JAZYK, CVIČENÍ Z ČESKÉHO JAZYKA

5.1.1.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět český jazyk vychází ze vzdělávacího oboru český jazyk a literatura.

Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vést žáka k získání dobré úrovně jazykové kultury a mateřského jazyka, které patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání, a vybavit žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Dále vytvořit předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

5.1.1.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu český jazyk má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří specifických složek: komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka, učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení a srozumitelnému vyjadřování.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky.

Vyučovací předmět český jazyk se vyučuje v primě až kvartě s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky odpovídajícími učebnímu plánu. Průřezová témata jsou realizována formou různě dlouhých projektů.

5.1.1.3. Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu český jazyk

Český jazyk (OVO)**UČITEL:**

- snaží se o prolínání všech tří složek předmětu
- podporuje zvyšování čtenářské gramotnosti žáků
- volí metody a formy práce podporující zájem žáků o mateřský jazyk
- vede žáky k používání jazykových příruček
- témata slohových prací volí s ohledem na zájmy žáků
- nepřeceňuje význam pravopisu, volí jevy základní
- vede žáky ke zdokonalování jejich vyjadřovacích schopností
- rozhoduje o výběru a zařazení doplňujícího učiva

ŽÁK:

- podílí se na výstavbě vyučovací hodiny, vyhledává informační zdroje mimo školu, prezentuje svou snahu
- pracuje s vlastními chybami
- prezentuje své myšlenky a názory v písemné nebo počítačové podobě
- své výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování
- využívá automatické opravy textu prostřednictvím ICT a zná jejich omezení

Komunikační a slohová výchova (OVO)**Žák:**

- odlišuje v textu fakta od názorů a hodnocení, fakta je schopen ověřit
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- rozpoznává manipulativní komunikace v masmédiích a zaujímá k ní postoj
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, vhodnými jazykovými prostředky
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně ho využívá
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném používá řečové i neřečové prostředky
- apojuje se do diskuse, řídí ji a užívá zásady pravidel dialogu
- využívá základy studijního čtení – poznámky, výpisky, referát
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Učivo (U)

- čtení – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací), kritické, prožitkové
- naslouchání – praktické, věcné, kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, využití zvukových prostředků a prostředků mimojazykových), zážitkové
- mluvený projev – zásady dorozumívání, zásady kultivovaného projevu, projev připravený i nepřipravený, referát, diskuse
- písemný projev na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech, vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (výpisek, žádost, dopis, objednávka, životopis, pozvánka, charakteristika, líčení, výklad, úvaha)

Jazyková výchova (OVO)

Žák:

- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- rozliší a doloží v textu způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování
- samostatně pracuje s jazykovými příručkami a slovníky
- třídí slovní druhy, tvoří a vědomě používá spisovné tvary slov
- využívá znalosti o jazyce při tvorbě jazykových projevů
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Učivo (U)

- zvuková stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči, intonace, pauzy a frázování
- slovní zásoba a tvoření slov – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby
- tvarosloví – slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov
- skladba – výpověď a věta, stavba věty, slovosled, větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavby textu
- pravopis – lexikální, morfologický, syntaktický
- obecné poučení o jazyce – skupiny jazyků, národní jazyk a jeho rozvrstvení, jazyková norma, kultura řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky

Literární výchova (OVO)

Žák:

- uceleně reprodukuje přečtený text, popíše strukturu a jazyk díla
- rozpozná základní rysy individuálního stylu autora
- formuluje dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a znalosti literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, názor doloží argumenty
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, jejich funkci a výrazné představitele
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledává informace v různých typech katalogů v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Učivo (U)

- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes a reprodukce textu, záznam hlavních myšlenek, dramatizace, tvoření vlastních textů, výtvarný doprovod lk literárním textům
- způsoby interpretace literárních a jiných děl
- základy literární teorie a historie – struktura díla, jazyk díla, literatura umělecká a věcná
- literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, lyrika, epika, představitelé

5.1.1.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: český jazyk - prima

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Komunikační a slohová výchova</u> - sloh – slohové útvary – seznámení s typy útvarů - člověk ve společnosti – telefonování, vzkazy, formy společenského styku – ústní podoba - písemná podoba – dopis, zpráva, oznámení, blahopřání, kondolence (srovnání se zprávou sms) - výpisky, výtah - popis předmětu, pokoje, děje, osoby, pracovního postupu - vypravování	<u>Žák:</u> - rozliší základní slohové útvary - sestaví osnovu, dodrží časovou posloupnost - užívá vhodných jazykových prostředků - vyjadřuje se souvisle a výstižně v mluveném projevu - vyhledá hlavní myšlenky textu - podá informaci stručně a zřetelně - vybírá vhodná slova při nácvičení popisu - stylizuje dopis, používá kultivovaný písemný projev	KU, KK, KP	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.6	září říjen listopad prosinec únor, březen duben-červen	
<u>Jazyková výchova</u> - čeština jako náš mateřský jazyk, jazykověda, jazykové příručky, zvuková stránka slova a věty - stavba slova, pravopis ve slovech odvozených, slovní druhy - slovesa – čas, způsob - větná skladba – podmět a přísudek rozvíjející členy – informativně - podstatná jména - přídavná jména - zájmena - procvičování pravopisu	- používá jazykové příručky - rozpozná zvukovou a písemnou podobu slov, správně intonuje - určí mluvnické kategorie u podstatných jmen, aplikuje jejich znalost v písemném projevu - umí zdůvodnit psaní velkých písmen u vlastních jmen, aplikuje jejich znalost v písemném projevu - rozpozná druhy zájmen a číslovek - vyhledá základní větné členy a zdůvodní shodu	KU, KK, KP, KSP	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	září říjen listopad prosinec, leden únor-březen duben květen, červen	
<u>Literární výchova</u> - lidová slovesnost, poezie pro radost, pohádka - dobrodružný román, interpretace smyslu díla – alegorie, metafora, personifika - cestování, pohádka a pověst, rodinné vztahy - bajka, poučení, dojem z uměleckého díla - rozvíjení fantazie, reflexivní lyrika, různá ztvárnění lit. díla	- používá literaturu jako zdroj poznání a prožitků - uvede základní znaky poezie - rozliší sloku od verše - reprodukuje přečtený text, zhodnotí hlavní postavy - odliší pověst od pohádky - vysvětlí vznik bajky - posoudí vztah literatury k životu - seznámí se se základními biblickými příběhy a dokáže zvážit jejich význam a smysl v současné společnosti	KK, KU, KSP, KŘP, KP	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	září říjen listopad prosinec leden	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
• moderní autorská pohádka, drama • memoárová literatura, lidová balada, tragédie, nevšední zážitky všedních dnů • cestopis, ich-forma, moderní povídka • projev občanské statečnosti, satira, ironie, epigram, humor, nadsázka • Bible • lyrika, silný citový prožitek • literárně výchovné aktivity (video, divadlo, kino...)				únor březen duben květen červen	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: český jazyk - sekunda

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Komunikační a slohová výchova</u> práce s odborným textem, výpisky, výtah člověk ve společnosti – životopis, žádost, pozvánka, pozvání, omluva vypravování – užití přímé řeči, epizoda z uměleckého díla líčení (místo, krajina), popis – pracovního postupu – návod (užití odborných názvů), ústní forma popisu charakteristika (známá osoba)	<u>Žák</u> • předvede samostatný souvislý projev (ústní i písemný) • dovede svým vypravováním spolužáky zaujmout • při písemném i mluveném projevu používá vhodná slova • komunikuje kultivovaně, výstižně, volí vhodné jazykové prostředky pro danou modelovou komunikační situaci	KU, KK KK, KŘP, KSP KK KK KK, KŘP, KP KK, KPS	6.1., 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	září říjen, listopad prosinec únor březen, duben, květen	
<u>Jazyková výchova</u> • věty podle členitosti, věty podle postoje mluvčího • podstatná jména – odvozování – vlastní jména • přídavná jména – odvozování • zájmena, číslovky, shrnutí ohebných slovních druhů • slovesa – rod • neohebné slovní druhy • skladba – výpověď a věta • rozvíjející větné členy a odpovídající druhy vedlejších vět • slovní zásoba a její obohacování • význam slov • homonyma, antonyma, synonyma • procvičování pravopisu	• rozezná v textu neohebné slovní druhy a určí je • navázáním na znalosti o podstatných a přídavných jménech odvodí jejich další tvary • tvoří homonyma, antonyma, synonyma a začleňuje je do souvislého textu • určí slovesné kategorie – vid, rod • rozliší větu hlavní a vedlejší, větné členy podle vztahů • píše čitelně, přehledně a úpravně	KU, KRP,	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	září říjen listopad prosinec leden únor březen, duben duben květen, červen	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Literární výchova - z hlubin času – příběhy a hrdinové, mýty a balady, kroniky - setkání se světem – souboje, prohry, vítězství - setkání s poezií, věcmi, lidmi, otázkami (s úsměvem jde všechno líp) - v krajinách fantazie, jak jsem potkal lidi - literárně výchovné aktivity	- vyhledá ve slovnících a encyklopediích význam pojmu epos, báje, mýtus, balady, kroniky a uvede konkrétní příklady těchto útvarů - z přečtených knih sestaví katalog nejméně dvaceti autorů, ve kterém uvede, vždy stručný životopis autora, názvy jeho nejznámějších děl a anotaci přečtené knihy - stanoví rytmus básně, zvukomalebnost - vyhledá fejeton v časopisech a novinách, vytvoří vlastní fejeton - navštíví filmové a divadelní představení, zhodnotí je vlastním názorem	KK, KU, KŘP, KSP, KP	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	září, říjen listopad, prosinec leden – březen duben- květen červen	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: český jazyk - tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Komunikační a slohová výchova</u> charakteristika literární postavy člověk ve společnosti – jednoduché zamyšlení nad společenským problémem (ústně i písemně), úřední písemnosti (žádost, objednávka, přihláška, životopis, urgence, reklamace) líčení – pocity, dojmy ze situace (strach, smutek, údiv, atmosféra z filmu, obrazu) výklad – ústně i písemně, výtah, výpisek sloh – příprava k volbě povolání – diskuse, debata, rozhovor orientace v hromadných sdělovacích prostředcích	<u>Žák</u> - v modelových situacích objedná časopis, napíše inzerát, odpoví na inzerát (nabídka, poptávka, seznámení, napíše stížnost a žádost) - vypracuje výklad a výtah s pomocí osnovy, použije vhodné odborné názvosloví - vyhledá líčení a použije je jako vzor pro vlastní tvorbu - rozliší fakta od názorů a hodnocení - umí se zorientovat v hromadných sdělovacích prostředcích, najít konkrétní informace, získat všeobecný přehled	KK, KU, KP, KŘP, KSP	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	září říjen listopad prosinec- únor březen, duben květen	
<u>Jazyková výchova</u> - skladba – souvětí podřadná a souřadná (jednoduchá věta a souvětí, větné členy – několikanásobné a postupně rozvíjející, přístavek, přívlastek volný a těsný) - obecné výklady o jazyce - český jazyk jako slovanský jazyk - slovní zásoba a její obohacování – přejímání slov - podstatná jména přejatá - slovesa – třídy, vzory, vid - procvičování pravopisu	- rozpozná slovanské a světové jazyky - rozpozná hlavní způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov - uvede rozdíl ve skloňování podstatných jmen přejatých, vytvoří jejich správné tvary - zařadí sloveso do třídy a ke vzoru - určí druhy vedlejších vět a poměry mezi větami hlavními - používá kultivovaný písemný projev na základě poznatků o jazyce a stylu	KK, KP, KŘP	6.1, 6.3, 6.4	září – únor březen duben květen	
<u>Literární výchova</u> - nejstarší literatura – kroniky – starověká literatura a starší česká literatura - renesanční literatura - pobělohorské období - národní obrození - světová literatura - česká literatura 19. století	- používá literaturu jako zdroj poznání - zhodnotí obraz historie v literatuře, uvede historická období a jejich nejvýznamnější představitele - posoudí úlohu lidové slovesnosti - zhodnotí význam práce spisovatelů národního obrození - porovná českou a světovou literaturu 19. století	KK, KU, KŘP, KSP	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	září, říjen listopad prosinec leden únor březen	

• literatura 20. století • humoristická literatura • sci-fi • literárně výchovné aktivity	• zformuluje písemně i ústně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo			duben květen- červen	
---	--	--	--	----------------------------	--

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: český jazyk - kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Komunikační a slohová cvičení</u> - styl jazykového projevu, objektivní a subjektivní slohotvorní činitelé - informační slohový postup - vyprávění - popis předmětů a prac. postupů - výklad - úvaha - proslov - diskuze, debata, polemika, rozbor mediálních sdělení - publicistika, fejeton, esej	<u>Žák</u> - komunikuje kultivovaně a výstižně, uplatňuje spisovný jazyk - vypracuje samostatný výklad na základě populárněvědeckého článku - stylizuje jednoduchou úvahu - rozliší základní publicistické útvary - orientuje se v tisku, formuluje svůj vlastní názor - vědomosti získané ve slohu aplikuje v řečnických cvičeních	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	KK, KP, KU, KŘP, KSP	září říjen listopad prosinec leden únor březen duben květen	
<u>Jazyková výchova</u> - jednoduchá věta, její členy - větné členy, interpunkce u různých druhů přívlastku, několikanásobné větné členy, přístavek - skladba – odchylky větné stavby, samostatný větný člen, elipsa, vsuvka, oslovení - zápor mluvnický a slovní - přímá a nepřímá řeč - věta a souvětí, typy souvětí, vedlejší věty a jejich druhy - shrnutí učiva primy – kvarty – opakování ohebných a neohebných slovních druhů - tvoření slov, význam slova, slovníky - obecné výklady o jazyce - procvičování pravopisu	- v praxi užívá obecná poučení o jazyce, rozlišuje skupiny, rozvrstvení - uvede základní poznatky o vývoji českého jazyka - využívá získaných poznatků k vytváření jazykových projevů - odstraňuje skladební nedostatky - určí poměry mezi větami hlavními - rozlišuje pravopisné jevy lexikální, morfologické, syntaktické ve větě jednoduché a v souvětí - využívá jazykových příruček - používá kultivovaný písemný projev na základě poznatků o jazyce a stylu	6.1, 6.2, 6.3, 6.4., 6.5, 6.6	KK, KU, KP, KSP, KŘP	září říjen listopad prosinec leden leden-únor březen- květen květen- červen	
<u>Literární výchova</u> - česká a světová próza v první polovině 20. století - česká dramatická tvorba - společnost a osobnost, vztah k moderní civilizaci, mezilidské vztahy, šikana	- využívá při rozboru literárního díla základních literárních pojmů - charakterizuje významné literární žánry a jejich typy, orientuje se v základních literárních směrech a má přehled o významných představitelích české a světové literatury - tvoří vlastní literární texty	6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	KK, KŘP, KP, KSP, KU	září říjen listopad prosinec	

• česká a světová literatura po 2.svět. válce – mezilidské vztahy, otázka pevné vůle, odpovědnost, láska, přátelství • konflikty ve světě, alegorie, osudy výjimečných jedinců, žebříček hodnot, smysluplnost života • svoboda, demokratická a totalitní společnost, beletrie, fabule, utopie • současná česká literární tvorba – odraz totality • vznik a vývoj filmu, živá divadelní představení, muzikál, komika • ich-forma, er-forma, neologismy, postmoderna, technika a její nebezpečí, nebezpečnost náboženských sekt, smysl pro humor • literárně výchovné aktivity	• zformuluje písemně i ústně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo			leden únor březen duben květen- červen	
--	--	--	--	---	--

5.2. CIZÍ JAZYK

5.2.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Postupné osvojování cizího jazyka pomáhá žákům snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Požadavky na vzdělávání v německém jazyce směřují v ŠVP k dosažení Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

5.2.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S vyučovacím předmětem Cizí jazyk žáci začínají v 1. ročníku. Hodinová dotace je 3 hodiny týdně. Výuka cizího jazyka probíhá v rámci třídy ve dvou samostatných skupinách. Skupiny pracují v jazykových učebnách, v počítačových učebnách a ve třídách vybavených audiovizuální technikou. Výuka směřuje k „praktickým dovednostem“. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka.

Výuka cizího jazyka v prvním a druhém ročníku směřuje více než k ovládnutí tohoto cizího jazyka k jeho praktickému používání jako *komunikačního prostředku* (nejlépe v kombinaci s využíváním ICT). Získávání praktických dovedností žáka (a hodnocení žáka do jaké míry si je osvojil) je zaměřeno na 5 základních „oblastí“ cizího jazyka – *Poslech, Rozhovory, Samostatný ústní projev, Čtení a Psaní*. Významná je i motivace žáků k výuce *Dalšího cizího jazyka*

Ve třetím a čtvrtém ročníku jde již více o osvojování cizího jazyka jako prostředku dorozumívání a prostředku získávání dalších poznatků. Pozornost se věnuje rozvoji všech řečových dovedností, čtení a písemné vyjadřování nabývá postupně na významu. Stále více se pracuje s autentickými materiály různého druhu (tištěnými i audiovizuálními), více se do vyučování integruje používání cizího jazyka v kombinaci s PC a internetem. Prohlubuje se povědomí žáků o kultuře cizích (zejména evropských) zemí. V používaných formách a metodách práce je preferováno kooperativní vyučování. Vyučující vhodně využívá odlišností žáků v různých individuálních i skupinových činnostech. Podporuje také další rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s anglicky hovořícími osobami v zahraničí zejména prostřednictvím internetu a osobními kontakty (zahraniční jazykové poznávací zájezdy, partnerské školy v zahraničí apod.).

5.2.3. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Cizí jazyk

1. RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI - žák

- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpoví na otázky
- rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
- odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu
- používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku

2. PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI – žák

- sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
- písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty

- stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
- vyžádá jednoduchou informaci

3. INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI - žák

- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích
- aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci

Učivo

- **jednoduchá sdělení** - oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, rozloučení, představování, omluva, reakce na omluvu, poděkování a reakce na poděkování, prosba, žádost, přání, blahopřání, žádost o pomoc, službu, informaci, souhlas/nesouhlas, setkání, společenský program
- **základní vztahy** - existenciální (Kdo?...), prostorové (Kde? Kam?...), časové (Kdy?...), kvalitativní (Jaký? Který? Jak?...), kvantitativní (Kolik?...)
- **tematické okruhy** - domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, osobní dopis, formulář, dotazník, sport, péče o zdraví, stravování, město, oblékání, nákupy, příroda, počasí, člověk a společnost, cestování, sociokulturní prostředí příslušných jazykových oblastí a České republiky
- **slovní zásoba a tvoření slov** – synonyma, antonyma, význam slov v kontextu
- **gramatické struktury a typy vět, lexikální princip pravopisu slov**

5.2.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: anglický jazyk
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: ANGLICKÝ JAZYK PRIMA, 1. ROČNÍK Hod. dotace: 3 hodiny týdně Učebnice: YOUR SPACE 1

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Welcome Unit Abeceda, číslovky, základní každodenní výrazy, věci ve škole, dny v týdnu, měsíce, číslovky řadové, data, hodiny, pokyny, zájmy. Unit 1: Hello! Countries and nationalities. Personal information. Personal objects. Gramatika: Sloveso <i>be</i> . Člen neurčitý. Osobní zájmena. Pravidelné množné číslo podstatných jmen. Unit 2: Homes Rooms in the house. Furniture. Gramatika: Otázky doplňovací. Vazba <i>there is/there are</i> . Předložky místa. Přivlastňovací zájmena. Unit 3: Family Family relationships. Describing people. Gramatika: Sloveso <i>have got</i> . Přivlastňovací zájmena samostatná. Unit 4: Life Daily routines. Free time activities. Jobs. Gramatika: Přítomný prostý čas. Předložky času. Unit 5: Keep fit! Sports. Free time activities. Gramatika: Sloveso <i>can/can't</i> . Příslovce způsobu. Slovesa <i>like/love/hate</i> . Rozkazovací způsob. Slovesa <i>do/make</i> . Unit 6: School	Zopakuje si učivo 1.stupně ZŠ Podá základní informace o sobě a svých zájmech. Rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech. Vyhledá požadované informace v textech. Osvojí si slovní zásobu k tématu země a národnosti. Je schopen mluvit o svém domě, popsat svůj pokoj. Osvojí si slovní zásobu k tématu bydlení. Rozumí psanému i mluvenému textu. Napíše jednoduchý text o svém vysněném domě. Podá informace o své rodině a popisuje osoby. Osvojí si slovní zásobu k tématu rodina a popis osob. Rozumí přiměřeným textům a vyhledá požadované informace. Napíše jednoduchý text o své rodině. Vyjadřuje se srozumitelně a souvisle o běžných denních a volnočasových aktivitách. Osvojí si slovní zásobu k tématu denní režim, volný čas a zaměstnání. Rozumí čteným i mluveným textům. Napíše krátký text o nějakém povolání. Vyjadřuje se o svých sportovních aktivitách a schopnostech. Osvojí si slovní zásobu k tématu sport a další volnočasové aktivity. Je schopen vyjádřit, co rád dělá nebo nedělá. Navrhuje společné aktivity. Rozumí krátkým a jednoduchým textům a vyhledá informace. Popíše nějakou volnočasovou aktivitu.	KU, KK KU, KK, KSP, KŘP KU, KK, KSP KU, KK, KSP, KŘP KU, KK, KSP	6.1.1, 6.1.2 6.1.1, 6.1.2, 6.1.1.5 6.1.1, 6.1.2 6.1.1, 6.1.2.1, 6.1.2.2, 6.4.2 6.1.1, 6.1.2, 6.1.2.3 6.1.1, 6.1.2, 6.1.2.2 6.1.1	září říjen listopad prosinec leden únor březen	1. kompozice

School subjects. House rules and School rules. Clothes. Gramatika: Frekvenční příslovce. Přítomný prostý čas-doplňovací otázky. Sloveso <i>must/mustn't</i> . Osobní zájmena v předmětovém tvaru. Unit 7: Food, Unit 8:Places, animals Food and drink. Animals Gramatika: Počítatelná a nepočítatelná podstatná jména. Udávání množství. Výrazy <i>a/an, some, any</i> ” Přítomný průběhový čas. Unit 8: Places ,Culture unit The weather. Feelings. Gramatika: Přítomný průběhový nebo přítomný prostý čas? Culture unit: My part of Europe. Culture unit: My Europe We don't wear school uniforms Závěrečné opakování	Podá informace o své škole a svých předmětech, vyjadřuje se o svém režimu ve škole. Osvojí si slovní zásobu k tématu škola a oblečení. Umí mluvit o svých povinnostech a vyjádřit pozvání. Rozumí textům na dané téma. Napíše email o své škole. Podá informace o jídle a pití, umí vyjádřit množství. Je schopen si objednat v restauraci. Osvojí si slovní zásobu k danému tématu a dále k tématu zvířata. Umí vyjádřit probíhající děje. Rozumí textům na dané téma a vyhledá požadované informace. Napíše si svůj jídelní deník. Vyjadřuje se o počasí a svých pocitech. Osvojí si slovní zásobu k tématu počasí. Umí se zeptat na cestu a popsat cestu. Umí popsat své město. Porozumí psanému a mluvenému textu o městě Liverpool. Napíše krátký text o svém městě. Vyjadřuje se o svém denním režimu, mluví o své zemi. Osvojí si slovní zásobu k danému tématu. Podává základní informace o sousedních zemích. Rozumí textům o životě v naší zemi. Napíše krátký text o své škole.	KU, KK, KSP, KŘP KU, KK, KSP, KŘP KU, KK, KSP, KO, KŘP KU, KK, KSP, KO, KRP	6.1.2 6.2.1 6.1.1 6.1.2 6.1.2 6.1.2 6.1.2.3 6.3 6.4 6.6	duben květen červen	2. kompozice
--	--	---	--	---	--------------

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: **ANGLICKÝ JAZYK** SEKUNDA, 2. ROČNÍK Hod. dotace: 3 hodiny týdně Učebnice: YOUR SPACE 2

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Welcome Unit A,B,C,D: School, Rooms and furniture, Appearance, Clothes. Gramatika: there is/there are, sloveso must/mustn't, have got, frekvenční příslovce Unit 1 – A,B,C: Daily life, Jobs in the house. Gramatika: přítomný prostý čas, výrazy some a any, počitatelná a nepočitatelná podstatná jména, přítomný čas průběhový, sloveso can, příslovce very, really, quite Unit 2 – A,B,C: Adjectives. Transport means, inventions Gramatika: minulý prostý čas slovesa be a pravidelných sloves Unit 3 – A,B,C: Weekend activities, quiz, mysteries Gramatika: přítomný průběhový čas pro vyjádření budoucnosti. Předložky času. Přítomnost a minulost. Unit 4 – A,B,C: Problems, airport, animals. Vazba was/were. Unit 5 – A,B,C: Disasters, Feelings, Heroes and legends Gramatika: minulý prostý čas – zápor, otázky, krátké odpovědi. Sloveso could.	Žák porozumí přiměřeně obtížnému textu, používá výše uvedenou gramatiku, podá informace o sobě vzhledem k výše uvedeným tématům, pracuje se slovníkem, vyhledá požadované informace v každodenních autentických materiálech Žák porozumí přiměřeně obtížnému textu, používá výše uvedenou gramatiku, podá informace o sobě vzhledem k výše uvedeným tématům, komunikuje ve výše uvedených situacích, vyjádří vlastní názor v diskuzi, zpracuje osobnostní profil Žák porozumí přiměřeně obtížnému textu, používá výše uvedenou gramatiku, pracuje se slovníkem, vyhledá a zpracuje informace o slavných osobnostech Žák porozumí přiměřeně obtížnému textu, používá výše uvedenou gramatiku, pracuje s texty s kulturními a historickými informacemi, předvídá obsah, zpracuje kvíz na základě mezipředmět. souvislostí Žák porozumí přiměřeně obtížnému textu, používá výše uvedenou gramatiku, porozumí jednoduché telefonní konverzaci, napíše jednoduchý text týkající se výše uvedených témat Žák porozumí přiměřeně obtížnému textu, používá výše uvedenou gramatiku, správnou výslovnost, přízvuk a intonaci v otázce a krátké odpovědi, vypráví jednoduchý příběh o svém hrdinovi	KU, KP, KSP, KK, KO KU, KŘP, KSP, KP, KK KK, KP, KŘP, KO, KSP, KU KU, KK, KŘP KK, KU, KSP, KŘP, KO KK, KU, KŘP, KO, KSP	6.1., 6.4, 6.6. 6.1., 6.4 6.1., 6.2, 6.3., 6.4, 6.6 6.1., 6.4, 6.6 6.1., 6.2., 6.3, 6.4, 6.5., 6.6	září říjen listopad prosinec leden únor březen duben	1. kompozice

Unit 6 – A,B,C: Nature, Geography, Animals Gramatika: stupňování přídavných jmen Unit 7 – A,B,C: Things to do. Shops. Gramatika: Vazba would like to. Sloveso may/might. Účelový infinitiv. Unit 8 – A: TV programmes. Gramatika: slovesa must a have to. Unit 8 – B,C: Computers. Adjectives with –ed/-ing. Gramatika: tvar should Free time: Travelling Free time: Sports. Free time activities, závěrečné opakování.	Žák porozumí přiměřeně obtížnému textu, používá výše uvedenou gramatiku, zpracuje projekt na základě mezipředm. souvislostí. Žák porozumí přiměřeně obtížnému textu, používá výše uvedenou gramatiku, komunikuje v obchodě, vyjádří svoje úmysly a plány, zpracuje písemně turistickou brožuru (skupinová práce), práce se slovníkem (jednojazyčným i překladovým), napíše e-mail Žák se orientuje v textových zprávách, používá výše uvedenou gramatiku, používá správně grafickou i zvukovou stránku jazyka, napíše textovou zprávu Porozumí textu o Velké Británii, vyhledá informace, vyjádří vlastní názor v diskuzi, konverzuje na výše uvedená témata, napíše blog	KK, KU, KO, KSP, KŘP, KP KK, KU, KP, KO, KSP, KŘP KK, KU, KSP, KP KK, KU, KSP	6.1., 6.2., 6.3, 6.4, 6.6 6.1., 6.2., 6.3, 6.4, 6.5., 6.6 6.1., 6.2., 6.4, 6.6	květen červen	2. kompozice
---	---	---	---	---	---------------------

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: **ANGLICKÝ JAZYK****TERCIE, 3. ROČNÍK** Hod.dotace: 3 hod. týdněUčebnice: **YOUR SPACE 3**

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Welcome Unit A, B, C, D. Holiday experiences Nature. Dates. History. Gramatika: Minulý prostý čas. Stupňování přídavných jmen. Počitatelnost podstatných jmen. Časové předložky. Vazba I'd like to.	Žák: -osvojení slovní zásoby a schopnost používat ji v komunikačních situacích -rozumí jednoduchým textům -rozumí informacím v poslechových textech -mluví o prázdninách, volném čase a dalších tématech	KK, KSP, KO	6.3,6.1, 6.4 Ze, Bi, Dě	září	
Unit 1 – A,B, C: Text types. Verbs. Gramatika: Minulý průběhový čas. Použití určitého a neurčitého členu.	Žák: -rozumí obsahu jednoduché konverzace -adekvátně reaguje v běžných situacích -rozumí krátkým textům, vyhledá požadované informace -napíše jednoduché vyprávění	KSP, KU, KŘP	6.5, 6.4, 6.2 ZSV, Ze	říjen	Project: My reading diary
Unit 2 – A, B, C: Jobs. Musical instruments. Gramatika: Budoucí prostý čas s be going to. Předložky směru. Unit 3 – A: The solar systém. Gramatika: Budoucí prostý s will.	Žák: -rozumí obsahu vyslovované promluvy -vypráví jednoduchý příběh -rozvíjí slovní přízvuk, intonaci -napíše e-mail	KSP,KO, KŘP	6.1,6.4, 6.6 Ze, Hv, ZSV	listopad	Project: My favourite band
Unit 3 – A,B,C: Computer verbs.Future life. Gramatika: Uskutečnitelná podmínka. v budoucnosti/first conditional/	Žák:-rozumí informacím v poslechových textech -mluví o škole,budoucnosti a dalších osvojovaných tématech -vyhledá požadované informace v každod.autentických materiálech -napíše krátký dopis	KU,KK,KSP	6.2,6.1, 6.6 ZSV, Ze	prosinec	Christmas 1. kompozice
Unit 4 – A,B,C: Care. Charity. Gramatika: Předpřítomný prostý čas. Ever/never	Žák:-rozumí obsahu promluvy či konverzace -rozlišuje sluchem prvky fonologického systému jazyka -mluví o sobě a pomoci k druhým lidem -píše krátký životopis	KSP,KO, KŘP	6.1,6.4, 6.5 ZSV, Čj. Bi	leden	Project: My favourite sport
Unit 5 – A,B,C: Festivals and special days. Websites. Gramatika: Minulý prostý čas a minulý průběhový čas. Slovesa must a have to.	Žák:-rozumí obsahu promluvy a konverzace -popíše osoby , místa a věci ze svého každodenního života -vyhledá požadované informace v autentických materiálech -napíše o rodině, zvycích v rodině	KSP,KO,KU	6.1,6.2, 6.4 ZSV, Ze, IVT	únor	Project:My top festival
Unit 6 – A,B,C: Education. Green lifestyle. Gramatika: Sloveso will pro nabídku, slib a rozhodnutí. Sloveso might/might not. Přítomný průběhový čas k vyjádření budoucnosti a going to.	Žák:-rozumí informacím v poslechových textech -vypráví příběh či událost a umí se zeptat a reagovat na situace -vyhledá požadované informace v textech -napíše texty týkající se jeho názorů, rodiny a školy	KU, KO, KP	6.2,6.3. ZSV, Ze, Bi	březen	Project: My life to a greener life
Unit 7 – A,B,C: Physical activities. Out and about. Gramatika: Předpřítomný prostý čas a for/since. Unit 8 – A: Shopping. Gramatika. Předpřítomný prostý čas a just/already/yet.	Žák:-rozumí obsahu promluvy či konverzace -vypráví příběh či událost -rozumí krátkým textům a vyhledá v nich požadované informace -napíše krátkou esej	KO,KŘP,KK	6.1,6.4, 6.5 Tv, Ze, Bi	duben	Project: Achievements in my life
Unit 8 – B, C: People. Gramatika. Zájmena neurčitá.	Žák:-rozumí informacím v poslechových textech -popíše osoby, místa a věci ze svého života	KK, KSP, KO		květen	Project: Our teen lives

Předložkové vazby sloves. A trip to the U.S.: Travelling. Graphs and charts. Festivals. Závěrečné opakování.	-vyhledá požadované informace v každodenních autentických materiálech -psaní textu Žák:-rozumí obsahu vyslovované promluvy či konverzace -vypráví příběh či událost -rozumí krátkým textům -rozvíjení výslovnosti a fonologického systému jazyka	KŘP, KK, KSP	6.1,6.2, 6.4 ZSV, Ma 6.2,6.3, 6.5 Ze, ZSV, Ma	červen	Project::A trip to the United States or Canada 2. kompozice
---	--	-------------------------	---	----------------------	--

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: **ANGLICKÝ JAZYK** **KVARTA, 4. ROČNÍK** **Hod. dotace: 3 hod. týdně** **Učebnice: YOUR SPACE 4**

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Úvodní opakování: G: Present continuous, pronouns, possessive adjectives, past simple, present perfect, will for prediction	Student si znovu procvičí vybrané gramatické jevy z předchozího ročníku.	KU, KK	6.1.1, 6.1.2., 6.6.1, 6.1.3,	září	
Unit 1 – A, B, C G: Zero and first conditionals, Relative pronouns V: Illness and injuries, Behaviour, word chunks	Schopnost vyjádřit, fakta, důsledky a podmínky určitých situací, definovat a vysvětlit fakta, spojit informace v celek, domluvit se u lékaře, napsat jednoduché písemné sdělení – My likes, porozumět textům/promluvě, vyhledat informace v textu./promluvě, rozvíjet výslovnost, osvojit slovní zásobu a gramatické jevy lekce.	KU, KK, KŘP	6.1.1, 6.1.2., 6.6.1, 6.1.3,	říjen	
Unit 2 – A, B, C G: Reported speech- statements, modals; say and tell, yes/no questions V: Talent show, Making a film, word – take	Vyjádřit názory, podat zprávu, hovořit o filmech, zaznamenat zprávy, napsat jednoduchý text – My future, porozumět textům/promluvě, vyhledat informace v textu./promluvě, rozvíjet výslovnost, osvojit slovní zásobu a gramatické jevy lekce.	KU, KK, KSP, KP	6.1.1, 6.1.2., 6.6.1, 6.1.3, 6.2, 6.6.2, 6.4, 6.6	listopad	
Unit 3 – A, B, C G: Second conditional: statements, questions and short answers; second conditional: wh-questions, If ... were, a little/a few V: Crime, society, suffixes	Hovořit o imaginárních situacích, hovořit o politice, dát radu. Napsat jednoduchý text – Social issues, porozumět textům/promluvě Vyhledat informace v textu./promluvě, rozvíjet výslovnost, rozvíjet výslovnost, osvojit slovní zásobu a gramatické jevy lekce.	KU, KK, KO, KS,	6.1.1, 6.1.2., 6.6.1, 6.1.3, 6.2, 6.5, 6.6	prosinec/ leden	1.kompozice
Unit 4 – A, B, C G: Present passive, past passive V: Irregular past participles, punctuation, sequencing	Hovořit o daných postupech, správně naslouchat a vyprávět, hovořit o svých citech, napsat jednoduchý text – My emotions, porozumět textům/promluvě , vyhledat informace v textu./promluvě, rozvíjet výslovnost, rozvíjet výslovnost, osvojit slovní zásobu a gramatické jevy lekce.	KU, KK, KO, KP, KSP	6.1.1, 6.1.2., 6.6.1, 6.1.3,	březen	
Unit 5 – A, B, C G: Question tags: present simple positive; question words, subject and object questions V: Countries and cities, Places in a town, like	Hovořit o svém městě, povídat o nakupování v obchodních centrech, umět popsat cestu, napsat jednoduchý text o My city, porozumět textům/promluvě , vyhledat informace v textu./promluvě, rozvíjet výslovnost, rozvíjet výslovnost, osvojit slovní zásobu a gramatické jevy lekce.	KU, KK, KSP,	6.1.1, 6.1.2., 6.6.1, 6.1.3, 6.4, 6.5	duben	
Unit 6 – A, B, C G: used to/didn't use to; general language review V: Technology, Review, multi-word verbs	Hovořit o své rodině, umět se rozloučit, nacvičovat plynulost v promluvě, napsat praktický text – kvíz, porozumět textům/promluvě, vyhledat informace v textu./promluvě, rozvíjet výslovnost, rozvíjet výslovnost, osvojit slovní zásobu a gramatické jevy lekce.	KKU, KK, KSP, KŘP	6.1.1, 6.1.2., 6.6.1, 6.1.3, 6.5, 6.3	květen/ červen	2.kompozice
Závěrečné opakování vybraných gramatických jevů, slovní zásoby a témat.					

5.1.3. DRUHÝ CIZÍ JAZYK

5.1.3.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Druhý cizí jazyk je vyučovací předmět, který reprezentuje jeden ze tří školou nabízených jazyků v rámci oboru *Cizí jazyk*. Jeho postupné osvojování pomáhá žákům snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Požadavky na vzdělávání v druhém cizím jazyce směřují v ŠVP k dosažení úrovně A1+ dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

5.1.3.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S vyučovacím předmětem *Druhý cizí jazyk* žáci začínají ve 2. ročníku. V dvouhodinové dotaci týdně v každém ročníku v jeho výuce pokračují až do 4. ročníku. Výuka cizího jazyka probíhá zpravidla ve dvou skupinách žáků z téže třídy. Skupiny pracují v jazykových učebnách, v počítačových učebnách a ve třídách vybavených audiovizuální technikou. Výuka směřuje k „praktickým dovednostem“. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností, volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka Druhého cizího jazyka na nižším stupni gymnázia směřuje více než k ovládnutí tohoto cizího jazyka – k jeho praktickému používání *jako komunikačního prostředku* (nejlépe v kombinaci s využíváním ICT). Získávání praktických dovedností žáka (a hodnocení žáka, do jaké míry si je osvojil) je zaměřeno na 5 základních „oblastí“ cizího jazyka – *Poslech, Rozhovory, Samostatný ústní projev, Čtení a Psaní*.

Na nižším stupni gymnázia představuje výuka Druhého cizího jazyka úvod do cizojazyčného vzdělávání. Jde především o probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a na zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, dále na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře, využívá se nahrávek, říkanek, básniček, písniček a jiných textů. Do výuky jsou zařazovány i vhodné programy na PC, internetové zdroje a videomateriály. Významnou úlohou vyučujícího je rozvíjet představivost žáků, podněcovat a oceňovat jejich aktivitu a invenci a jejich tvůrčí přístup k činnosti. Vyučující vhodně využívá odlišností žáků v různých individuálních i skupinových činnostech.

5.1.3.3. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO)

1) RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI - žák

- A) čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- B) rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpoví na otázky
- C) rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
- D) odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu
- E) používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku

2) PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI - žák

- A) sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
- B) písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty
- C) stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
- D) vyžádá jednoduchou informaci

3) INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI - žák

- A) jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích
- B) aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci

Učivo

- **jednoduchá sdělení** - oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, rozloučení, představování, omluva, reakce na omluvu, poděkování a reakce na poděkování, prosba, žádost, přání, blahopřání, žádost o pomoc, službu, informaci, souhlas/nesouhlas, setkání, společenský program
- **základní vztahy** - existenciální (Kdo?...), prostorové (Kde? Kam?...), časové (Kdy?...), kvalitativní (Jaký? Který? Jak?...), kvantitativní (Kolik?...)
- **tematické okruhy** - domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, osobní dopis, formulář, dotazník, sport, péče o zdraví, stravování, město, oblékání, nákupy, příroda, počasí, člověk a společnost, cestování, sociokulturní prostředí příslušných jazykových oblastí a České republiky
- **slovní zásoba a tvoření slov** – synonyma, antonyma, význam slov v kontextu
- **gramatické struktury a typy vět, lexikální princip pravopisu slov**

41

5.2.6. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Francouzský jazyk
Francouzský jazyk - Sekunda

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
1. Úvodní učivo - výslovnost a pravopis - národnosti, profese	Žák: - umí přečíst i neznámá slova podle pravidel výslovnosti	KK, KU	PT 6.1	Září, říjen	
2. Základy komunikace - oslovení a představování (hláskování jmen) - pozdravy - omluva - spokojenost, nespokojenost - otázka	- užívá jednoduché obraty ke zdvořilému oslovení, pozvání a omluvě	KK, KSP	PT 6.1	Průběžně	
3. Tematické okruhy - přátelé a já - rodina - záliby a sport - škola, spolužáci - režim dne	- dokáže představit sebe i své přátele, podat jednoduchý popis a charakteristiku osob - sestaví jednoduchý popis míst, předmětů - sdělí své zájmy a záliby, zeptá se na záliby jiných - zvládne základní orientaci v čase, časových údajích - reprodukuje přiměřeně obtížný text	KK, KSP KSP KRP, KU KSP, KU, KSP KU	PT 6.1 PT 6.2	Listopad, prosinec Leden, Únor, Březen, Duben květen, červen Průběžně	
4. Gramatika - člen - podstatné jméno, rod a číslo - zájmena osobní a přivlastňovací nesamostatná - věta jednoduchá - základní nepravidelná slovesa (avoir, etre, Faire, aller, pouvoir, vouloir,...) - slovesa zvrtná - slovesa první třídy - základní číslovky	- využití v mluveném i písemném projevu - používání dvojjazyčného slovníku	KU			

Francouzský jazyk - tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
1. Komunikace - návrh (reakce - přijetí, odmítnutí) - omluva, výmluva - poděkování - blahopřání - informace (podávání a získávání) - tykání, vykání, zdvořilost	Žák: - rozumí krátkým jednoduchým osobním dopisům - odhadne význam slov v kontextu	KK, KSP, KRP	PT 6.1	průběžně	
2. Tematické okruhy 1) město 2) prázdniny , příběhy, státy 3) záliby a volný čas, přátelství 4) časové údaje - rok(orientace v čase, počasí) 5) svátky ve Francii a v ČR	- zeptá se na cestu, zorientuje se v prostoru - dokáže pohovořit v minulém čase o prožitých chvílích - sestaví vyprávění o svých zálibách, kamarádech, o obci - dohodne schůzku a její náplň - zorientuje se v základních sděleních o čase a počasí, ve zvycích	KK, KRP KSP KK KK, KRP	PT 6.3 PT 6.1	září, říjen 1) listopad, prosinec 2)	
3. Gramatika - „il y a“ - rozkaz - slovesa druhé třídy - passé composé - nepravdivá slovesa potřebná k daným Tématům (venir, prendre, voir, partir, sortir,...) - blízká budoucnost - zápor	- napíše stručný osobní dopis - využití v mluveném a písemném projevu používání slovníku	KU, KK KK, KRP KU, KK		leden, únor 3) březen, duben 4) květen, červen 5) průběžně	

Francouzský jazyk - kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
1. Komunikace - pozvání (reakce – přijetí, odmítnutí) - doporučení - vlastní názor, přání - telefonický rozhovor - orientace ve francouzských materiálech různého typu (programy, inzerát, plán města...)	Žák: - rozpozná důležité informace v krátkých nahrávkách - podá jednoduchý návod - orientuje se ve francouzských návodech, jízdnicích řádech, oznámení - popíše osoby - vyjádří svůj názor - zvládne podrobnější popis - vyjádří pomocí jednoduchých obrátů své představy - zvládne složitější obraty týkající se stravování, orientuje se ve francouzské gastronomii - zvládne základní výrazy v oblasti zdraví a nemoci - sestaví základní informace o škole a jejím systému - napíše životopis a motivační dopis - využití v mluveném i písemném projevu - používání slovníku	KU, KRP KK, KRP KRP KK, KU KRP, KK KU, KRP, KSP KSP, KK, KU, KRP KU	PT 6.1, 6.6 PT 6.1 PT 6.4 PT 6.3	průběžně září, říjen listopad 1) prosinec leden únor 2) březen 3) duben 4) květen červen 5) průběžně	

5.2.7. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Ruský jazyk**Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: ruský jazyk - sekunda, učebnice: Raduga 1 (lekce 1 – 5)**

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Azbuka	Žák: - osvojí si azbuku - hláskuje	KU	PT 6.1	září – říjen	průběžně od září do listopadu
Jak se jmenuješ?	- představí se - zeptá se, jak se kdo jmenuje	KU, KSP	PT 6.1 PT 6.4		
Ahoj	- pozdraví, seznámí se, rozloučí se - představí, osloví osoby - domluví setkání (i telefonicky)	KU, KSP	PT 6.1	listopad - prosinec	
Mluvíte rusky?	- užívá jednoduché obraty ke zdvořilému oslovení, omluvě, poděkování - zeptá se a odpoví, odkud kdo je, kde bydlí, který jazyk zná - osvojí si názvy příslušníků národů - počítá čísla do 20	KU, KŘP, KSP	PT 6.1 PT 6.4	leden- únor	
Na návštěvě	- zahájí a ukončí telefonický hovor, domluví si telefonicky schůzku - zeptá se, jak se co řekne rusky - vyjádří radost a údiv - odhadne význam nových slov z kontextu textu - počítá čísla do 100 - udá svůj věk	KU, KSP	PT 6.1	březen – duben	
Moje rodina	- představí členy rodiny - uvede, jaké má další příbuzné - zeptá se a odpoví, kdo kde pracuje a kdo kde studuje	KU, KSP	PT 6.1	květen - červen	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: ruský jazyk – tercie, učebnice: Raduga 1 (lekce 6 – 8), 2 (lekce 1-2)

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Povolání	Žák: - uvede, jaké má kdo povolání - zeptá se a odpoví, čím kdo chce být - uvede, co koho (ne)zajímá, co se komu (ne)líbí	KU, KSP	PT 6.1	září - říjen	
Volný čas	- zeptá se a odpoví, co kdo dělá ve volném čase - vypráví o své zájmové činnosti - přijme a odmítne pozvání	KU, KSP	PT 6.1	listopad– prosinec	
Seznámení, inzerát	- napíše seznamovací inzerát - odpoví na seznamovací inzerát - uvede, co ho zajímá	KU, KSP	PT 6.1	leden - únor	
Škola	- sestaví plán školní budovy - zapíše se do jazykového kurzu - uvede, kdo do které třídy chodí - zeptá se a odpoví, kdy začíná a končí vyučování	KU, KŘP, KO	PT 6.1 PT 6.2	březen - duben	
Vyučování	- vypráví o svých oblíbených předmětech, o rozvrhu hodin, známkách, studiu - uvede, jaké má kdo známky a z jakého předmětu	KU, KO	PT 6.1 PT 6.2	květen - červen	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: ruský jazyk – kvarta, učebnice Raduga 2 (lekce 3 - 6)

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Ve městě	Žák: - vysvětlí, jak se orientovat ve městě - ptá se a odpovídá na dotazy, jak se kam dostat - vysvětlí, jak používat dopravní prostředky	KU, KŘP, KSP, KK	PT 6.1	září - říjen	
Nakupování	- požádá o konkrétní zboží v obchodě pomocí vykání - zeptá se, kolik co stojí - vyjádří, co komu (ne)sluší - uvede, co si kdo kupuje, koupí, koupil - hovoří o tom, co kdo viděl v obchodě - popíše předmět (barevně)	KU, KO, KSP, KK	PT 6.1	listopad - prosinec	
Petrohrad Moskva	- vypráví o pamětihodnostech Moskvy a Petrohradu - zeptá se na cestu - seznámí se s dalšími zajímavými místy v Rusku - sestaví program pro zájezd do Ruska - komunikuje o cestování - vyjádří dojmy z prohlídky	KU, KK	PT 6.1 PT 6.3 PT 6.4	leden, únor, březen	
Praha	- vypráví o pamětihodnostech Prahy - seznámí se s dalšími místy v České republice - sestaví plán pobytu turistů v České republice	KU, KK	PT 6.1	duben, květen, červen	

5.3. MATEMATIKA, CVIČENÍ Z MATEMATIKY

5.3.1. MATEMATIKA

5.3.1.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Matematika je předmět, který by měl být chápán jako odraz reálných vztahů v hmotném světě. V základním vzdělávání je především založen na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost.

Žáci v něm mají získat početní dovednosti v oboru přirozených a racionálních čísel, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby ve všech oblastech bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami a grafy, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení. Vzdělání v tomto předmětu by mělo směřovat k rozvíjení z vlastních zkušeností, potřebě počítat, kreslit a hrát si. Práce by měla být zajímavá a povzbuzující.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

5.3.1.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

V primě, sekundě a tercii nižšího gymnázia je 4 hodinová týdenní dotace (v primě a sekundě je 1 hodina cvičení z matematiky), v kvartě 3 hodinová týdenní dotace.

Výuka Matematiky je organizována zpravidla v budově školy. Žáci využívají prostředků výpočetní techniky (především kalkulátorů, vhodného počítačového softwaru, určitých typů výukových programů). Aplikovaná matematika v přírodě se pravidelně učí v primě v rámci projektu školy pod názvem Terénní praktika z matematiky, Biologieu, zeměpisu a tělesné výchovy, případnou exkurzí v Topografickém ústavu v Dobrušce.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika je rozdělen na čtyři tematické okruhy - *Číslo a proměnná, Závislosti, vztahy a práce s daty, Geometrie v rovině a v prostoru, Nestandardní aplikační úlohy a problémy*.

V tematickém okruhu *Číslo a proměnná* si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem *proměnná* a s rolí proměnné při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodných počítačových aplikací. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu *funkce*.

V tematickém okruhu *Geometrie v rovině a v prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

5.3.1.3. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Matematika a její aplikace

1. ČÍSLO A PROMĚNNÁ

žák

- 1.1 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
- 1.2 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
- 1.3 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- 1.4 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
- 1.5 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
- 1.6 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
- 1.7 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
- 1.8 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- 1.9 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

Učivo (U)

- 1.1 dělitelnost přirozených čísel - prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti
- 1.2 celá čísla - čísla navzájem opačná, číselná osa
- 1.3 desetinná čísla, zlomky - rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek
- 1.4 poměr - měřítko, úměra, trojčlenka
- 1.5 procenta - procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování
- 1.6 mocniny a odmocniny - druhá mocnina a odmocnina
- 1.7 výrazy - číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny
- 1.8 rovnice - lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými

2. ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

žák

- 2.1 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- 2.2 porovnává soubory dat
- 2.3 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
- 2.4 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- 2.5 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

Učivo (U)

- 2.1 závislosti a data - příklady závislosti z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr
- 2.2 funkce - pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce

3. GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

žák

- 3.1 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá matematickou symboliku
- 3.2 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- 3.3 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
- 3.4 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- 3.5 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
- 3.6 načrtne a sestojí základní rovinné útvary
- 3.7 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- 3.8 načrtne a sestojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osové a středově souměrný útvar
- 3.9 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- 3.10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
- 3.11 načrtne a sestojí síť základních těles
- 3.12 načrtne a sestojí obraz jednoduchých těles v rovině
- 3.13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Učivo (U)

- 3.1 rovinné útvary - přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků)
- 3.2 metrické vlastnosti v rovině - druhy úhlů, vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta
- 3.3 prostorové útvary - kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol
- 3.4 konstrukční úlohy - množiny všech bodů dané vlastností (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), osová souměrnost, středová souměrnost

4. NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

žák

- 4.1 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- 4.2 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Učivo (U)

- 4.1 číselné a logické řady
- 4.2 číselné a obrázkové analogie
- 4.3 logické a netradiční geometrické úlohy

5.3.1.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Matematika**Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: matematika - prima**

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Dělitelnost přirozených čísel (12 + 3 cvičení)</u> - násobek a dělitel - znaky dělitelnosti (2,3,4,5,6,8,10,25) - prvočísla a čísla složená - rozklad na prvočinitele - čísla soudělná a nesoudělná - nejmenší společný násobek - největší společný dělitel	Žák: - vysvětlí pojmy: násobek, dělitel, prvočíslo, číslo složené - určí podle znaků dělitelnosti, čím je dané číslo dělitelné - použije znaky dělitelnosti k řešení praktických úloh - použije algoritmus rozkladu čísla na součin prvočísel - určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel	KK KU	PT 6.1	Říjen	
<u>Úhel a jeho velikost (10 + 3)</u> - úhel a jeho přenášení - druhy úhlů - jednotka velikosti úhlů (stupně a minuty); - úhломěr - měření velikosti úhlů - osa úhlu – konstrukce kružítkem - rýsování úhlů - úhly vedlejší a vrcholové - sčítání a odčítání úhlů - násobení a dělení úhlů dvěma	- popíše úhel, vysvětlí, co je velikost úhlu, jednotka stupeň a minuta - rozliší druhy úhlů - vyznačí a narýsuje úhel pravý, přímý, libovolný ostrý a tupý - přenesení úhel, porovná jej - sestrojí různé velikosti úhlů - změří velikost daného úhlu ve stupních - vyjádří velikost úhlu ve stupních a minutách a zapíše to - sestrojí osu úhlu - rozliší dvojice vedlejších a vrcholových úhlů, určí jejich vlastnosti a jejich velikosti - sečte a odečte dvojici úhlů - násobí a dělí úhly dané velikosti dvěma	KU KK	PT 6.1		
<u>Celá čísla (15 + 4)</u> - čísla celá – kladná, záporná, nula, číselná osa - čísla navzájem opačná - absolutní hodnota čísla - porovnávání a uspořádání celých čísel - sčítání a odčítání celých čísel	- vysvětlí pojem celé číslo, číslo kladné a záporné, uvede příklady - znázorní celé číslo na číselné ose - porovná celá čísla pomocí znamének nerovnosti - určí číslo opačné - sečte a odečte celá čísla - vynásobí a vydělí celá čísla - uvede praktický význam absolutní hodnoty čísla, určí tuto absolutní hodnotu	KK KU	PT 6.1	Listopad	

Desetinná čísla (15 + 4) - čtení a zápis desetinného čísla - desetinný zlomek a jeho zápis desetinným číslem - porovnávání a zaokrouhlování desetinných čísel - sčítání a odčítání desetinných čísel - násobení a dělení 100 - převody jednotek délky a hmotnosti - násobení desetinných čísel - dělení desetinného čísla číslem desetinného přirozeným a desetinným - slovní úlohy - využití kalkulatoru při početních operacích s desetinnými čísly - čísla 10, aritmetický průměr a jeho užití	- vysvětlí pojem desetinné číslo, uvede příklad - přečte a zapíše dané desetinné číslo - znázorní desetinné číslo na ose - porovná desetinná čísla pomocí znamének nerovnosti - zaokrouhlí desetinné číslo s danou přesností - převede desetinná čísla na zlomky a obráceně - sečte, odečte, vynásobí desetinná čísla (písemně, z paměti) - dělí desetinné číslo číslem přirozeným a číslem desetinným (až trojciferným) - matematizuje jednoduché slovní úlohy z praxe a řeší je - využívá kalkulatoru při náročnějších úlohách bez využití paměti kalkulatoru - převede jednotky délky a hmotnosti v oboru desetinných čísel - vypočítá aritmetický průměr a uvede jeho praktický význam - aplikuje výpočet aritmetického průměru v úlohách z praxe	KK KU KŘP	PT 6.1 PT 6.1.3.1	Prosinec	
Obsah obrazce a povrch tělesa (8 + 2) - jednotky obsahu, převody - obsah obdélníka a čtverce - obsah složitějších obrazců - povrch kvádra a krychle - slovní úlohy na výpočet obsahu, povrchu	- určí jednotky obsahu, převede tyto jednotky - vypočítá obsah obdélníka a čtverce - vypočítá obsah dalších rovinných útvarů složených ze čtverců a obdélníků - rozliší a popíše kvádr a krychli, načrtne je - vypočítá povrch kvádra, krychle podle matematických vzorců - zapíše řešení úloh s důrazem na přesnost, přehlednost a dodržování matematické symboliky - vyřeší slovní úlohy vedoucí k výpočtům obsahů rovinných útvarů a povrchů těles	KU KŘP	PT 6.1.1.1 PT 6.1.3.1	Leden	
Objem krychle a kvádra (7+ 2) - jednotky objemu, převody jednotek - objem krychle a kvádra - objem a povrch hranolu - slovní úlohy z praxe na povrch a objem	- určí jednotky objemu, převádí jednotky objemu - určí objem krychle a kvádra výpočtem podle vzorců - vyřeší slovní úlohy na výpočet objemu krychle a kvádra - používá kalkulator pro základní početní operace	KU KŘP	PT 6.1.1.1		
Trojúhelníky (25 + 6)	- vymezí pojmy vnitřní a vnější úhel trojúhelníku			Únor	

- vnitřní a vnější úhly trojúhelníku - součet vnitřních úhlů v trojúhelníku - druhy trojúhelníků - trojúhelníková nerovnost - střední příčky a těžnice - výšky v trojúhelníku - obsah trojúhelníku kružnice vepsané a opsané - trojúhelníku	- určí součet úhlů v trojúhelníku - určí velikost vnitřního úhlu trojúhelníku, jsou-li dány velikosti dalších dvou vnitřních úhlů trojúhelníku - rozliší druhy trojúhelníků podle velikosti úhlů (ostroúhlý, pravoúhlý, tupoúhlý) a podle délek stran (rovnoramenný, rovnostranný, obecný) - sestrojí trojúhelník ze tří stran - určí, zda trojúhelník lze sestrojit užitím trojúhelníkové nerovnosti - určí střední příčku, těžnici, výšku, popíše jejich vlastnosti, tyto prvky narýsuje - podle vzorce vypočítá obsah trojúhelníku - sestrojí kružnici vepsanou a opsanou trojúhelníku	KU	PT 6.1.3.1	Březen	
<u>Výrazy (10 + 3)</u> - číselné výrazy, jejich hodnota - výrazy s proměnnou - hodnota výrazu s proměnnou	- vysvětlí pojem číselný výraz - určí hodnotu číselného výrazu s upřednostněním početních operací krát a děleno před plus a minus - přečte výraz s proměnnou - určí proměnnou v daném výrazu - zapíše slovní úlohu za pomoci výrazu s proměnnou - určí hodnotu výrazu s proměnnou	KU	PT 6.1.1.1		
<u>Osová a středová souměrnost (10 + 3)</u> - osová souměrnost - osově souměrné útvary - středová souměrnost - středově souměrné útvary	- určí vlastnosti útvarů v osové a středové souměrnosti - sestrojí obraz daného geometrického útvaru ve středové a osové souměrnosti - rozpozná útvary souměrné podle středu a podle osy, určí střed nebo osu souměrnosti - v grafickém projevu dodržuje zásady správného rýsování	KU	PT 6.1.1.1	Květen	
<u>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</u> - číselné a logické řady - číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy	- doplní číselnou, logickou či obrázkovou řadu a určí krok, který řadu doplňuje - doplní početní tabulky, čtverce a hvězdice - rozdělí daný geometrický útvar na jiné, jejichž vlastnosti jsou dány - řeší slovní úlohy úsudkem a logikou, vysvětlí způsob řešení	KK	PT 6.1.1.5, PT 6.1.2.3		
		KŘP		Červen	Průběžně

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: matematika - sekunda

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Zlomky a racionální čísla (10 + 3)</u> - pojem zlomku, zápis desetinného zlomku - celek, část - vyjádření částí celku pomocí zlomků - převádění zlomků na desetinné číslo a na základní tvar zlomku - smíšené číslo - převádění smíšených čísel na zlomky a nepravých zlomků na smíšená čísla - rozšiřování a krácení zlomků - uspořádání zlomků - pojem racionální číslo	Žák: - vysvětlí vztah zlomku a desetinného čísla - převede zlomky na desetinná čísla a naopak - graficky znázorní zlomek - vyjádří celek pomocí zlomku – graficky i zápisem zlomku - převede smíšená čísla na zlomky a nepravé zlomky na smíšená čísla - rozšíří a zkrátí zlomek - zapíše řešení s důrazem na přesnost, přehlednost a dodržování matematické symboliky - porovná zlomky podle velikosti, znázorní je na číselné ose	KU	PT 6.1.1.1		
<u>Početní operace se zlomky a racionálními čísly (20 + 5)</u> - sčítání zlomků a smíšených čísel - odčítání zlomků a smíšených čísel - násobení zlomků číslem celým - násobení zlomků - dělení zlomků - složený zlomek - slovní úlohy	- provádí základní početní operace s racionálními čísly – sčítání, odčítání, násobení a dělení - upraví složený zlomek - řeší slovní úlohy z praxe, provede rozbor matematického problému - odhadne výsledek a ověří jeho reálnost	KU	PT 6.1.1.1		
		KŘP	PT 6.1.3.1		
<u>Shodnost trojúhelníků (7 + 2)</u> - shodné útvary v rovině - shodnost trojúhelníků – věty sss, sus, usu - konstrukce trojúhelníků	- vysvětlí pojem shodnost rovinných útvarů, shodnost trojúhelníků a matematicky je vyjádří - uvede věty o shodnosti trojúhelníků - využije osvojených vět o shodnosti trojúhelníků v konstrukčních úlohách- sestojí trojúhelník podle vět sss, sus, usu - dodržuje zásady správného rýsování	KU	PT 6.1.1.1		
		KK			
				Září	
				Pol. listopadu	
				Listopad	

<u>Poměr, přímá a nepřímá úměrnost, trojčlenka (20 + 5)</u> - poměr, postupný poměr - měřítko plánu, mapy - přímá úměrnost - nepřímá úměrnost - trojčlenka - slovní úlohy <u>Procenta (10 + 3)</u> - procento – základ, počet procent, procentová část - výpočet procentové části - výpočet počtu procent - výpočet základu - jednoduché úrokování - slovní úlohy <u>Druhá mocnina a odmocnina (10 + 2)</u> - druhá mocnina racionálního čísla - určování druhé mocniny z tabulek a kalkulačky - druhá odmocnina - určování odmocniny z tabulek a kalkulačky - reálná čísla	- objasní pojmy poměr a postupný poměr - zapíše poměr velikostí dvou veličin - provádí jednoduché úpravy poměru pomocí krácení a rozšiřování - vypočítá jednotlivé díly celku určené daným poměrem - pozná přímou a nepřímou úměrnost ve vztahu dvou veličin a rozhodnutí zdůvodní úvahou - vysvětlí pojem měřítko plánu a mapy - narýsuje jednoduchý plán (mapu) ve vhodném měřítku - vyřeší slovní úlohy s využitím dovednosti přepočtu měřítek - sestrojí grafy přímé a nepřímé úměrnosti - vyřeší slovní úlohy vedoucí k využití přímé a nepřímé úměrnosti - vyřeší slovní úlohy z praxe pomocí poměru a trojčlenky - vysvětlí pojmy: procento, základ, procentová část, počet procent - vypočítá jedno procento z daného základu - použije algoritmus výpočtu procentové části, základu a počtu procent a vypočítá je - aplikuje základy jednoduchého úrokování na příkladech - použije získané znalosti při řešení slovních úloh z praxe - provede rozbor slovní úlohy a stanoví postup řešení - provede kontrolu reálnosti získaného výsledku - uvede příklady praktického použití druhé mocniny a druhé odmocniny - určí bez použití kalkulačky či tabulek druhou mocninu racionálních čísel (mocniny čísel od 1 do 10, jejich desetinásobky, zlomky s těmito čísly v čitateli i jmenovateli) - určí druhou mocninu a odmocninu pomocí tabulek a kalkulátoru	KU KK KŘP KU KŘP KU	PT 6.1.1.5 PT 6.1.1.1 PT 6.1.3.1 PT 6.1.1.1 PT 6.1.3.1	Prosinec Leden Únor	
---	--	--	---	--	--

<u>Pythagorova věta (5 + 2)</u> - Pythagorova věta - výpočet přepony - výpočet odvěsny - praktické úlohy s využitím Pythagorovy věty <u>Výrazy (15 + 4)</u> - výrazy číselné, jejich hodnota - výraz s proměnnou, určování hodnoty - jednočlen, mnohočlen - sčítání a odčítání mnohočlenů - násobení mnohočlenu jednočlenem - násobení mnohočlenů - dělení mnohočlenu jednočlenem - vytýkání, rozklad vytýkáním <u>Čtyřúhelníky, mnohoúhelníky (20 + 5)</u> - třídění čtyřúhelníků - rovnoběžníky a jejich vlastnosti - lichoběžník a jeho vlastnosti - rýsování čtyřúhelníků - obvody a obsahy čtyřúhelníků - slovní úlohy - prav.šestiúhelník – vlastnosti, obvod, konstrukce - osmiúhelník – vlastnosti, obvod, konstrukce <u>Opakování učiva (10)</u>	- vypočítá výraz s mocninami a odmocninami, určí jeho hodnotu - uvede Pythagorovu větu, příklady jejího využití - vypočítá třetí stranu trojúhelníku pomocí Pythagorovy věty - účelně používá kalkulačku a tabulky k základním výpočtům - vyřeší praktické úlohy s využitím Pythagorovy věty (zakreslí reálný náčrtek, matematickou symbolikou запиše řešení příkladu, příklad vyřeší) - u praktických úloh s využitím Pythagorovy věty odhadne výsledek a ověří jeho reálnost - vysvětlí pojmy výraz číselný, s proměnnou, jednočlen, mnohočlen, člen výrazu, rovnost dvou výrazů a uvede příklady - určí hodnotu daného číselného výrazu - запиše slovní text pomocí výrazů s proměnnými - provádí základní operace (sčítání a odčítání) s mnohočleny - provádí násobení a dělení mnohočlenů - vytkne z daného výrazu vhodný výraz a správně запиše rozklad výrazů - rozliší jednotlivé druhy čtyřúhelníků, rovnoběžníků a lichoběžníků a popíše jejich vlastnosti - vypočítá obvod, obsah těchto útvarů pomocí vzorce - přesně a pečlivě narýsuje čtyřúhelník - řeší slovní úlohy vedoucí k výpočtu obsahu čtyřúhelníků - sestrojí pravidelný šestiúhelník a osmiúhelník - popíše vlastnosti šestiúhelníku, osmiúhelníku	KU KŘP KK KU KK KU	PT 6.1.1.1 PT 6.1.1.1 PT 6.1.3.1 PT 6.1.1.1 PT 6.1.1.1	Březen Duben poč. června Červen	
--	--	--	---	---	--

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: matematika - tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Lineární rovnice (20)</u>					
- rovnost, vlastnosti rovnosti - lineární rovnice s jednou neznámou, kořen (řešení) lineární rovnice - ekvivalentní úpravy lineární rovnic - zkouška - řešení jednoduchých lineárních rovnic pomocí ekvivalentních úprav - provádění zkoušky správnosti řešení - rovnice se závorkami - rovnice se zlomky - řešení slovních úloh vedoucích k řešení lineárních rovnic - výpočet neznámé ze vzorce	- vysvětlí pojmy rovnost dvou výrazů, proměnná, neznámá, řešení rovnice - vyřeší jednoduché lineární rovnice pomocí základních ekvivalentních úprav - používá algoritmus řešení rovnic ke správnému vyřešení zadaných úloh - matematicky správně a účelně zapíše postup řešení - provede zkoušku řešení dosazením do rovnice - vyřeší slovní úlohy (provede rozbor slovní úlohy, vyřeší úlohu, provede zkoušku správnosti svého řešení) - vyjádří neznámou ze vzorce a vypočítá její hodnotu po dosazení všech daných veličin - uvede příklady využití lineárních rovnic v praxi	KU	PT 6.1.1.1	Září	
		KŘP	PT 6.1.3.1	Říjen	
<u>Mocniny s přirozeným mocnitelem (15)</u>	- vypočítá mocniny s přirozeným exponentem, některé z paměti, těžší na kalkulačce - použije pravidla a algoritmy pro počítání s mocninami - provádí základní početní operace (+, -, ·, :) s mocninami - umocní součin, podíl, mocninu - zapíše dané číslo v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti ve tvaru $a \cdot 10^n$, kde $1 \leq a < 10$ - určí mocninu s exponentem nula	KU	PT 6.1.1.1		
			PT 6.1	Listopad	
<u>Kruh, kružnice, válec (10)</u>	- uvede rozdíl mezi kruhem a kružnicí - uvede rozdíl mezi průměrem a poloměrem (jejich vzájemný vztah) - vypočítá obvod a obsah kruhu a délku kružnice pomocí vzorců - určí vzájemnou polohu kružnice a přímky a vzájemnou polohu dvou kružnic - určí a sestrojí tečnu, sečnu a tětívu - narýsuje kružnice s daným středem a poloměrem - sestrojí kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku - načrtne válec - vypočítá objem a povrch válce	KK			
- vzájemná poloha přímky a kružnice, sečna, tečna - vzájemná poloha dvou kružnic - délka kružnice - obvod kruhu, obsah kruhu - části kružnice, kruhu - kružnice vepsaná a opsaná trojúhelníku - válec, jeho síť - objem a povrch válce		KU	PT 6.1		

- slovní úlohy z praxe	- vyřeší slovní úlohy z praxe s využitím znalostí o kružnici či válci, ve slovní úloze provede náčrtek, matematizaci problému, jeho řešení a ověření reálnosti výsledku, potřebné informace vyhledá v tabulkách	KŘP	PT 6.1.1.1		
Výrazy (15) - operace s mnohočleny - vzorce $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, a^2-b^2 - úprava mnohočlenů pomocí vzorců - rozklad výrazů na součin pomocí vzorců a vytýkání	- provede početní operace sčítání a odčítání mnohočlenů; násobení a dělení mnohočlenů - aplikuje na příkladech vzorce: druhá mocnina součtu a rozdílu, rozdíl druhých mocnin; použije tyto vzorce ke zjednodušení výrazů - upraví výraz vytýkáním před závorku - rozloží daný výraz pomocí vzorců či vytýkáním na součin	KU	PT 6.1	Prosinec	
Hranoly (10) - hranol, pravidelný hranol - objem a povrch hranolu - slovní úlohy z praxe na objem a povrch	- pozná a popíše hranol - určí objem a povrch hranolu výpočtem podle vzorců - vyřeší slovní úlohy na výpočet objemu a povrchu hranolu - vyhledá požadované informace v tabulkách	KU	PT 6.1.1.1 PT 6.1.3.1	Leden	
Lomené algebraické výrazy (20) - lomený výraz - podmínky lomeného výrazu - rozšiřování a krácení lomených výrazů - sčítání a odčítání lomených výrazů - násobení a dělení lomených výrazů	- určí podmínky, za kterých má lomený výraz smysl - zkrátí a rozšíří lomené výrazy - provede početní operace (+, -, ·, :) s lomenými výrazy - přehledně, stručně zapíše řešení úlohy	KU KŘP	PT 6.1.3.1	Únor	
Konstrukční úlohy (15) - množiny bodů dané vlastnosti - Thaletova kružnice - konstrukce trojúhelníků - konstrukce čtyřúhelníků - konstrukce kružnice s požadovanými vlastnostmi - konstrukce tečen ke kružnici	- sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané několika prvky - objasní pojem Thaletova kružnice, využije Thaletovu kružnici v konstrukčních úlohách - používá základní pravidla správného rýsování s důrazem na přesnost a čistotu projevu - využívá vztahů mezi geometrické útvary k řešení konstrukčních úloh - zakreslí náčrtek zadaného úkolu - správně zapíše konstrukční postup s použitím matematické symboliky - sestrojí tečnu ke kružnici z bodu vně kružnice	KŘP KU	PT 6.1.1.1	Duben Červen	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: matematika – kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Nerovnice (10)</u> - nerovnost a její zápis - nerovnice a její řešení - intervaly - vyjádření nerovnosti intervalem	<u>Žák:</u> - zapíše a přečte nerovnost - uvede a zapíše čísla, která vyjadřují pravdivost zápisu - vyřeší jednoduché nerovnosti se závorkami a zlomky - zapíše nerovnost intervalem	KU	PT 6.1.1.1	Září	
<u>Rovnice s neznámou ve jmenovateli (10)</u> - rovnice s neznámou ve jmenovateli - slovní úlohy na společnou práci	- vyřeší za pomoci ekvivalentních úprav rovnice s neznámou ve jmenovateli - určí podmínky, za kterých má rovnice smysl - provede zkoušku řešení - vyřeší slovní úlohy z praxe (provede rozbor slovní úlohy, vyřeší úlohu, provede zkoušku správnosti svého řešení)	KU KŘP	PT 6.1.1.1 PT 6.1.3.1	Říjen	
<u>Podobnost a její užití v praxi (10)</u> - podobnost útvarů, zvětšení, zmenšení - poměr podobnosti - věty o podobnosti - podobnost v praxi	- vysvětlí pojmy podobnost rovinných útvarů, podobnost trojúhelníků; matematicky je vyjádří - rozpozná podobné rovinné útvary, správně podobnost zapíše pomocí matematické symboliky - určí poměr podobnosti - na základě poměru podobnosti určí velikosti dalších útvarů - použije poměru podobnosti při práci s plány a mapami při praktických cvičeních v terénu - sestrojí podobný útvar danému	KU KK	PT 6.1.1.1	Listopad	
<u>Funkce (15)</u> - definice funkce - lineární funkce a její vlastnosti - graf lineární funkce - praktické příklady na lineární funkci	- rozezná funkční vztah od jiných vztahů - vysvětlí pojem lineární funkce - vyjádří danou lineární funkci tabulkou, rovnicí i grafem - sestrojí graf lineární funkce s důrazem na přesnost rýsování	KU		Pol. Ledna	

<u>Rovnice a soustavy dvou rovnic o dvou neznámých (15)</u> - řešení soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými metodou dosazovací a sčítací - slovní úlohy řešené pomocí soustav dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými	- použije funkci při řešení úloh z praxe - vyřeší vhodnou metodou soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými - graficky soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými	KU	PT 6.1.1.1	Únor	
<u>Goniometrické funkce v pravoúhlém trojúhelníku (15)</u> - definice funkcí - určování hodnot užitím tabulek a kalkulatoru - řešení pravoúhlého trojúhelníku - slovní úlohy a praktické příklady	- vyjádří danou goniometrickou funkci jako poměr velikostí stran - při řešení úloh používá kalkulator a tabulky - použije goniometrické funkce při řešení úloh z praxe	KU KŘP		Březen	
<u>Finanční matematika (10)</u> - jednoduché úrokování - určování počtu dní úrokovací doby - složené úrokování - zdanění úroků - úvěr - valuty a devizy, převody měn	- vysvětlí pojem jistina, úroková míra, úrok, úrokovací doba, úrokovací období - vypočítá úrok i zdaněný úrok - užívá kurzovní lístek k převodu měn -	KU KK	PT 6.1.3.1	Duben	
<u>Objem a povrch těles (15)</u> - jehlan - kužel - koule - slovní úlohy a praktické příklady	- - uvede základní vlastnosti jehlanu, kužele a koule, načrtne tato tělesa - vypočítá povrch a objem jehlanu, kužele a koule s užitím vzorce - řeší slovní úlohy a reálné příklady z praxe vztahující se k výpočtu povrchu a objemu jehlanu, kužele a koule (využívá kalkulator, potřebné informace pro práci vyhledá v tabulkách, literatuře)	KU KU KK	PT 6.1.1.1 PT 6.1.1.1	Květen	
<u>Statistika (5)</u> - statistický soubor, statistické šetření - jednotka, znak, četnost - aritmetický průměr	- vysvětlí základní pojmy statistiky: statistický soubor, statistické šetření, jednotka, znak, četnost, aritmetický průměr, medián, modus - vypočítá aritmetický průměr	KU KK	PT 6.1.1.1	Červen	

- modus, medián - grafy, diagramy (bodové, sloupcové, spojnicové, kruhové) - statistika v praxi	- určí z dané tabulky modus a medián - provede jednoduché statistické šetření, zapíše jeho výsledky formou tabulky a znázorní pomocí sloupcového (kruhového) diagramu - čte tabulky a grafy a interpretuje je v praxi - čte a sestavuje různé diagramy a grafy – bodové, sloupcové, spojnicové, kruhové - čte a sestavuje různé diagramy a grafy s údaji uvedenými v procentech - uvede příklady využití statistiky v praxi		PT 6.1.1.1		
---	--	--	---------------	--	--

5.4. INFORMATIKA A VÝPOČETNÍ TECHNIKA

5.4.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem vyučovacího předmětu *Informatika a výpočetní technika* je naplňování vzdělávacího obsahu stanoveného ve výstupech vzdělávacího oboru *Informační a komunikační technologie*. Připravuje žáky na využívání ICT v jiných vyučovacích předmětech a umožňuje jim dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti (získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě). Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou je vzdělávací předmět zařazen jako povinná součást základního vzdělávání do čtvrtého ročníku (kvarta). Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoli“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávacím předmětu Informatika umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

5.4.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu pomáhá žákovi orientovat se ve struktuře a činnosti počítače, poznat možnosti jeho využití, zacházet s počítačem a jeho přídatnými zařízeními uživatelským způsobem, pracovat s hotovými didaktickými programy, osvojit si základy práce s grafikou a databázemi a e-learningovým vzděláváním. Žáci se učí třídit informace, kriticky je posuzovat a aplikovat v praktickém životě v souladu se zákony o duševním vlastnictví. Osvojují si základy elektronické komunikace a její zásady. Svým vzdělávacím obsahem předmět úzce souvisí s **průřezovým tématem** „*Mediální výchova*“, které je zpracováno v ŠVP formou projektů (více viz kapitola č.3.4 *Začlenění průřezových témat*).

Informatika je povinný předmět s hodinovou dotací 1 hodina týdně v kvartě.. Výuka je organizována ve dvou hodinových lekcích, třída se dělí na dvě skupiny. Výuka pobíhá v budově školy v odborných učebnách vybavených počítači. Při výuce je uplatňována zásada „jeden počítač pro jednoho žáka“. Žáci mají s dispozici tiskárnu, scanner, digitální fotoaparát a kameru, dataprojektor a vypalovací a zálohovací zařízení.

5.4.3. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Informační a komunikační technologie

1. ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM - Očekávané výstupy (OVO) - žák

1.1 využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie

1.2 respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady

1.3 chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

Učivo (U)

- 1.1 základní pojmy informační činnosti - informace, informační zdroje, informační instituce
- 1.2 struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení
- 1.3 operační systémy a jejich základní funkce
- 1.4 seznámení s formáty souborů (doc, gif)
- 1.5 multimediální využití počítače
- 1.6 jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software
- 1.7 zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

2. VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE - Očekávané výstupy (OVO) - žák

- 2.1 při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- 2.2 vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- 2.3 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Učivo (U)

- 2.1 vývojové trendy informačních technologií
- 2.2 společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací)
- 2.3 základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování)
- 2.4 metody a nástroje vyhledávání informací
- 2.5 formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy

3. ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ - Očekávané výstupy (OVO) - žák

- 3.1 ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
- 3.2 uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- 3.3 pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- 3.4 používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- 3.5 zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě
- 3.6 ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

Učivo (U)

- 3.1 počítačová grafika, rastrové a vektorové programy
- 3.2 tabulkový editor, vytváření tabulek, porovnávání dat, jednoduché vzorce
- 3.3 prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimedia)
- 3.4 ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika

5.4.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: výpočetní technika– kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa
Vyhledávání informací a komunikace - informatika jako vědní obor - informace (charakteristika, zdroje, vyhledávání,...) Základy práce s počítačem - bezpečnost a hygiena práce, prevence zdravotních rizik - bezpečnost na internetu, netiketa - tvorba hesla - základy autorského práva, licence - pojem: hardware, software - multimediální využití počítače Textový editor (MS Word) - základy psaní a editace textu - formátování textu, odstavce - vkládání obrázků a jejich formát - grafické prvky (písma, symboly, rovnice,...) - nastavení stránky, úpravy před tiskem - tabulátory a jejich užití - sloupce a tabulky - základní typografická pravidla - formátování pomocí stylů - generování automatického obsahu Prezentace informací (MS PowerPoint) - způsoby prezentace informací (webové stránky, prezentační programy,...) - zásady správného prezentování - tvorba vlastní prezentace HW a SW - struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení (skříň, monitor, klávesnice, myš, skener, tiskárna, záznamová média, ...) - jednotky používané k měření objemu dat - formáty souborů - operační systémy, jejich základní funkce, OS Windows - viry a antiviry Počítačové sítě - počítačové sítě, sdílení dat, přístupová práva	- vysvětlí pojmy: informace a informatika - uvede, kde se dají informace získat, odliší spolehlivé a nespolehlivé zdroje, zhodnotí informace z hlediska závažnosti - kriticky přečte text a zhodnotí jeho obsah - uvede základní pravidla bezpečnosti práce s PC a na internetu - předvede základní operace se složkami a dokumenty - rozliší, kdy je jednání s počítačem protizákonné - rozliší typy licencí a charakterizuje je - vysvětlí pojmy hardware a software - na příkladech ukáže možnosti využití počítače v různých oborech lidské činnosti - napíše požadovaný text, opraví chyby - vyhledá porušení typografických pravidel - zformátuje text, odstavce a nadpisy podle požadavků s využitím jednoduchých předdefinovaných stylů - napíše text ve formě tabulky a zformátuje ji - vloží do dokumentu obrázek, upraví jej, vloží k němu popis - použije různé grafické prvky ke grafické úpravě dokumentu - vytvoří jednoduchou novinovou stránku pomocí sloupcové struktury - vytvoří automaticky generovaný obsah z nadpisů - připraví dokument k tisku - na příkladech ukáže způsoby prezentace informací - diskutuje o správném provedení prezentace - vytvoří vlastní prezentaci na zadané téma - ukáže a správně pojmenuje základní části počítače, periferní zařízení a stručně popíše jejich funkci - uvede jednotky používané k měření objemu dat nebo místa na disku (kB, MB, GB) a jejich vzájemné vztahy - určí formáty souborů podle přípony (doc, gif, jpg, xls, ppt, pdf, ...) - vysvětlí, k čemu slouží OS a některé z nich vyjmenuje - vysvětlí, co je počítačový virus, co může způsobit a jak se proti němu účinně bránit - vyjmenuje alespoň dva antivirové programy - vysvětlí pojem počítačová síť, uvede příklady, výhody při využití PC	KU, KŘP, KK, KO KU, KP KU, KŘP KU, KŘP, KK KU, KŘP KU	6.1.2.2 6.6.1. 6.1.3 6.1.1. 6.6.2 6.6.2 6.6.2	září - říjen listopad-prosinec leden - únor březen

- topologie, rozdělení Tabulkový editor (MS Excel) - základní pojmy (buňka, list, typy dat) - adresa buňky (absolutní X relativní) - vytvoření tabulky - vkládání a editace dat - jednoduché výpočty - základní vzorce (suma, průměr, minimum, maximum, pořadí, ...) - využití podmínky KDYŽ - grafy	- vyjmenuje a popíše tři základní topologie sítí, jejich rozdělení podle velikosti (LAN, WAN), koncepci peer-to-peer a klient/server - vyjmenuje základní síťové prvky a popíše, k čemu slouží - vysvětlí, k čemu se užívá tabulkový editor, jaké informace zpracovává a uvede příklad tabulkového editoru - vysvětlí základní pojmy MS Excel – buňka, list, typy dat - předvede základní operace s buňkami - vytvoří jednoduchý vzorec a s jeho pomocí zpracuje číselná data - vytvoří tabulku, kterou prezentuje i v podobě grafu - využívá nadefinované vzorce - využije v tabulce podmínku KDYŽ	KU, KŘP, KK, KP	6.6.1 6.6.2	duben – červen
--	---	------------------------	------------------------	-----------------------

5.5. DĚJEPIS

5.5.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu se světovým a evropským vývojem. V tomto kontextu se jedná především o dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace (příprava žáků na život v integrované Evropě, v Evropské unii). Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

5.5.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Dějepis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky nižšího gymnázia a vyučuje se v primě - kvartě. Navazuje na základy, které žáci získali ve vlastivědě ve 4. a 5. ročníku. Vyučuje se v 2 hodinové týdenní dotaci (celkem 8 hodin) v odborné učebně dějepisu a v kmenových třídách. K preferovaným organizačním formám výuky patří poznávací vycházky, výlety a zájezdy (včetně zahraničních), exkurze a praktická cvičení ve škole i v terénu. Výuka dějepisu by měla výrazně podporovat používání výpočetní techniky s připojením k internetu.

Výuka dějepisu směřuje k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společností, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře;
- vytvoření představy historického času;
- seznámení se s významnými událostmi a osobnostmi minulosti, které mají důležitý význam i pro dobrou orientaci v současném životě;
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě;
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- poznání a pochopení hospodářských, sociálních, politických i kulturních změn v národních i světových dějinách a jejich důsledků pro současnost i budoucnost;
- poznání a pochopení principů, na nichž spočívá demokratická společnost a základy jejích politických institucí;
- vytvoření občanského a právního vědomí v souvislosti s lidskými právy, povinnostmi a jejich respektováním;
- získání vlastního objektivně kritického postoje k historickému vývoji, souvislostem a vztahům;
- vytvoření pocitu hrdosti a úcty k duchovním a materiálním výtvorům minulosti, k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům;
- k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společností;
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- pochopení prvořadé potřeby života v míru;
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti);

přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě;
aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací.

5.5.3. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Dějepis

1. ČLOVĚK V DĚJINÁCH

žák

- 1.1 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
- 1.2 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- 1.3 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

Učivo (U)

- 1.1 význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny
- 1.2 historický čas a prostor

2. POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

žák

- 2.1 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- 2.2 objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- 2.3 uvede příklady archeologických kultur na našem území

Učivo (U)

- 2.1 člověk a lidská společnost v pravěku

3. NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

žák

- 3.1 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- 3.2 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- 3.3 demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- 3.4 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

Učivo (U)

- 3.1 nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
- 3.2 antické Řecko a Řím
- 3.3 střední Evropa a její styky s antickým Středomořím

4. KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

žák

- 4.1 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- 4.2 porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- 4.3 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- 4.4 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
- 4.5 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

Učivo (U)

- 4.1 nový etnický obraz Evropy
- 4.2 utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj
- 4.3 islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
- 4.4 Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě
- 4.5 křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy
- 4.6 struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev
- 4.7 kultura středověké společnosti - románské a gotické umění a vzdělanost

5. OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

žák

- 5.1 vysvětlí znovuzobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
- 5.2 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- 5.3 popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- 5.4 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- 5.5 objasní příčiny vzniku třicetileté války
- 5.6 na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus
- 5.7 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

Učivo (U)

- 5.1 renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou
- 5.2 zámořské objevy a počátky dobývání světa
- 5.3 český stát a velmoci v 15. - 18. století
- 5.4 barokní kultura a osvícenství

6. MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

žák

- 6.1 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- 6.2 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- 6.3 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- 6.4 charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
- 6.5 na vybraných příkladech demonstrovuje základní politické proudy
- 6.6 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií

Učivo (U)

- 6.1 Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA
- 6.2 industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka
- 6.3 národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
- 6.4 revoluce 19. stol. jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
- 6.5 politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva
- 6.6 kulturní rozrůzněnost doby
- 6.7 konflikty mezi velmocemi, kolonialismu

7. MODERNÍ DOBA

žák

- 7.1 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- 7.2 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- 7.3 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- 7.4 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- 7.5 zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

Učivo (U)

- 7.1 první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky
- 7.2 nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik ČSR, její hospodářsko- politický vývoj, sociální a národnostní problémy
- 7.3 mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy -komunismus, fašismus, nacismus - důsledky pro ČSR a svět
- 7.4 druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války

8. ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

žák

- 8.1 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
- 8.2 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- 8.3 posoudí postavení rozvojových zemí
- 8.4 prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Učivo (U)

- 8.1 studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření
- 8.2 vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)
- 8.3 Československo od únorového převratu do r. 1989, vznik ČR
- 8.4 rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět
- 8.5 problémy současnosti
- 8.6 věda technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

5.5.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: DĚJEPIS
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: dějepis – prima

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Lidé, jejich přítomnost a minulost - význam dějin pro jedince i současnou společnost - čas v dějinách, dějepisná mapa - hlavní úkoly archivů, muzeí a knihoven, poslání archeologie, PVH	Žák: - zaznamená správně časový údaj na časovou přímku - orientuje se v dějepisné mapě (ukáže na mapě, přečte z mapy) - vyhledá informace (zúčastní se doporučených akcí muzeí, navštíví knihovnu, apod.)	KU, KŘP	6.2, 6.3	září	
Pravěk – nejstarší období lidské společnosti - doba kamenná - způsob života lidí v době kamenné - počátky zemědělství a řemesel - projevy duchovního života lidí	- uvede, jak, kdy a čím se člověk vyčlenil ze světa zvířat - popíše způsob lovu a pravěké zbraně a nástroje - vysvětlí pravěkou zemědělskou revoluci - rozezná výrobky nejstarších zemědělců - popíše způsob života v rodové společnosti - objasní, proč vzniklo náboženství - ukáže na dějepisné mapě, kde se lidé začali zabývat zemědělstvím nejdříve - vysvětlí, které kovy začal člověk využívat nejdříve (a proč) - popíše naše země v době železné, uvede příklady o vyspělosti Keltů na našem území - sestaví srovnávací tabulku o vývoji, uvede některá archeologická naleziště u nás	KU, KSP	6.2, 6.5, 6.6	září - říjen	
Starověk - oblasti starověkého východu - Mezopotámie, Egypta, Malé Asie, syropalestinské oblasti, Izraele - počátky písma, věd a první zákony, kulturní přínos starověkých civilizací - Indie a Čína	- vysvětlí vznik států, zdůvodní, proč vznikly v subtropickém pásmu - vysvětlí, co jsou městské státy, dovede vysvětlit, jak vznikla bible - uvede příklady, co přinesly starověké státy Orientu světu - určí, kterým dnešním státům náleží uvedené oblasti - popíše způsob života ve starověkém státě - vyhledá, co zanechaly uvedené státy světu (ve vědě, v kultuře) - pracuje s dějepisnými mapkami a dějepisným atlasem - dokáže srovnat vývoj starověkých států a střední Evropy	KU, KO, KSP	6.2, 6.3, 6.4	listopad prosinec - leden únor	
Starověké Řecko - kořeny řecké civilizace, kolonizace - doba homérská - archaické a klasické období řeckých států	- vysvětlí pojmy spojené s dějinami Řecka: antika, báje, epos - uvede přírodní podmínky významné pro vznik řeckých států - stručně převypráví příběh eposu nebo báje			únor - březen	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
- řecko-perské války - helénistické období - řecká vzdělanost, věda a umění Starověký Řím - vývoj Říma do ovládnutí Itálie - římská republika - římské císařství - počátky křesťanství - římská kultura	- rozliší spartskou a aténskou výchovu - zdůvodní příčiny kolonizace a obchodu - vysvětlí pojem demokracie - objasní, jak byl řízen městský stát - vyvodí příčiny a zhodnotí výsledky řecko-perských válek a peloponéské války - doloží příklady vlivu řecké vzdělanosti, vědy a umění na další vývoj v historii - objasní vzestup a pád Alexandra Makedonského	KU, KO, KK	6.2, 6.6, 6.5	duben - květen	
- krize a rozpad říše západořímské - stěhování národů	- doloží, jak se z Říma stalo impérium - popíše život v Římě, vojenském táboře - odhadne úlohu významných osobností starověkého Říma - vysvětlí úlohu křesťanství - uvede kulturní oblasti římské kultury, které měly význam pro evropskou kulturu	KU, KO, KK		červen	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: dějepis – sekunda

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Raný středověk</u> - Byzantská říše - Arabská říše - křesťanství - Franská říše - Sámova říše <u>První státní útvary na našem území</u> - Velká Morava - český stát v době knížecí <u>Formování prvních státních celků</u> <u>v Evropě</u> - slovanské státy - Vikingové - vznik středověké Anglie a Francie - románská kultura <u>Vrcholný středověk</u> - rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam - křížové výpravy, rytířské řády - český stát za posledních Přemyslovců, nástup Lucemburků - vláda Karla IV. a její přínos pro český stát - gotika - konflikt mezi Anglií a Francií	<u>Žák:</u> - uvede význam Byzantské říše pro vzdělanost Slovanů - rozliší základní pojmy islámu, uvede příklady arabské kultury v raném středověku - zhodnotí úlohu křesťanství v raném křesťanství - uvede příklady karolinské kultury - objasní nutnost sjednocení slovanských kmenů před nájezdy kočovníků - vyhledá příklady pro výlučnosti kultury Velké Moravy a důležitost cyrilometodějské mise - rozliší legendy a historická fakta - využije dokumentů a četby pro doložení úlohy Přemyslovců v našich dějinách - předvede svoji orientaci na dějepisné mapě - zařadí Slovanů do skupin - sestaví časovou posloupnost vzniku západních států v Evropě - popíše organizaci světské a církevní moci - uvede znaky románského slohu, příklady staveních památek (i regionálně) - vysvětlí změny v zemědělské výrobě, popíše život ve středověkém městě, uvede příklady řemesel - na příkladech doloží vliv víry na středověkého člověka - pomocí mapy a dějepisného atlasu doloží rozvoj českého státu - posoudí schopnosti Karla IV. a význam jeho vlády, uvede příklady jeho péče o vzdělanost, kulturu a stát - uvede znaky gotiky, příklady významných památek (i regionálně) - posoudí události stoleté války, zhodnotí osobnost Jany z Arku, vyhledá souvislosti s naší historií	KU, KSP KU, KO, KSP, KK KU, KŘP KU, KŘP, KO KO, KSP	6.2, 6.3, 6.5 6.2, 6.3, 6.4 6.2, 6.3, 6.5	září říjen listopad prosinec leden únor březen	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
- vznik španělské monarchie - kritika poměrů v církvi a husitství v českých zemích - Jiří z Poděbrad a jagellonská dynastie - kultura v době pozdního středověku - zánik Byzance - zámořské objevy - humanismus a renesance - reformace a protireformace <u>Raný novověk</u> - habsburská monarchie před třicetiletou válkou - třicetiletá válka v Evropě a v českých zemích	- popíše život společnosti, zhodnotí úlohu reformátora, osobnost Jana Husa, popíše způsob boje husitů, zhodnotí úlohu velitelů, zdůvodní výsledek husitského hnutí - vysvětlí úlohu Jiřího z Poděbrad a jeho význam pro mírové soužití v české společnosti - posoudí význam stavovské monarchie za Jagellonců pro český stát - vybere hlavní znaky a příklady památek kultury v době pozdního středověku - vysvětlí příčinu zániku Byzance a příčiny a důsledky zámořských objevů , shrne význam plaveb - popíše znaky renesance, uvede renesanční památky v Čechách (i regionálně) - vysvětlí příčiny a důsledky reformace a protireformace, uvede, jak se promítla do českých dějin , sestaví přehled hlavních reformátorů a míst jejich působení - vysvětlí důvody, které vedly k nástupu Habsburků v Čechách - uvede významní osobnosti rudolfínské doby - vysvětlí úlohu českých stavů, popíše průběh stavovského povstání - popíše průběh třicetileté války, zapojení jednotlivých států - zhodnotí význam J.A. Komenského a význam jeho díla		6.2, 6.3, 6.5	duben květen červen	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: dějepis – tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Raný novověk</u> - počátky absolutních monarchií, nizozemská revoluce	<u>Žák:</u> - objasní pojem absolutní monarchie	KU, KŘP, KO	6.2, 6.3, 6.4	září	
<u>Období 2.poloviny 17.století do konce 18.století</u> - Anglická revoluce - zrod moderní vědy, průmyslová společnost - absolutismus v Evropě- Francie, Rusko, Prusko - baroko, rozvoj vzdělanosti v době osvícenské - upevňování vlády Habsburků po 30ti leté válce - české země za vlády Marie Terezie a Josefa II. - vznik USA	- určí předchozí etapy vývoje, hlavní události a osobnosti - uvede změny ve společnosti - vysvětlí pojem konstituční monarchie - uvede podstatu průmyslové revoluce, objasní základní pojmy, - zdůvodní vznik průmyslové společnosti - vysvětlí pojmy vztahující se k absolutismu v Evropě, sestaví přehled absolutistických států a provede jejich srovnání - zhodnotí situaci v zemi, zhodnotí vliv osvícenců- posoudí osobnost panovníka a jeho reformy - porovná typ státu s ostatními v Evropě, doloží vzestup státu - vymezí znaky a oblasti, uvede významné památky a osobnosti - popíše život v naší zemi, rozliší oblasti, uvede významné osobnosti - aplikuje poznatky o osvíceneckém absolutismu na zhodnocení významu uvedených panovníků, doloží jejich reformami, zhodnotí a objasní důsledky reform - popíše boj za nezávislost a vysvětlí vznik občanské Společnosti	KU, KSP, KO, KK	6.5 6.2, 6.3	říjen listopad prosinec	
<u>Novověk od konce 18.století do r.1918</u> - Velká francouzská revoluce - napoleonské války a jejich důsledky - průmyslová revoluce, modernizace společnosti, změna sociální struktury - národní a osvobozenécké hnutí v Evropě - klasicismus, romantismus, empír, biedemaier - národní obrození	- stanoví příčiny, popíše průběh revoluce a zhodnotí význam - rozpozná charakter válek, posoudí úlohu osobnosti v dějinách - srovná hospodářskou vyspělost států, doloží nerovnoměrnost vývoje států - vysvětlí, jak se hledaly odpovědi na řešení sociálních otázek - provede přehled hnutí, uvede cíle a zhodnotí výsledky - vysvětlí pojmy klasicismus a romantismus - stanoví předpoklady, úkoly a cíle národního obrození, posoudí úlohu buditelů	KO, KU, KŘP	6.2, 6.3, 6.5	leden únor	

- rok 1848 v Evropě a v Čechách - Rakousko-uherské vyrovnání - postavení českých zemí v habsburské monarchii ve 2.polovině 19.století, základní rysy české politiky, předs. - procesy sjednocování Německa a Itálie - občanská válka v USA - mezinárodní vztahy v předvečer I. světové války - první světová válka - Rusko a ruské revoluce - vznik ČSR, hospodářsko-politický rozvoj republiky a národnostní problémy	- rozliší politické programy a cíle v jednotlivých zemích, určí příčiny neúspěchu - popíše vytvoření federativního státu - zdůvodní příčiny vytvoření Předlitavska a Zalitavska - zhodnotí situaci, posoudí postavení zemí, působení představitelů, uvede změny v politickém působení, rozliší představitele skupin a stran - vysvětlí význam sjednocení pro další vývoj Itálie a Německa, zhodnotí úsilí a výsledek - stanoví příčiny, popíše průběh, určí důsledky pro další vývoj USA - uvede vztahy mezi velmocemi, rozpory a lokální střety - uvede vztahy mezi velmocemi, rozpory a lokální střety, rozliší pojmy- záminka, příčina, popíše průběh války, posoudí výsledek a důsledky - rozezná odlišnost vývoje, vysvětlí důsledky - vysvětlí boj o samostatnost, uvede formy odboje a hlavní představitele - rozliší politické proudy, opatření, reformy, zhodnotí úroveň země a mezinárodní postavení	KU, KŘP, KO	6.2, 6.3, 6.5, 6.6	březen duben květen-červen	
--	--	--------------------	---------------------------	---	--

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: dějepis – kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Moderní doba	Žák:				
- mezinárodně-politická situace Evropy ve 20.a 30.letech	- posoudí mezinárodní vztahy a systém uspořádání Evropy - vysvětlí pojem fašismus, objasní vznik a cíle fašistického hnutí, zhodnotí vnitřní situaci země a mezinárodní vztahy	KO, KSP, KŘP, KK	6.2, 6.3, 6.6	září	
- Československo ve 20. a 30. letech, cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky	- uvede projevy, snahy o řešení a důsledky krize - uvede sled událostí při vytváření koalice, postoj velmocí a příčinné souvislosti - na příkladech zhodnotí postoj umělců - rozpozná důsledky našich a světových dějin, rozliší postoje velmocí, uvede důsledky Mnichova pro nás a svět			říjen	
- druhá světová válka	- zhodnotí výsledek a důsledky druhé světové války - popíše průběh druhé světové války - vyjmenuje základní mezníky druhé světové války - s použitím mapy a zejména na základě vlastní četby zdokumentuje život za protektoriátu, uvede sled hlavních událostí, hlavní etapy, rozhodující bitvy, postup spojenců, zhodnotí výsledek a důsledky druhé světové války			listopad - prosinec	
- domácí a zahraniční odboj		KU, KŘP, KO, KK	6.2, 6.4, 6.3	leden	
- poválečné Československo, únorový převrat	- uvede příklady projevu odporu, organizování odboje vnitřního a zahraničního, jeho hrdiny, zhodnotí význam a činy našich vojáků, letců - vyhledá a uvede souvislost politického a hospodářského vývoje - objasní situaci v poválečném Československu ve všech oblastech (od hospodářství po kulturu) - objasní politický převrat a jeho důsledky - posoudí závislost ČSR na vlivu SSSR			únor – březen	
- poválečné uspořádání světa	- vysvětlí pojem studená válka, uvede příklady, vyhledá spojitost světových a národních dějin, určí zařazení do vojenských bloků	KU, KO, KK	6.3, 6.2, 6.5	duben	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Dějiny od poloviny 20.století do současnosti</u> - mimoevropský svět, rozpad koloniálního systému - vnitřní situace v zemích východního bloku (krizové projevy) - charakteristika západních zemí - krize sovětského impéria - konflikty 2. poloviny 20. století - rozpad ČSR, vznik ČR - technika, věda a kultura ve 2. polovině 20. století, evropská integrace, globalizace	- s pomocí mapy uvede změny související s rozpadem koloniálního systému - na příkladech zdokumentuje vnitřní situaci Maďarska v r. 1956 a Československa v r. 1968 - na příkladech rozliší systém totalitní a demokratický - objasní snahu o změnu systému - sestaví přehled hlavních událostí určí příčiny a doloží důsledky - objasní spojitost našich národů v historii i důvody rozdělení - posoudí vnitřní i mezinárodní postavení ČR v současnosti - sleduje tisk, vyhledává informace, sestaví přehled nejvýznamnějších objevů, vynálezů, výtvorů a děl a jejich autorů	KU, KO, KK		květen - červen	

5.6. OBČANSKÁ A ZDRAVOTNÍ VÝCHOVA

5.6.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět je integrovaným vyučovacím předmětem. Jeho cíle, zaměření a vzdělávací obsah vycházejí ze vzdělávacích oborů RVP ZV Výchova k občanství a Výchova ke zdraví. Filosofie integrovaného předmětu Občanská výchova vychází z myšlenky, že zdraví jedince, jeho zdravý životní styl, život v rodině a život ve společnosti jsou spolu vzájemně velmi úzce propojeny. Každá společnost usiluje o výchovu zdravého jedince a zdravé rodiny. A naopak – sama definice zdraví /zdraví = stav úplné fyzické, duševní a sociální pohody/ připomíná neopomenutelnost sociálního aspektu ve výchově ke zdraví. Cílem vyučovacího předmětu je vychovávat mladého člověka ke zdravému životnímu stylu, připravovat ho na život ve své budoucí rodině a na plnohodnotný život v moderní demokratické společnosti.

Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Přípravuje žáky řešit některé problémy související se zakládáním a vedením vlastní domácnosti. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivce do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, usiluje o vytvoření a upevnění jejich osobní i občanské odpovědnosti a motivuje je k vlastní účasti na životě demokratické společnosti. Část vzdělávacího obsahu věnovaná výchově ke zdraví a zdravému životnímu stylu přináší základní poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Učí žáky aktivně rozvíjet a chránit zdraví v propojení všech jeho složek /sociální, psychické a fyzické/ a být za ně odpovědný. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, učí se předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích. Vyučovací předmět Občanská výchova rozšiřuje a prohlubuje poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi a učí žáky dívat se na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince a rozhodovat se ve prospěch zdraví.

5.6.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Občanská výchova je povinným vyučovacím předmětem pro žáky nižšího gymnázia v prima až kvartě. Navazuje na základy /dovednosti, vědomosti, postoje/, které žáci získali v prvouce, vlastivědě a přírodovědě v 1. – 5. ročníku. Vyučuje se ve 2 hodinové týdenní dotaci. Výuka probíhá buď ve specializované učebně DOV, nebo v kmenové třídě.

Výuka předmětu Občanská a zdravotní výchova směřuje k:

- vnímání zdraví jako nejdůležitější hodnoty;
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů;
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí;
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje;
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví;
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.;

- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.;
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci;
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí;
- vnímání pocitu sounáležitosti s vlastní rodinou i společenstvím v nejbližším okolí i s lidmi, se kterými se žáci náhodně setkávají;
- úctě k sobě, svému partnerovi, své rodině, vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem /zvláštnostem/ lidí, skupin i různých společenství;
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti;
- k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti;
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě;
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etnických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života;
- k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních;
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci;
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv;
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu /vytvoření vědomí evropské sounáležitosti/;
- přípravě žáka na život v současném /jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném / světě;
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracování informací

5.6.3. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) - ZDRAVOTNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy (OVO)

žák

1. Respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)
2. Vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
3. Vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním, sociálním zdravím a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
4. Usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
5. Vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
6. Dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
7. Uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc

8. Projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
9. Samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
10. Optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
11. V souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování
12. Dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
13. Vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
14. Projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní pomoc

UČIVO (U)

1. VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ
 - 1.1 vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
 - 1.2 vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek
2. ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE
 - 2.1 dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny
 - 2.2 sexuální dospívání a reprodukční zdraví – předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladých; poruchy pohlavní identity
3. ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ
 - 3.1 výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
 - 3.2 tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví
 - 3.3 režim dne
 - 3.4 ochrana zdraví před přenosnými i nepřenosnými chorobami, chronickými onemocněními a úrazy – bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy); preventivní a lékařská péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)
4. RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE
 - 4.1 stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti
 - 4.2 civilizační choroby – zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče
 - 4.3 auto-destruktivní závislosti – zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem; návykové látky (bezpečnost v dopravě, trestná činnost)
 - 4.4 skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; komunikace se službami odborné pomoci
 - 4.5 bezpečná chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích
 - 4.6 dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech
 - 4.7 manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt
 - 4.8 ochrana člověka za mimořádných událostí – živelné pohromy, terorismus
5. HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ
 - 5.1 celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, Maslowova hierarchie lidských potřeb

- 5.2 podpora zdraví a její formy - prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví
- 5.3 podpora zdraví v komunitě – programy podpory zdraví
- 6. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ
 - 6.1 sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
 - 6.2 seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení
 - 6.3 psychohygiena – sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
 - 6.4 mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích
 - 6.5 morální rozvoj – cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování

5.6.4. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) OBČANSKÁ VÝCHOVA

1. ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI (OVO)

žák

- 1.1 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- 1.2 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- 1.3 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- 1.4 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- 1.5 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- 1.6 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
- 1.7 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- 1.8 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- 1.9 rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- 1.10 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

Učivo (U)

- **naše škola** – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
- **naše obec, region, kraj** – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
- **naše vlast** – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky
- **kulturní život** – rozmanitosti kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá
- **lidská setkání** – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- **vztahy mezi lidmi** – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti

2. ČLOVĚK JAKO JEDINEC (OVO)

žák

- 2.1 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- 2.2 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- 2.3 rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- 2.4 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Učivo (U)

- **podobnost a odlišnost lidí** – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- **vnitřní svět člověka** – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- **osobní rozvoj** – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

3. STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ (OVO)

žák

- 3.1 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede jejich příklady
- 3.2 objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- 3.3 dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu
- 3.4 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí bezhotovostní a hotovostní platební styk, rozliší kreditní a debetní platební kartu
- 3.5 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- 3.6 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
- 3.7 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fundování trhu

Učivo (U)

- **majetek, vlastnictví** – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- **peníze** – funkce a podoby peněz, formy placení; rozpočet rodiny, státu; význam daní, rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, leasing, daně
- **výroba, obchod, služby** – jejich funkce a návaznost
- **principy tržního hospodářství** – nabídka, poptávka, trh; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání, tvorba ceny

4. STÁT A PRÁVO

Žák

- 4.1 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky

- 4.2 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- 4.3 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- 4.4 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- 4.5 přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- 4.6 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- 4.7 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě věci
- 4.8 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování
- 4.9 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- 4.10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

Učivo (U)

- 5.1. **právní základy státu** – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu
- 5.2. **státní správa a samospráva** – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- 5.3. **principy demokracie** – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev
- 5.4. **lidská práva** – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- 5.5. **právní řád České republiky** – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- 5.6. **protiprávní jednání** – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- 5.7. **právo v každodenním životě** – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele styk s úřady

5. MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy (OVO)

Žák

- 5.1 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- 5.2 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy
- 5.3 uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- 5.4 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- 5.5 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu
- 5.6 uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání

Učivo (U)

- 5.1 **evropská integrace** – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- 5.2 **mezinárodní spolupráce** – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace /RE, NATO, OSN,.../
- 5.3 **globalizace** – projevy, klady a zápory; významné globální problémy

6. ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

SVĚT PRÁCE

Očekávané výstupy (OVO)

Žák

- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Učivo (U)

1. **trh práce** – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce
2. **volba a profesní orientace** – základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb
3. **možnosti vzdělávání** – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
4. **zaměstnání** – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnavatelů a zaměstnanců, **podnikání** – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

II. <u>Život v rodině</u> – rodina a její podoby – rodinná atmosféra – znaky moderní rodiny funkce rodiny – rodokmen – náhradní rodinná péče – rodinný řád, zvyky a rituály – svatba, manželství, registrované partnerství – plánované rodičovství – konflikty v rodině, komunikace a tolerance	• sestaví tabulku, do které uvede, jaké sporty a koníčky provozuje, jaké by chtěl provozovat a kde, a za jakých podmínek je ve svém nejbližším okolí může provozovat • ve skupině připraví a zorganizuje pro své spolužáky jednu společenskou hru – sdělí, kdo tvoří rodinu – popíše, jakou může mít rodina podobu, popíše tedy rozdíl mezi úzkou a širší rodinou, rozdíl mezi rodinou úplnou a neúplnou – vysvětlí pojmy: orientační rodina, prokreační rodina, agregátní rodina – objasní, co znamená pojem rodinná atmosféra – vyjmenuje a popíše znaky moderní rodiny – vymezí role jednotlivých členů rodiny – vyjmenuje a vysvětlí, jaké jsou základní funkce rodiny – v denním tisku či jiných médiích vyhledá konkrétní příklad, kdy došlo v rodinách k zanedbání těchto základních funkcí – sdělí, co je to rodokmen a sdělí, jaká věda se tvorbou rodokmenů zabývá – na základě shromážděných dat sestaví vývod do praprarodičů a opatří jej genealogickými značkami – uvede příklad institucí, které může navštívit, když bude pátrat po své minulosti – objasní pojem náhradní rodinná péče a uvede, které typy náhradní rodinné péče jsou v ČR realizovány – se svými spolužáky vymyslí (a s pomocí učitele zrealizuje) konkrétní formu pomoci dětem v Dětském domově (Vesnička SOS) – popíše, jakým způsobem funguje adopce na dálku a jakým dětem se snaží pomoci – vysvětlí pojem rodinný řád a sdělí, jaké povinnosti doma zastává – objasní pojem gender a genderový stereotyp a uvede konkrétní příklady ze svého okolí – vysvětlí, co jsou to rodinné zvyky a rituály a vyjmenuje, které zvyky a rituály jsou v jeho rodině dodržovány – definuje manželství a sdělí, jaké dva druhy sňatu lze v ČR uzavřít – uvede podmínky, za jakých lze v ČR uzavřít manželství – definuje zákon o rodině	KU, KŘP, KK, KSP, KO, KP KU, KŘP, KK, KSP, KO, KP	PT 6.1, 6.4	Listopad	
---	---	---	--------------------	-----------------	--

	– vysvětlí pojmy: monogamie, polygamie, polyandrie, heterosexuál, homosexuál – sdělí, co je to registrované partnerství – sdělí, jakým způsobem manželství zaniká – popíše, jak si představuje svého budoucího životního partnera a jaká je jeho představa rodinného života – sdělí, co je to plánované rodičovství a vysvětlí, proč je důležité – vyjmenuje různé druhy antikoncepčních prostředků – objasní pojem interrupce a obhájí své stanovisko „pro“ nebo „proti“ interrupci – definuje rozdíl mezi mateřskou a rodičovskou dovolenou – vysvětlí, co je to konflikt a proč ke konfliktům v rodinách dochází – popíše, jaké jsou tři možné reakce na konflikt – ve svém životě uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace a snaží se konfliktům předcházet – sdělí, co je to komunikace, vysvětlí rozdíl mezi verbální a neverbální komunikací – objasní pojem tolerance a její potřebu ve společnosti – zaujímá tolerantní postoj k lidem s odlišným názorem, kulturou a vyznáním – začíná rozpoznávat projevy rasismu, xenofobie a dalšího netolerantního a násilného chování a zaujímá aktivní postoj vůči projevům lidské nesnášenlivosti	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP		Prosinec	
III. <u>Život mezi lidmi</u> – socializace a sociální skupiny – pravidla společenského života – přátelství – lidská práva – porušování lidských práv – dětská práva – násilí na dětech – týrání, sexuální zneužívání – šikana	– vysvětlí pojem socializace a její úlohu v životě člověka – popíše, co je to sociální skupina a sdělí, které sociální skupiny člověka nejvíce ovlivňují – vysvětlí, co jsou to pravidla společenského života, jakou mají v životě člověka funkci a uvede případ psaných a nepsaných společenských pravidel – napíše úvahu o tom, jak by podle něho vypadala společnost, kde neexistují žádná pravidla – sdělí alespoň pět pravidel, která považuje za důležité pro soužití s ostatními lidmi a je schopen tyto pravidla aktivně uplatňovat – spolu se svými spolužáky provede syntézu těchto pravidel a vytvoří kodex platný pro celou třídu	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1. PT 6.2. PT 6.5. PT 6.6	Leden	

	– sdělí, jaký význam pro něho má přátelství a uvede důvody, kvůli kterým si neumí život bez přátel představit – sdělí, co jsou to lidská práva a proč je důležité jejich dodržování – charakterizuje obsah Všeobecné deklarace lidských práv – v tisku či jiných médiích nalezne případy, kdy dochází k porušování lidských práv – uvede příklady z historie, kdy docházelo k porušování lidských práv – definuje pojem předsudek a uvede konkrétní případy ve společnosti – vysvětlí pojmy: xenofobie, rasismus, apartheid, diskriminace, holocaust – sdělí, kdy se stává člověk v ČR zletilým a porovná tyto údaje s různými státy ve světě – vysvětlí, z jakého důvodu existují speciální dětská práva, v jakém dokumentu jsou obsažena, a uvede Čtyři základní práva dítěte – respektuje základní právní normy, které se ho týkají – zamyslí se, jakým způsobem se dětská práva projevují v jeho životě – v tisku či v jiných médiích vyhledá případy, kdy dochází k porušování dětských práv – vysvětlí funkci dětského fondu OSN – UNICEF – popíše, co je to týrání a sexuální zneužívání – definuje pojem CAN – definuje, co je to šikana a jaké jsou její znaky – popíše, jaké jsou fáze šikany a sdělí, kde se může se šikanou nejčastěji setkat – ve skupině diskutuje o tom, zdali se někdy se šikanou setkal a společně vymýšlí návrhy, jakým způsobem by se dala šikana řešit – uvede osoby, na které se může v případě problémů se šikanou obrátit			Únor	
--	--	--	--	------	--

IV. <u>Místo, kde žiji</u> – domov – obec – obecní samospráva – kraje – krajská samospráva – obecní a krajské volby – počátky české státnosti – vznik ČR – politická moc v ČR – poslanecké a senátní volby – státní symboly v ČR – národnost – státní občanství – Evropská unie – OSN – ekologie a konzumní život	– popíše, co je to domov – uspořádá anketu, co je to domov, poté názory svých spolužáků srovná se svojí definicí domova – zopakuje si, jak a kde mohou žít děti, které z různých důvodů nemohou být se svými rodiči – definuje, co je to obec a čím je obec tvořena – rozliší typy obcí podle počtu obyvatel – napíše úvahu o tom, jaký je rozdíl mezi životem ve městě a na venkově a zdůvodní, čemu dává přednost – shromáždí materiály o své obci, poté ve skupinkách vytvoří prezentaci na téma, čím je naše obec zajímavá – zjistí, zda má jeho obec vlastní kroniku a vysvětlí, proč jsou městské kroniky důležité – popíše, co je to obecní samospráva, jaké jsou její funkce a kdo ji tvoří – vysvětlí, jakou úlohu zastává obecní úřad a uvede konkrétní případy činnosti obecního úřadu ve své obci – zjistí, zda v jeho obci vychází obecní zpravodaj, přinese ho do školy a uvede příklady zajímavých akcí a událostí, o kterých zpravodaj informuje – vysvětlí, co je to kraj a v jakém slova smyslu můžeme kraj chápat – sdělí, jaké mají jednotlivé kraje zvyky, nářečí, tradice apod. – ve skupince si zahraje na zaměstnance cestovní kanceláře, která zve turisty do jeho regionu – vysvětlí pojem krajská samospráva, sdělí jakou má funkci a kdo ji tvoří – sdělí, jaké kraje tvoří ČR – popíše, jakým způsobem probíhají volby do obecního a krajského zastupitelstva – definuje pojem okres – sdělí, kdo byl zakladatelem českého státu a připomene některé pověsti vážící se k počátkům české státnosti – definuje pojem stát – sdělí, kdy a jakým způsobem vznikla ČR – vysvětlí, jakým způsobem je rozdělena politická moc v ČR a vysvětlí, proč tomu tak je – dále popíše, jakým způsobem funguje moc zákonodárná, výkonná a soudní	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1. PT 6.2. PT 6.5. PT 6.6	Březen	Duben
--	---	------------------------	---	--------	-------

	– popíše, jak fungují senátní a poslanecké volby – vysvětlí pojem demokracie a v dějepisné literatuře vyhledá, jak se tvořily zárodky demokratického smýšlení – vyjmenuje alespoň pět významných politiků, kteří v minulosti zastávali demokratické zřízení státu – vyjmenuje státní symboly ČR a sdělí jejich význam – dokáže slovně popsat jednotlivé státní symboly a uvede příklady jejich použití v praxi – na obrázku rozpozná jednotlivé státní symboly – zamyslí se nad tím, jaké památky, či přírodní útvary také symbolizují českou státnost, poté o nich diskutuje se svými spolužáky – sdělí, jaké zná reálné postavy české historie a koho považuje za největší českou osobnost – se svými spolužáky uspořádá soutěž o největšího Čecha – vysvětlí pojmy národnost a státní občanství, definuje, jaký je mezi těmito pojmy rozdíl – spolu se svými spolužáky sestaví tabulkový přehled národností žijících na území ČR – vlastními slovy definuje pojem vlastenectví a sdělí, co pro něho znamená být vlastencem – vysvětlí pojem nacionalismus a uvede negativní případy nacionalismu v historii – projevuje kladný vztah k našemu národu, jeho tradicím, osobnostem a respektuje ostatní národnosti – vysvětlí, co je to Evropská unie, z jakého důvodu vznikla a kdo EU tvoří – porozumí začlenění ČR do EU – v tisku či jiných médiích vyhledá konkrétní příklady, kdy EU zasahuje do dění v ČR – ve skupinkách diskutuje o tom, jaké má podle jeho názoru EU výhody a nevýhody – sdělí, co je to OSN, kdo OSN tvoří – vysvětlí, jaké jsou hlavní činnosti OSN – uvede některé další významné mezinárodní organizace, ke kterým má vztah ČR – zdůvodní, z jakých důvodů je příroda kolem nás v ohrožení – napíše krátkou povídku z budoucnosti planety Země, jak bude jednou vypadat příroda a lidská společnost – vysvětlí, pojem životní prostředí			Květen	
				červen	

	– popíše, co znamená vést konzumní způsob života – definuje pojem ekologie – vyjmenuje největší ekologické hrozby současného světa – spolu se svými spolužáky vypracuje tabulku negativních vlivů na životní prostředí vyskytujících se v jejich okolí – na internetu vyhledaná seznam ohrožených druhů zvířat a rostlin – vysvětlí, proč je důležité používat obnovitelné zdroje energie – spolu se svými spolužáky vymyslí, jak oni sami mohou šetřit životní prostředí – dodržuje co nejvíce pravidel domácí ekologie – definuje pojem recyklace – popíše, jakým způsobem se správně třídí odpad				
--	---	--	--	--	--

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: **OBČANSKÁ a ZDRAVOTNÍ VÝCHOVA – sekunda**

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
I. KAM PATŘÍM <u>Já a dospívání</u> - období lidského života - dospívání neboli puberta - člověk jako osobnost	Žák: – vyjmenuje jednotlivé etapy lidského života – sdělí věkové rozmezí jednotlivých etap lidského života a tyto etapy charakterizuje – popíše, co jsou to generační rozdíly a uvede, kde se s nimi v praxi setkal – vlastními slovy vysvětlí, jaké jsou výhody a nevýhody dětství a dospělosti – do tabulky zapíše, jaké hodnoty uznávají dle jeho názoru lidé v jednotlivých etapách života – podrobněji charakterizuje období dospívání neboli pubertu – popíše k jakým tělesným a duševním změnám dochází v období puberty u dívek a u chlapců – ve skupinkách si sdělí, jaké nejčastější konflikty řeší se svými rodiči a přáteli – týden si bude zapisovat, co ho citově rozhodilo a jaká metoda se účinně osvědčila na uklidnění a odreagování – popíše, jakou správnou životosprávu by měl v období puberty dodržovat a srovná ji s reálným stavem – sdělí, co jsou to poruchy příjmu potravy – v tisku či jiných médiích vyhledá alespoň tři příběhy související s poruchou příjmu potravy – sdělí, jakým způsobem lze tyto psychické choroby léčit – charakterizuje pojem osobnost – na papír ztvární svou vlastní osobnost, aniž by použil písmo – sdělí, jaký je rozdíl mezi vlohou, schopnostmi a talentem – pokusí se zjistit, jakými schopnostmi disponují jeho spolužáci – definuje, co je to charakter a jakým způsobem ho můžeme ovlivnit – sdělí, co si představí pod pojmem bezcharakterní člověk – sdělí, jaké charakterové vlastnosti si u sebe nejvíce cení a jakou vlastnost by chtěl naopak překonat	KU, KŘP, KK, KSP, KO, KP	PT 6. 1.	Září	

<u>Žijeme ve společenství lidí</u> - život ve společnosti - společenské skupiny - řešení názorového střetu <u>Ve školních lavicích</u> - povinná školní docházka - život ve škole	- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru - zopakují si, co znamená pojem socializace - vysvětlí pojem společnosti - sdělí, co považuje za základní návyky potřebné pro život ve společnosti - sdělí, zda si myslí, že jeho život mohou ovlivnit náhodná setkání - se svými spolužáky diskutuje o tom, kdo ho v životě nejvíce ovlivnil - vytvoří schéma, v jehož středu bude on a do různých vzdáleností umístí osoby, ke kterým má nejbližší vztah - sdělí, proč člověk nemůže žít bez společnosti a zopakuje si, kdo to jsou vlčí děti - charakterizuje, co je to společenská skupina, a jaké druhy společenských skupin rozlišujeme - vyjmenuj, do jakých společenských skupin patří - popíše, proč je rodina primární společenskou skupinou a sdělí, jaké jsou její základní funkce - zopakuje si pojmy: náhradní rodinná péče, registrované partnerství a adopce na dálku - sdělí, co pro něho znamená vrstevnická skupina a vlastními slovy popíše, jaký na něho má vliv - sdělí, jaká má osobní kritéria pro výběr kamaráda - zamyslí se nad fungováním své školní třídy a pokusí se ji charakterizovat jako celek - zopakuje si, co je to konflikt a jaké jsou metody jeho řešení - definuje pojmy tolerance, kompromis, intolerance, - rozliší mezi asertivní a agresivní komunikací mezi lidmi - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace mezi lidmi - definuje, co je povinná školní docházka - sdělí, jaký postih hrozí rodičům, kdyby neposílali své děti do školy - sepíše soubor vlastností ideálního učitele a žáka a porovná tento soupis s realitou - sepíše alespoň deset pravidel, které by podle něj měly být ve školním řádu	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6. 1. PT 6.2 PT 6.4	Říjen	
---	---	---------------------------------------	---------------------------------------	--------------	--

Komunikace - způsoby komunikace - asertivita a agresivita Pravidla chování - mají pravidla smysl? - právní normy - morální pravidla - společenská pravidla - důsledky porušování pravidel a norem II. JÁ A SPOLEČENSKÝ SYSTÉM Česká republika – stát, ve kterém žijí - Česká republika – demokratický stát - prezidenti v české historii	- poté projde pravidla školního řádu, kde vyznačí ta pravidla, která občas porušuje a ta, která mu přijdou postradatelná - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci - na základě znalostí z předešlého ročníku zopakuje, co je to šikana - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení - sdělí, co je to komunikace a jaký je její význam - uvede dva základní druhy komunikace a sdělí, jakým způsobem je používá v praxi - rozliší mezi asertivní a agresivní komunikací mezi lidmi - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace mezi lidmi - uvědomuje si, jak je důležité dodržovat pravidla společenského chování - vysvětlí pojmy – etika, etiketa, bonton, faux pas, norma, morálka a právo - rozliší, jaký je rozdíl mezi právními a společenskými normami - osvojí si základní pravidla etikety v praxi (např. tykání, vykání, zdravení, podání ruky, představování se apod.) - diskutuje, co si představí pod rčením „jiný kraj – jiný mrav“ a uvede, zdali se s tím někdy setkal - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám - uvědomuje si důsledky porušování pravidel pro sebe i pro své okolí - na základě vyhlášeného „týdne slušného chování“ zvolí největšího gentlemana a gentlemanku třídy - sdělí, kdy vznikla Česká republika jako samostatný demokratický stát - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů - je schopen vysvětlit význam základních státoprávních pojmů: stát, prezident, parlament, vláda - uvede, jakým způsobem je rozdělena moc v ČR	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1 PT 6.2 PT 6.4 PT 6.6 PT 6.1 PT 6.2 PT 6.3 PT 6.4	Listopad Prosinec	
--	---	---	--	---------------------------------	--

<u>Žijí s námi</u> - národnostní menšiny - rasová nesnášenlivost <u>Vlastenectví</u> - co je vlastenectví - patriotismus <u>Lidská práva</u> - základní lidská práva - Všeobecná deklarace lidských práv - Listina základních lidských práv a svobod - zvláštní lidská práva - práva a povinnosti - porušování lidských práv, domáhání se lidských práv	- definuje, jakým způsobem fungují jednotlivé složky moci – moc zákonodárná, výkonná a soudní - sdělí, jaké jsou základní povinnosti prezidenta a jaké je jeho funkční období - vyjmenuje československé a české prezidenty - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám - sdělí, jaké jsou společné znaky určitého etnika - vysvětlí pojem národ a národnost - na internetu vyhledá, jaké národnostní menšiny žijí v ČR - vlastními slovy sdělí, jaké důvody mohou mít lidé k emigraci - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti - objasní nutnost vzájemné tolerance a respektu pro život ve společnosti - uvede základní dokumenty upravující lidská práva - vyjádří svůj osobní postoj k výše uvedeným problémům a hledá způsoby řešení - spolu se svými spolužáky se pokusí hledat příčiny rasové nesnášenlivosti - definuje pojem vlastenectví - porovná míru patriotismu v České republice a jiných zemích - zopakuje si učivo o státních symbolech - sdělí, co jsou to základní lidská práva - uvede příklady států, kde nejsou lidská práva dosud zaručena - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod - zopakuje si, co obsahuje Všeobecná deklarace lidských práv a svobod - sdělí, jaké body obsahuje Listina základních práv a svobod v ČR - vyhledá, v jakých dokumentech jsou v ČR lidská práva ještě zakotvena - vysvětlí, co jsou to specifická lidská práva - uvede příklady na základě, kterých skutečností dochází k porušování lidských práv a svobod (objasní pojmy – předsudky, rasismus, xenofobie a diskriminace)	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.4 PT 6.1 PT 6.1 PT 6.2 PT 6.3 PT 6.4 PT 6.6	leden	
--	--	---	--	--------------	--

<u>Kulturní bohatství</u> - významné výtvořiny lidské činnosti - kulturní zvyklosti - chráněná území <u>Problémy modré planety</u> - globální problémy - globální ekologické problémy - globální společenské problémy	- sdělí, co pro něho znamená „pokleslá masová kultura“ - vysvětlí, co jsou to masmédiá a uvede, se kterými masmédií se denně setkává - objasní nebezpečí působení masmédií, masové kultury a reklamy na člověka, uvede příklady z vlastního života - sdělí, jaký je význam reklamy - uvede, jak na něho reklamy působí - spolu se svými spolužáky uspořádá soutěž o nejlepší reklamu na vybraný produkt - zhodnotí, jakou úlohu mají masmédiá v krizových situacích - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí - vysvětlí pojem kulturní bohatství - uvede, do kterých tří kategorií třídíme významné výtvořiny lidské činnosti - uvede alespoň pět památek České republiky, které jsou zapsané na seznamu UNESCO - uvede příklady národních kulturních památek - vyznačí tyto památky na mapě ČR - zopakují si, co jsou to obyčejy a zvyky - sdělí, co jsou to chráněná území a uvede čtyři jejich základní typy - uvede, jaká chráněná území se nachází v blízkosti jeho bydliště - vypracuje tabulku s prospěšnými a škodlivými zásahy člověka do přírody - popíše současné závažné globální problémy, vysvětlí jejich příčiny, projevy a důsledky - pokusí se navrhnout možnosti řešení těchto problémů na lokální i globální úrovni - rozliší, jaké dva základní typy globálních problémů rozlišujeme, a uvede konkrétní příklady - uvede, s jakými globálními ekologickými problémy se musí lidstvo v současné době vyrovnávat - snaží se pochopit podíl každého člověka na odpovědnosti za stav ekologie - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu - zopakuje si učivo o recyklaci	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.3 PT 6.4 PT 6.5.	Duben	
---	---	---	---	--------------	--

IV. JÁ A HOSPODAŘENÍ <u>Vlastnictví a majetek</u> - člověk a jeho potřeby - vlastnictví - majetek - zdraví jako nejcennější bohatství - peníze - rozpočet	- popíše z čeho vyplývají rozdíly v životní úrovni mezi lidmi z různých koutů světa - vyjmenuje nejzávažnější globální společenské problémy jako jsou války, terorismus a civilizační choroby - uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání - zopakují si, jakou úlohu hraje v těchto problémech OSN - zamyslí se nad cestami k nápravě těchto problémů - zamyslí se nad tím, po čem touží a co doopravdy potřebuje - definuje, co jsou základní potřeby - popíše, co je to vlastnictví a jaké dva základní druhy vlastnictví rozlišujeme – hmotné a duševní - objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání - sdělí, jakým způsobem může nabýt vlastnictví - uvede příklady zemí, kde žijí lidé na hranici chudoby - pokusí se stanovit hranici bohatství a chudoby - objasní, jaké místo má majetek mezi dalšími životními hodnotami - sdělí, jaké jsou druhy majetku dle vlastníka - ve skupinách se snaží obhájit určitý druh majetku (státní, osobní, podnikový...) a pomocí argumentů přesvědčí ostatní spolužáky o jeho důležitosti - rozdělí majetek podle druhu vlastněných věcí - představí si, že má jejich třída k dispozici 100 000 Kč a poté ve skupinách diskutují, jak by bylo možné tyto peníze nejlépe zúročit - zamyslí se, zdali dobře hospodaří se svým hmotným majetkem - sdělí, co pro něho znamená zdraví - vysvětlí, jaký je rozdíl mezi tělesným a duševním zdravím - popíše, jakým vývojem si prošly platební prostředky v historii - uvede, jaká je funkce peněz - sdělí, jaké formy peněz využíváme a jaké existují způsoby platby - zamyslí se, jestli dobře hospodaří s penězi - vlastními slovy vysvětlí rčení „Nejsem tak bohatý, abych si kupoval levné věci“ - diskutuje se svými spolužáky, jaký je vhodný způsob jak ušetřit peníze	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1. PT 6.2.	Květen červen	
--	--	---	----------------------------	-----------------------------	--

	– vysvětlí, jak mohou kupní možnosti jedince a rodiny ovlivnit nakládání s osobním a rodinným rozpočtem – porovná vhodné a nevhodné způsoby využívání osobního a rodinného rozpočtu – vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí – zamyslí se nad tím, zdali umí hospodařit se svým kapesným – definuje, co je to rozpočet – popíše, jaké jsou druhy rozpočtu				
--	---	--	--	--	--

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: OBČANSKÁ A ZDRAVOTNÍ VÝCHOVA – tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Člověk jako osobnost</u> – duševní vlastnosti, potřeby, zájmy, hodnoty – pocity, emoce, náročné životní situace – jak zvládat své city – smysly, paměť	Žák: – prokáže na konkrétních příkladech přímou souvislost mezi tělesnou, duševní a sociální složkou zdraví a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví – vysvětlí příslušné pojmy – dokáže charakterizovat duševní vlastnosti člověka (temperament, schopnosti, charakter) – vyjmenuje jednotlivé smysly a charakterizuje je – efektivní učení	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1.	září -říjen	
<u>Člověk mezi lidmi</u> – vztahy mezi lidmi – zdravý způsob života – závislosti – významné osobnosti naší země	– uvede, které vlastnosti jsou společné všem živým organismům – uvede, které vlastnosti zajišťují člověku výjimečné postavení v živočišné říši – objasní pojem: biologické hodiny – vysvětlí pojmy: biorytmus, chronobiologie – uvede na příkladech, jak je životní rytmus člověka závislý na astronomických jevech – uvede na příkladech, jak lze efektivně pracovat se svými biorytmy – vysvětlí pojem: zdravý životní styl – uvede šest základních zásad zdravé výživy – ve skupině se svými spolužáky napíše soupis důvodů pro a proti kouření, sepiše kladné a záporné účinky alkoholu na člověka – na několika případech objasní vztah nesprávné výživy a kouření k civilizačním chorobám – sestaví podle zásad zdravé výživy jídelníček pro svou rodinu – sestaví si měsíční plán zdravého životního stylu a alespoň jeden týden podle něj zkusí žít; o svých úspěších a neúspěších napíše krátkou zprávu – uvede druhy závislosti – popíše jednotlivé druhy závislosti na návykových látkách	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1. PT 6.5.	listopad - prosinec	

<u>Člověk hledající společenství</u> – hledání společenské skupiny – mezilidské vztahy – autorita, solidarita, altruismus, egoismus – konflikt	– sestaví svůj žebříček nejvýznamnějších osobností naší země a zdůvodní svůj výběr – objasní pojem společnost, společenská skupina – uvede nejdůležitější společenskou skupinu – uvede příklady tolerance a intolerance – uvede rozdíl mezi pojmy rasismus, antisemitismus, xenofobie – uvede příklady takového chování v historii – vysvětlí rozdíl mezi vnitřním a vnějším konfliktem – popíše možná řešení, jak zvládnout konfliktní situaci – ve dvojici předvede konfliktní situaci a naznačí její možné řešení	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1. PT 6.4.	leden - únor	
<u>Člověk hledající blízkého člověka</u> – hledání blízkého člověka – muž, žena a láska – manželství – těhotenství	– vysvětlí pojmy: zamilovanost, láska – sexualita, sex, heterosexuality, homosexualita, promiskuita, venerologické choroby, AIDS, virus HIV, – bezpečný sex, plánované rodičovství, antikoncepce, kondom, prezervativ – sexuální zneužívání, sexuální kriminalita, sexuální obtěžování, sexuální deviace, erekce, koitus, orgasmus, menstruace, ovulace, gravidita, interrupce, poluce, masturbace, poruchy pohlavní identity – uvede zásady zodpovědného sexuálního chování ve vztahu ke zdraví, etice, morálce a životním cílům mladých lidí – uvede, ve kterých případech je sex nezákonný – uvede lidské vlastnosti důležité pro partnerský život	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1.	březen	
<u>Výchova k demokracii</u> • sedmá velmoc • demokracie • trestné činy hrubě narušující občanské soužití	– vyjmenuje nástroje, prostředky či instituce, které zabezpečují přítomnost skutečné demokracie ve státě	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.2. PT 6.6.	duben	

<u>Občanská společnost, sdružování občanů, obec, stát</u> - sdružování občanů, stát a ústava - svoboda sdružování, občanství, samospráva a protispolečenské jevy - formování naší státnosti do vzniku Československé republiky - vznik Československé republiky a vývoj v letech 1918 – 1989 - <i>Listina základních práv a svobod</i> - <i>Ústava ČR</i> - <u>Právní řád ČR</u> - právo a morálka - právní instituce - kriminalita	- vysvětlí co je demokracie - vysvětlí pojmy: politický pluralismus, totalitní režim, sociální dialog, diskriminace, normalizace, masmédia, nezávislý tisk - v denním tisku vyhledá příklady trestných činů hrubě narušující občanské soužití - vyhledá v Listině základních práv a svobod, jakými formami se mohou občané sdružovat - uvede názvy a zkratky všech našich „parlamentních“ politických stran; uvede, které z nich tvoří vládní koalici a které opozici - popíše přibližně strukturu Ústavy České republiky - vysvětlí pojmy: azyl, politický azyl, státní občanství - uvede, jaká práva jsou v demokratické zemi zaručena spoluobčanům národnostních a etnických menšin - u modelových příkladů porušování práva určí, zda spadají pod právo ústavní, občanské, rodinné, pracovní či trestní - vyjmenuje nejdůležitější panovníky, kteří se zasloužili o upevnění české státnosti ve středověku - uvede, ve kterých letech 20. století byla česká státnost nejvíce pošlapána - uvede, kdy vznikla Československá republika a kdy vznikla Česká republika - vyjmenuje ve správném pořadí československé a české prezidenty - charakterizuje právní systém ČR - vysvětlí rozdíl mezi morálkou a právem - vyhledá jaká je kriminalita mládeže v daném regionu a jaké jsou nejčastější trestné činy mládeže	KU, KŘP, KK, KSP, KO, KP	PT 6.2.	květen - červen	
---	---	---------------------------------	----------------	------------------------	--

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: OBČANSKÁ A ZDRAVOTNÍ VÝCHOVA – kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Smysl společnosti</u> – náboženství – judaismus – křesťanství – islám – hinduismus – buddhismus – extremismus a fanatismus	Žák: – vyjmenuje základní světová monoteistická náboženství, uvede jejich charakteristiky – jaký je rozdíl mezi monoteistickými a polyteistickými náboženstvími – vysvětlí spíše filozofické učení hinduismu a buddhismu – zdůrazní rozdíl mezi hinduismem a buddhismem – poukáže na nebezpečí náboženských sekt – uvede konkrétní příklady nezákonného a manipulativního jednání médií, extrémistických skupin, sekt apod.	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.4. PT 6.6.	září - říjen	
<u>Moje budoucnost</u> – moje vlastnosti, schopnosti, zájmy – volba povolání a profesní orientace – volba SŠ – možnosti vzdělání a přijímací řízení – nástup do zaměstnání – Zákoník práce	– charakterizuje svoje vlastnosti, schopnosti a zájmy – uvede rozdíl mezi povoláním a zaměstnáním – napíše vlastní úvahu o tom, proč je správný výběr povolání tak důležitý – sestaví tabulku, ve které uvede vždy tři povolání, které by: vykonával nejraději, rád vykonával, mohl vykonávat, nerad vykonával, určitě nemohl vykonávat, na které by určitě nestačil (vždy vysvětlí proč) – uvede příklady jednotlivých typů středních škol a způsob ukončení jednotlivých typů škol – umí napsat strukturovaný životopis a průvodní dopis – objasní význam a činnosti úřadu práce, navštíví úřad práce – sepiše se všemi právními náležitostmi modelovou pracovní smlouvu na konkrétní pracovní místo – v zákoníku práce vyhledá příslušná ustanovení upravující správné řešení modelových problémových situací z oblasti pracovního práva – uvede, která právní norma upravuje pracovněprávní vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli; vyhledá v ní způsoby a podmínky vzniku a zániku pracovního poměru, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1.	listopad - prosinec	

<u>Finanční gramotnost</u> – historie peněz – peníze a hodnota – možnosti platby – osobní a rodinný rozpočet – dělba práce – podnikání – výroba – zisk, investice, výrobní náklady – úspory, úvěry, úroky – národní hospodářství – podnikání z hlediska jeho formy a vlastnictví	– vysvětlí vývoj od směnného obchodu k penězům – vysvětlí pojem: dělba práce; uvede, ve kterém historickém období vývoje člověka došlo k první společenské dělbě práce – zhodnotí klady i zápory hotovostních i bezhotovostních plateb – sestaví modelový rozpočet svůj i své rodiny – rozliší a porovná úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti – na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu – vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí – na příkladech objasní funkci a podobu peněz; uvede důvody, proč byly kovové peníze nahrazeny papírovými	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1 PT 6.2	leden - březen	
<u>Národní hospodářství</u> – dělba práce – podnikání – výroba – odvětví a sektory národního hospodářství – HDP, HDI, nezaměstnanost	– na konkrétních příkladech podniků uvede nejčastější právní formy podnikání; k jednotlivým formám živnostenského podnikání uvede příklady konkrétních živností – na konkrétním příkladu uvede, jaké podmínky musí splňovat, pokud chce provozovat živnost – na modelových příkladech: založí obchodní společnost a provede kalkulaci nákladů podnikatelské činnosti, spočítá zisk, uvede, jakou odvede do státního rozpočtu daň a spočítá její výši – rozliší význam pojmů: ekonomie, ekonomika – vyjmenuje dva základní typy ekonomik – vyjmenuje hlavní sektory a hlavní odvětví národního hospodářství	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1 PT 6.2	duben - květen	
<u>Hospodářská politika státu</u> – státní rozpočet a daně	– uvede, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané – uvede, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.1 PT 6.2		

<u>Mezinárodní spolupráce</u> – mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy – významné mezinárodní organizace (OSN, NATO, UNESCO, UNICEF, WHO, EU, OBSE, OECD, MMF, RE) – evropská integrace – Evropská unie a ČR – globalizace – mezinárodní terorismus	– na konkrétních příkladech uvede výhody ekonomické, politické a bezpečnostní spolupráce mezi státy (v historii i v současnosti) – vyjmenuje nejvýznamnější mezinárodní organizace, nadace a společenství, uvede jejich zkratky a stručnou charakteristiku – uvede termín (rok) začlenění ČR do NATO a do EU – vysvětlí význam slova : integrace – objasní podstatu, význam a výhody evropské integrace; uvede konkrétní příklady – vyjmenuje jednotící prvky evropské civilizace – uvede některé výhody a nevýhody členství ČR v EU – popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů – uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU a možné způsoby jejich uplatňování – na internetu vyhledá požadované informace k EU – objasní pojem: globalizace, uvede projevy, klady a zápory globalizace – v denním tisku vyhledá příklady mezinárodního terorismu; navrhne způsoby jeho potírání a zhodnotí jejich účinnost, výhody a nevýhody	KU,KŘP, KK,KSP, KO, KP	PT 6.3.	květen - červen	
---	---	---------------------------------------	----------------	----------------------------	--

5.7. FYZIKA

5.7.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Fyzika* je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (*Fyzika, Chemie, Biologie, Zeměpis, Laboratorní cvičení z chemie*), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Předmět rozvíjí dovednosti žáků objektivně a spolehlivě pozorovat, měřit, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Osvojením si základních fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí vede žáky k porozumění fyzikálních jevů a procesů, vyskytujících se v přírodě, běžném životě i v technické či technologické praxi.

Předmět *Fyzika* seznamuje žáky s možnostmi a perspektivami moderních technologií, učí žáky rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

Výuka směřuje k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních fyzikálních pojmů a zákonitostí, s využíváním jednoduchých fyzikálních pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích;
- k osvojení si základních poznatků z vybraných okruhů učiva (látky a tělesa, pohyb těles, síly, mechanické vlastnosti tekutin, energie, zvukové děje, elektromagnetické a světelné děje, vesmír);
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat fyzikální jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů;
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů.

5.7.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Fyzika je povinným vyučovacím předmětem pro žáky nižšího gymnázia. Vyučuje se v 1 hodinové dotaci v primě a v 2 hodinové týdenní dotaci v následujících ročnících.

Vyučovací předmět *Fyzika* je zpravidla vyučován v odborné učebně fyziky a v kmenových třídách. Výuka fyziky ve vhodných případech může probíhat i v jiných prostorách školy a mimo budovu školy.

Ve vyučovacím předmětu *Fyzika* je naplňována část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru RVP ZV *Výchova ke zdraví*. Předmět svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů RVP ZV (*Chemie, Biologie, Zeměpis, Člověk a svět práce aj.*) a do povinně vyučovaného tématu „*Ochrana člověka za mimořádných situací*“. Výuku některých témat je proto vhodné realizovat formou krátkodobých mezipředmětových projektů.

5.7.3. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Fyzika nižší gymnázium

1. LÁTKY A TĚLESA

žák

- 1.1 změřit vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- 1.2 konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- 1.3 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- 1.4 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

Učivo (U)

- 1.1 měřené veličiny - délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas
- 1.2 skupenství **látek** - souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difúze

2. POHYB TĚLES, SÍLY

žák

- 2.1 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu

- 2.2 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- 2.3 změří velikost působící síly
- 2.4 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- 2.5 využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- 2.6 aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

Učivo (U)

- 2.1 pohyby těles - pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý
- 2.2 gravitační pole a gravitační síla - přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
- 2.3 tlaková síla a tlak - vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí
- 2.4 třecí síla - smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi
- 2.5 výslednice dvou sil stejných a opačných směrů
- 2.6 Newtonovy zákony - první, druhý (kvalitativně), třetí
- 2.7 rovnováha na páce a pevné kladce

3. MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

žák

- 3.1 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- 3.2 předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

Učivo (U)

- 3.1 Pascalův zákon - hydraulická zařízení
- 3.2 hydrostatický a atmosférický tlak - souvislost mezi hydrost. tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře
- 3.3 Archimédův zákon - vztahová síla; potápění, vznášení se a plavání těles v klidných tekutinách

4. ENERGIE

žák

- 4.1 určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- 4.2 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- 4.3 využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- 4.4 určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
- 4.5 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Učivo (U)

- 4.6 formy energie - pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením
- 4.7 přeměny skupenství - tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- 4.8 obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie

5. ZVUKOVÉ DĚJE

žák

- 5.1 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- 5.2 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

Učivo (U)

- 5.1 **vlastnosti zvuku** - látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu

6. ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

žák

- 6.1 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- 6.2 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- 6.3 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- 6.4 využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
- 6.5 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí
- 6.6 zapojí správně polovodičovou diodu
- 6.7 využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- 6.8 rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Učivo (U)

- 6.1 elektrický obvod - zdroj napětí, spotřebič, spínač
- 6.2 elektrické a magnetické pole - elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- 6.3 vlastnosti světla - zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem

7. VESMÍR

žák

- 7.1 objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet
- 7.2 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

Učivo (U)

- 7.1 sluneční soustava - její hlavní složky; měsíční fáze
- 7.2 hvězdy - jejich složení

5.7.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: fyzika - prima**

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Látky a tělesa, síly. - tělesa a látky - vzájemná působení těles - síla - gravitační síla - gravitační pole - složení látek - atomy a molekuly - Brownův pohyb - částicové složení pevných krystalických látek - vlastnosti kapalin a plynů	Žák: - rozliší na příkladech těleso a látku - určí, zda daná látka (těleso) patří mezi látky (tělesa) plynná, kapalná či pevná - porovná vlastnosti pevných, plynných a kapalných látek (křehkost, pružnost, tvárnost, pevnost, tekutost, stlačitelnost, rozpínavost) - doloží na příkladech, že působení dvou těles je vždy vzájemné - posoudí v konkrétní situaci, která dvě tělesa na sebe působí - rozliší, zda působením síly došlo ke změně tvaru či pohybu tělesa - charakterizuje gravitační sílu, jako působení gravitačního pole, které je kolem každého tělesa - objasní pojem gravitační pole Země, určí směr gravitační síly - porovná velikost gravitační síly působící na dvě různá tělesa, na těleso v různé vzdálenosti od země - uvede přibližnou charakteristiku hlavní jednotky: Newton (síla, kterou země přitahuje těleso přibližně o hmotnosti 0.1 kg), uvede násobky a díly této jednotky - změří danou sílu siloměrem a запиše výsledek - rozliší částice látky (atomy, molekuly), určí, z čeho se skládá atom, molekula - charakterizuje molekulu, jako částici tvořenou ze dvou či více atomů - vymezí, z jakých atomů (molekul) se skládá prvek (sloučenina) - charakterizuje pojem: neustálý pohyb částic; uvede jevy, které pohyb potvrzují (např. difúzi) - porovná částicovou stavbu pevných, kapalných a plynných látek, vzájemné silové působení mezi částicemi a na tomto základě zdůvodní jejich různé vlastnosti - tekutost, rozpínavost, tvrdost - charakterizuje hlavní rozdíly v částicovém složení plynů, kapalin a pevných látek	KU, KK	6.1.1.1 6.1.1.3	září (6)	
Elektrické vlastnosti látek - model atomu - atomy různých chemických prvků, ionty - elektrování těles při vzájemném dotyku elektrického pole	- popíše složení atomu - uvede, čím se liší atomy různých prvků - uvede druh elektrického náboje protonu, elektronu a neutronu - určí (na základě znalosti počtu elektronů a protonů), zda jde o kladný, záporný iont nebo o neutrální atom - určí (na základě znalostí druhu náboje), zda se dvě tělesa budou přitahovat, odpuzovat, či zda na sebe nebudou elektricky působit - objasní pojem: elektrování těles - ověří existenci elektrického pole a charakterizuje elektrickou sílu jako působení elektrického pole na těleso	KU, KK		polovina října (6)	

Magnetické vlastnosti látek - magnety přírodní a umělé - póly magnetu - magnetické pole - magnetizace látky - indukční čáry magnetického pole - magnetické pole Země	- popíše elektrické pole pomocí siločar - stanoví rozdíl mezi magnety přírodními a umělými - popíše póly magnetu a stanoví, jaké póly magnetu se vzájemně přitahují a jaké se odpuzují - vysvětlí pojem magnetické pole a určí, jak se projevuje - objasní pojem: magnetizace látky - rozlišuje magneticky tvrdou, měkkou ocel - vysvětlí pojem: indukční čáry - stanoví umístění severního a jižního magnetického pólu Země - objasní princip kompasu	KU, KK		6	
	Měření délky pevného tělesa - porovnání a měření - jednotky délky - délková měřidla - měření délky - opakované měření délky	- uvede hlavní jednotku délky, její díly a násobky - změří danou délku délkovým měřidlem a zapíše výsledek (s určením odchylky měření) - vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou - určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny - vyjádří délku při dané jednotce jinou jednotkou délky	KU, KK	2	
Měření objemu tělesa - jednotky objemu - měření objemu kapalného tělesa - měření objemu pevného tělesa	- uvede hlavní jednotku objemu, její díly a násobky - změří objem (kapalného, pevného tělesa) při použití odměrného válce a zapíše výsledek (s určením odchylky měření) - vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou - určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny - vyjádří objem při dané jednotce jinou jednotkou objemu	KU, KK, KP	PT 6.1	polovina listopadu (4)	
Měření hmotnosti tělesa - hmotnost tělesa - rovníramenné váhy - porovnávání hmotností těles - jednotky hmotnosti - měření hmotnosti pevného a kapalného tělesa	- uvede hlavní jednotku hmotnosti její díly a násobky - zváží dané těleso na rovníramenných vahách a hmotnost zapíše (s určením odchylky měření) - vyjádří výsledek vážení číselnou hodnotou a jednotkou - určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny - vyjádří hmotnost při dané jednotce jinou jednotkou hmotnosti	KU, KK, KP		4	
Hustota - hustota látky - výpočet hustoty látky - výpočet hmotnosti látek	- uvede jednotku hustoty a vyjádří hustotu při dané jednotce jinou jednotkou hustoty - experimentálně určí hustotu látky ze změřené hmotnosti a objemu (k výpočtu použije vztah: $\rho = m / V$) - vyhledává hustotu v tabulkách - k výpočtům používá vztah: $\rho = m / V$ (a jeho úpravy)	KU, KK		konec prosince (6)	
Měření času - jednotky času - měření času	- uvede hlavní jednotku času, její díly a násobky - změří čas a zapíše výsledek (s určením odchylky měření) - vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou - určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny - vyjádří čas při dané jednotce jinou jednotkou času	KU, KK			

Měření teploty tělesa - změna objemu kapalného a plynného tělesa při zahřívání a ochlazování - změna délky kovové tyče při zahřívání a ochlazování - teploměr - jednotky teploty - měření teploty tělesa - měření teploty vzduchu	- posoudí, zda se objem tělesa při dané změně teploty zvětší či zmenší - posoudí, zda se délka kovové tyče při dané změně teploty zvětší či zmenší - popíše princip teploměru, uvede některé typy teploměrů - uvede jednotky teploty - změří teplotu i rozdíl teplot teploměrem a zapíše výsledek - objasní pojem: termograf	KU, KK	PT 6.1	polovina února (6)	
Elektrický proud v kovech - sestavení elektrického obvodu - elektrický proud a napětí - vodiče elektrického proudu a elektrické izolanty	- podle schématu sestaví elektrický obvod - rozlišuje mezi pojmy: uzavřený a otevřený elektrický obvod - obecně charakterizuje elektrický proud - stanoví, jaký proud bude procházet obvodem při vyšším napětí - uvede hlavní jednotku elektrického proudu - uvede hlavní jednotku napětí, některé její díly a násobky - uvede zdroj napětí - rozliší izolant a vodič - vymezi rozdíl mezi rozvětveným a nerozvětveným elektrickým obvodem a popíše velikost proudu	KU, KK		6	
Tepelné elektrické spotřebiče - zahřívání elektrického vodiče při průchodu elektrického proudu - tepelné elektrické spotřebiče - pojistka - zásady správného použití elektrického spotřebiče	- uvede, že při průchodu elektrického proudu se vodič zahřívá a určí, zda se zahřívá více nebo méně při průchodu většího proudu - uvede příklady tepelných spotřebičů - vysvětlí pojem zkrat, objasní princip pojistky, uvede schematickou značku pojistky - prokáže znalost zásad správného použití elektrického spotřebiče	KU, KK	PT 6.1	konec března 6	
Magnetické pole elektrického proudu - magnetické pole cívky - galvanometr - elektromagnet - elektrický zvonek	- uvede, že kolem elektrického vodiče je magnetické pole - popíše cívku, schéma cívky - znázorní průběh magnetického pole v okolí cívky indukčními čarami, označí severní a jižní pól cívky - popíše princip galvanometru, uvede schematickou značku galvanometru - určí, jaké bude magnetické pole při větším proudu - uvede příklady využití elektromagnetu v praxi - objasní princip elektrického zvonku	KU, KK	PT 6.1	konec dubna 6	
Rozvětvený elektrický obvod - nerozvětvený a rozvětvený obvod - bezpečné zacházení s el. zařízením - první pomoc při úrazu el. proudem	- rozpozná rozvětvený a nerozvětvený obvod, umí ho nekreslit a sestavit - osvojí si pravidla bezpečného zacházení s el. spotřebiči - připomene si a upevní si pravidla první pomoci při úrazu el. proudem	KU, KK		červen 8	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: fyzika - sekunda

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Převádění jednotek: - jednotky délky a obsahu - jednotky objemu - jednotky hmotnosti - jednotky času Pohyb tělesa: - klid a pohyb tělesa - trajektorie a dráha - druhy pohybu - rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb - rychlost rovnoměrného pohybu - dráha při rovnoměrném pohybu tělesa - průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu	Žák: - uvede hlavní (základní) jednotku příslušné fyzikální veličiny a její díly a násobky - převede: jednotky délky (m, cm, mm, dm, km), jednotky obsahu (m ² , cm ² , dm ² , m ² , a, ha, km ²), jednotky objemu (mm ³ , cm ³ , dm ³ , m ³ ; hl, l, ml), jednotky hmotnosti (g, mg, kg, q, t), jednotky času (s, min, hod, den, rok) - objasní klid a pohyb tělesa jako stálost jeho polohy vzhledem k jinému tělesu - na konkrétním příkladu pozná, zda je těleso v klidu či pohybu vzhledem k jinému tělesu - objasní pojem: trajektorie; vysvětlí rozdíl mezi trajektorií a dráhou - uvede jak značíme dráhu a v jakých jednotkách ji udáváme - podle tvaru trajektorie rozezná, zda jde o pohyb přímočarý či křivočarý - popíše pohyb posuvný a otáčivý - rozezná (na základě znalosti dráhy a času), zda se jedná o pohyb rovnoměrný či nerovnoměrný - změří uraženou dráhu tělesa a zapíše výsledek - používá s porozuměním vztah: $v = s / t$ při výpočtu rychlosti pohybu tělesa - experimentálně určí rychlost rovnoměrného pohybu a průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu - vyjádří rychlost při dané jednotce jinou jednotkou rychlosti - vyjádří grafem závislost dráhy na čase při rovnoměrném pohybu a vyčte z něj hodnoty času a rychlosti	KU, KK KU, KK, KP	Pt 6.1 PT 6.1	2 konec září 7	
Síla a její měření - síla a její znázornění - jednotky síly - gravitační síla, tíhová síla a hmotnost tělesa - měření síly - siloměr Skládání a rozkládání sil - skládání dvou sil stejného směru - skládání dvou sil opačného směru - skládání dvou a více sil různého směru - rozdíl mezi tíhou a gravitační silou tělesa	- znázorní orientovanou úsečkou sílu o známé velikosti, směru, působišti, používá vztah mezi tíhovou silou a hmotností: $FG = m \cdot g$ - pracuje s veličinou g a její jednotkou N / kg - určí pomocí olovnice svislý směr, změří danou sílu siloměrem a zapíše výsledek - uvede přibližnou charakteristiku hlavní jednotky Newton - určí graficky i výpočtem výslednici dvou sil stejného, opačného směru - vysvětlí, kdy dochází k rovnováze sil a určí jakou velikost má v tomto případě výslednice, určí graficky výslednici dvou a více sil různého směru - charakterizuje těžiště tělesa jako působíště tíhové síly působící na těleso - experimentálně určí polohu těžiště - při řešení praktických úloh využívá poznatek, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese - stanoví rozdíl mezi tíhou a gravitační silou tělesa	KU, KK KU, KK	PT 6.1	4 konec října 3	

Skládání a rozkládání sil - První Newtonův zákon - Druhý Newtonův zákon - Třetí Newtonův zákon Skládání a rozkládání sil - účinek síly na těleso otáčivé kolem pevné osy - páka - rovnovážná poloha páky - užití páky - rovnoramenné váhy - pevná kladka - nakloněná rovina Skládání a rozkládání sil - tlaková síla - tlak - tlak v praxi	objasní podstatu prvního pohybového zákona objasní podstatu druhého pohybového zákona objasní podstatu třetího pohybového zákona použije znalosti pohybových zákonů při objasňování běžných situací určí rameno síly, je-li dáno působíště síly a osa otáčení používá vztah pro moment síly: $M = F \cdot r$ vyjádří rovnováhu na páce, kladce pomocí momentu sil objasní funkci páky, kladky v praxi, objasní princip vážení na rovnoramenných vahách porovná kladku (pevnou, volnou) a kladkostroj, objasní princip nakloněné roviny charakterizuje tlakovou sílu, používá vztah pro výpočet tlaku $p = F / S$ na praktických příkladech uvede, jak lze zvětšit (zmenšit) tlak, uvede hlavní jednotku tlaku její dílky a násobky při výpočtech používá vztah pro výpočet síly: $F = S \cdot p$	KU, KK KU, KK KU, KK		polovina listopadu 5 konec prosince 7 3	
Tření - třecí síla - měření třecí síly - tření v praxi Mechanické vlastnosti kapalin - Pascalův zákon - hydraulické zařízení - účinky tíhové síly Země na kapalinu - hydrostatický tlak - vztlaková síla působící na těleso - v kapalině - Archimédův zákon - potápění, plavání a vznášení stejnorodého tělesa v kapalině Mechanické vlastnosti plynů - atmosféra Země	používá a využívá poznatek, že třecí síla je přímo úměrná tlakové síle, souvisí s materiálem a drsností stykových ploch měří velikost třecí síly a zapíše jednotky na konkrétních příkladech objasní, jak můžeme třecí sílu zvětšit (zmenšit) objasní podstatu Pascalova zákona charakterizuje hydrostatický tlak objasní využití Pascalova zákona v hydraulickém zařízení a popíše účinky gravitační síly na kapalinu objasní vznik vztlakové síly při ponoření tělesa do kapaliny objasní podstatu Archimédova zákona, vyvodí (z porovnání vztlakové a tíhové síly), zda se těleso potopí, bude vznášet, bude plovat charakterizuje atmosférický tlak	KU, KK KU, KK KU, KK	PT 6.1	konec ledna 5 polovina března 9 polovina dubna	

- atmosférický tlak - měření a změny atmosférického tlaku - vztlková síla působící na těleso v atmosféře Země - tlak plynu v uzavřené nádobě - manometr	- určí (porovnáním tlaku v uzavřené nádobě a tlaku atmosférického), zda bude v nádobě přetlak či podtlak - objasní princip rtuťového tlakoměru, aneroidu - uvede, jak se mění atmosférický tlak s nadmořskou výškou, určí tzv. normální tlak - objasní pojem: vztlková síla v atmosféře; uvede příklady praktického využití vztlkové síly - uvede, k čemu se používá manometr, popíše, jak tento přístroj funguje			6	
Přímočaré šíření světla - světelné zdroje, optické prostředí - světelný paprsek, stín, měsíční fáze - zatmění Slunce a Měsíce - rychlost světla	- charakterizuje zdroj světla jako těleso, jež samo vysílá světlo - rozliší zdroj světla od tělesa, které světlo odráží - charakterizuje bodový a plošný zdroj světla - na konkrétních příkladech rozliší různá optická prostředí (průhledné, průsvitné, neprůhledné) - objasní a načrtne vznik rozbíhavého a rovnoběžného svazku paprsku pomocí clony - objasní vznik stínů za tělesem - objasní vznik zatmění Slunce a Měsíce - uvede vlastnosti rychlosti světla	KU, KK	PT 6.1	konec dubna 6	
Odraz světla na rozhraní dvou prostředí - zobrazení zrcadlem - odraz světla na rovinném rozhraní dvou prostředí - zobrazení předmětu rovinným zrcadlem - kulová zrcadla - odraz paprsků význačného směru na kulovém zrcadle - zobrazení předmětu kulovým zrcadlem - rozklad světla optickým hranolem	- vysvětlí zákon odrazu světla (odražený a dopadající paprsek leží v jedné rovině a úhel odrazu se rovná úhlu dopadu), aplikuje tento zákon při objasňování principu zobrazení předmětu rovinným zrcadlem - rozpozná duté a kulové zrcadlo, objasní pojmy: ohnisko, ohnisková vzdálenost (duté a kulového zrcadla) - popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na kulovém zrcadle a aplikuje tuto znalost při objasnění principu zobrazení předmětu kulovým zrcadlem - objasní lom světla na optickém hranolu a rozklad bílého světla optickým hranolem	KU, KK	PT 6.1	konec června 9	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: fyzika - tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Fyzikální veličiny a jednotky - mezinárodní veličiny - SI - mezinárodní jednotky - SI - doplňkové a odvozené jednotky a veličiny - cizí jednotky a veličiny - převody jednotek	Žák: - rozliší fyzikální veličinu od fyzikální jednotky - k dané fyzikální jednotce správně přiřadí fyzikální veličinu a naopak - uvede příklady fyzikálních veličin doplňkových a odvozených - uvede příklady (rozměry) vybraných cizích fyzikálních jednotek - převede jednotky délky (obsahu, objemu, hmotnosti, hustoty, rychlosti)	KU, KK	PT 6.1	konec září (9)	
Práce, energie - mechanická práce, výkon - mechanická práce při zvedání tělesa na pevné kladce a na nakloněné rovině - pohybová energie tělesa - polohová energie tělesa - přeměna pohybové a polohové energie tělesa (zákon zachování energie)	- uvede hlavní jednotku práce (Joule) a výkonu (Watt), uvede některé jejich díly a násobky - vyjádří práci, resp. výkon při dané jednotce jinou jednotkou, při řešení problémů a úloh používá vztahy: $W = F \cdot S$, $P = W / t$ - objasní souvislost mezi konáním práce a pohybovou, resp. polohovou energií tělesa - při řešení problémů a úloh užívá vztah pro výpočet polohové gravitační energie tělesa: $EP = m \cdot g \cdot h$ - při řešení problémů a úloh užívá vztah pro výpočet pohybové energie tělesa: $E_K = 1/2 \cdot m \cdot v^2$ - v konkrétních příkladech "na pohybech tělesa v gravitačním poli Země" určí, kdy dojde k poklesu (vzrůstu) polohové (pohybové) energie tělesa - objasní, která ze sil koná práci na nakloněné rovině nebo kladce při zvedání tělesa	KU, KK	PT 6.1	polovina listopadu (15)	
Vnitřní energie - vnitřní energie tělesa - změna vnitřní energie tělesa při konání práce a při tepelné výměně - měrná tepelná kapacita	- charakterizuje vnitřní energii tělesa jako celkovou polohovou a pohybovou energii jeho částic - v konkrétních problémových úlohách určí, jak se mění vnitřní energie tělesa při konání práce a při tepelné výměně - rozpozná v přírodě i v praktickém životě některé formy tepelné výměny (vedením, tepelným zářením) - rozliší jednotlivá skupenství hmoty - vysvětlí fázové přechody - rozlišuje jednotlivé typy spalovacích motorů	KU, KK		konec prosince (13)	
Změny skupenství látek - tání a tuhnutí - vypařování, var, kapalnění - pístové spalovací motory		KU, KK		6	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Vedení elektrického proudu - podmínky vedení elektrického proudu v látce - vedení elektrického proudu v kovech	- ověří pokusem podmínky průchodu elektrického proudu obvodem stanoví nezbytné podmínky vzniku elektrického proudu v obvodu charakterizuje vedení elektrického proudu v kovech (jako usměrněný pohyb volných elektronů) - uvede hlavní jednotku elektrického proudu, některé její díly a násobky, vyjádří proud při dané jednotce jinou jednotkou proudu - změří elektrický proud ampérmetrem, zapíše číselnou hodnotu a jednotku - uvede příklady zdrojů elektrického napětí, určí směr elektrického proudu v elektrickém obvodu - objasní Ohmův zákon	KU, KK	PT 6.1	polovina února (14)	
Zákony elektrického proudu v obvodech - zdroje elektrického napětí - směr elektrického proudu v elektrickém obvodu - měření elektrického proudu - Ohmův zákon - elektrický odpor vodiče - sériové a paralelní zapojení elektrických obvodů - rezistor s plynule proměnným odporem - tepelné účinky elektrického proudu - elektrická práce - elektrický výkon a příkon	- uvede hlavní jednotku elektrického odporu, některé její násobky, vyjádří odpor při dané jednotce jinou jednotkou odporu - při řešení konkrétních úloh použije vztah: $R = U / I$ - při řešení konkrétních problémových úloh použije poznatek, že odpor vodiče se zvětšuje se zvětšující se délkou a teplotou vodiče, zmenšuje se zvětšujícím se obsahem jeho průřezu a souvisí s druhem materiálu vodiče - porovná celkový odpor při paralelním, sériovém zapojení odporů - objasní princip rezistoru s plynule proměnným odporem - vysvětlí funkci pojistky v elektrickém obvodu - při řešení konkrétních úloh použije vztahy pro elektrickou práci a výkon: $P = U \cdot I$, $W = U \cdot I \cdot t$ - ověří tepelné účinky elektrického proudu - uvede příklady periodických dějů z praxe a přírody a správně k nim určí periodu - vysvětlí pojmy: frekvence, perioda); uvede, na čem závisí tyto veličiny u kmitavého pohybu tělesa na pružině - popíše, z čeho se skládá matematické kyvadlo a na čem závisí jeho perioda (frekvence) - rozliší tón a hluk - v konkrétních úlohách aplikuje poznatek, že výška tónu je tím větší čím větší je jeho kmitočet - uvede některé možnosti zmenšování škodlivých vlivů nadměrně hlasitého zvuku na člověka - uvede zdroje zvuku ve svém okolí, odůvodní, proč je přítomnost látkového prostředí nezbytnou podmínkou pro šíření zvuku - objasní odraz zvuku jako odraz zvukového rozruchu od překážky a vysvětlí vznik ozvěny - v konkrétních problémových úlohách využije poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, v němž se zvuk šíří	KU, KK, KP	PT 6.1	konec dubna (24)	
Zvukové jevy - periodické děje, kmitavý pohyb - závislost T a f kmitání tělesa na tuhosti pružiny a na hmotnosti - matematické kyvadlo - zvuk, zdroje zvuku, šíření zvuku - tón, výška a kmitočet - hlasitost zvuku - odraz zvuku	- rozliší tón a hluk - v konkrétních úlohách aplikuje poznatek, že výška tónu je tím větší čím větší je jeho kmitočet - uvede některé možnosti zmenšování škodlivých vlivů nadměrně hlasitého zvuku na člověka - uvede zdroje zvuku ve svém okolí, odůvodní, proč je přítomnost látkového prostředí nezbytnou podmínkou pro šíření zvuku - objasní odraz zvuku jako odraz zvukového rozruchu od překážky a vysvětlí vznik ozvěny - v konkrétních problémových úlohách využije poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, v němž se zvuk šíří	KU, KK	PT 6.1	červen 18	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: fyzika - kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Elektromagnetické jevy - magnetické pole cívky s elektrickým proudem - feromagnetický ampérmetr a voltmetr - otáčivý účinek stejnorodého magnetického pole na cívku s elektrickým proudem - stejnosměrný elektromotor - elektromagnetická indukce	Žák: - ověří, zda je v okolí cívky magnetické pole a znázorní grafický průběh indukčních čar - určí, jak se mění mg. pole prochází-li obvodem větší proud - vysvětlí princip feromagnetického ampérmetru a voltmetru - uvede konkrétní příklad z praxe o využití otáčivého účinku stejnorodého magnetického pole na cívku s elektrickým proudem (např. stejnosměrný elektromotor apod.) - objasní pojmy: elektromagnetická indukce, indukovaný proud, indukované napětí	KU, KK	PT 6.1	konec září 9	
Střídavý proud - vznik střídavého proudu - veličiny střídavého proudu a střídavého napětí - transformátor - transformační poměr	- popíše princip vzniku střídavého proudu (napětí) - charakterizuje střídavé napětí pomocí periody a kmitočtu - rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu - určí periodu střídavého proudu (napětí) z jeho kmitočtu a naopak - objasní činnost transformátoru - používá s porozuměním transformační vztah - uvede příklady použití transformátoru v praxi	KU, KK, KP	PT 6.1	konec října 9	
Vedení elektrického proudu vlastních polovodičích, v příměsových polovodičích, v roztoku elektrolytu, v plynech - dioda	- objasní princip vedení elektrického proudu v kapalinách (jako usměrněný pohyb volných iontů), v plynech (jako usměrněný pohyb volných iontů a elektronů) a v polovodičích (jako usměrněný pohyb volných elektronů a děr) - zapojí správně polovodičovou diodu v závěrném či propustném směru a ověří její usměrňovací účinek	KU, KK	PT 6.1	konec listopadu 12	
Lom světla na rozhraní dvou optických prostředí - zobrazení tenkou čočkou - lom světla na rovinném rozhraní dvou optických prostředí - úplný odraz světla - čočky - průchod paprsků význačného směru - zobrazení předmětu tenkou čočkou	- určí (ze znalostí úhlu dopadu a úhlu lomu paprsku na rozhraní dvou prostředí nebo ze znalosti rychlosti světla v těchto prostředích), zda nastává lom od kolmice či ke kolmici - charakterizuje pojem mezní úhel, uvede, co nastane při jeho překročení - rozpozná spojku a rozptylku, objasní pojmy: ohnisko, ohnisková vzdálenost (spojky a rozptylky)	KU, KK	PT 6.1	polovina ledna 12	Polovina ledna

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
- optické vlastnosti oka - optické přístroje	- popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na tenké spojce a rozptylce a aplikuje tuto znalost při objasnění principu zobrazení tenkou čočkou - objasní princip zobrazení lupou a oční čočkou - objasní krátkozrakost a dalekozrakost oka a podstatu jejich korekce				
Energie a její přeměny - druhy energií - jaderná energie - jaderná síla - přirozené radionuklidy - štěpení jader uranu - řetězová reakce - jaderný reaktor - jaderná elektrárna	- rozpozná v jednoduchých případech vzájemnou přeměnu jedné formy energie na jinou a využívá těchto znalostí při objasňování procesů v přírodě a v praktickém životě - objasní pojmy: jaderná síla, jaderná energie - určí, co udává protonové číslo, nukleonové číslo - uvede příklady přirozených radionuklidu a umělých - radionuklidu - vysvětlí pojem: řetězová reakce - vysvětlí princip jaderného reaktoru	KU, KK	6.5.3 6.5.4	konec února 12	
Vesmír - sluneční soustava - pohyby těles sluneční soustavy - Slunce, Země, Měsíc - orientace na obloze - hvězdy	- vymezí sluneční soustavu jako soustavu tvořenou Sluncem a jeho planetami - objasní (kvalitativně) střídání dne a noci otáčením Země kolem své osy a střídání ročních období obíháním Země kolem Slunce - charakterizuje sluneční soustavu (jako soustavu vesmírných těles tvořenou Sluncem, jeho planetami, měsíci planet, planetkami a kometami, ve které planety a planetky obíhají kolem Slunce pod vlivem jeho gravitačního pole a měsíce planet obíhají kolem planet pod vlivem jejich gravitačních polí) - objasní (kvalitativně) vznik měsíčních fází - uvede základní rozdíly mezi hvězdou a planetou - použije mapu hvězdné oblohy k vyhledání a pozorování blízkých vesmírných těles, o svém pozorování pořídí záznam	KU, KK		konec března 12	
Shrnutí učiva		KU, KK		červen 33	

5.7.5. FYZIKA LABORATORNÍ CVIČENÍ z fyziky (tercie a kvarta) NG**5.5.1.1 Charakteristika vyučovacího předmětu**

Vyučovací předmět Laboratorní cvičení z fyziky je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (*Fyzika, Chemie, Biologie, Zeměpis, Laboratorní cvičení*), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Předmět rozvíjí dovedností žáků objektivně a spolehlivě pozorovat, měřit, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Osvojením si základních fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí vede žáky k porozumění fyzikálních jevů a procesů, vyskytujících se v přírodě, běžném životě i v technické či technologické praxi.

Předmět Laboratorní cvičení z fyziky seznamuje žáky s možnostmi a perspektivami moderních technologií, učí žáky rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

Výuka směřuje k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních fyzikálních pojmů a zákonitostí, s využíváním jednoduchých fyzikálních pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích;
- k osvojení si základních poznatků z vybraných okruhů učiva (látky a tělesa, pohyb těles, síly, mechanické vlastnosti tekutin, energie, zvukové děje, elektromagnetické a světelné děje, vesmír);
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat fyzikální jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů;
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů.

5.5.1.2 Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Laboratorní cvičení z fyziky je součástí předmětu FYZIKA pro žáky nižšího gymnázia. Vyučuje se v 1 hodinové dotaci v tercii a v 1 hodinové týdenní dotaci v kvartě.

Vyučovací předmět Laboratorní cvičení z fyziky je zpravidla vyučován v laboratoři fyziky. Výuka Laboratorní cvičení z fyziky ve vhodných případech může probíhat i v jiných prostorách školy a mimo budovu školy.

Ve vyučovacím předmětu Laboratorní cvičení z fyziky je naplňována část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru RVP ZV *Výchova ke zdraví*. Předmět svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů RVP ZV (*Chemie, Biologie, Zeměpis, Člověk a svět práce aj.*) a do povinně vyučovaného tématu „*Ochrana člověka za mimořádných situací*“.

5.5.1.3 Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Fyzika nižší gymnázium

Očekává se samostatná činnost žáků při provádění pokusů

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence		Časová osa	Poznámky
Výpočet průměrné rychlosti	Žák: - Žáci změří délku úseku, na kterém následně chodí, z doby chůze následně vypočítají průměrnou rychlost	KU, KK, KP, KŘP	PT 6.1 PT 6.5	2	
Momentová věta - páka	-sestaví jednoramennou a dvouramennou páku a provede její vyvážení pro zadané hmotnosti			2	září
Kladka, kladkostroj	-sestaví pevnou a volnou kladku a kladkostroj a provede měření sil			2	říjen
Archimédův zákon	-pomocí laboratorních vah ověří Archimédův zákon			2	
Teplo a teplota – ohřev vody	-proměří závislost teploty v závislosti na době ohřívání, vše znázorní graficky			2	listopad
Kalorimetr – míchání horké a studené vody	- provede ověření kalorimetrické rovnice pokusem			2	prosinec
Tepelná kapacita – teplo předané válečkem	-stanoví měrnou tepelnou kapacitu daného předmětu			2	
Měření povrchové teploty různých částí těla	-určí teplotu na několika místech svého těla pomocí PC			2	leden
Elektrostatika	- provede základní elektrostatická měření			2	únor
Měření elektrického proudu a napětí	- proměří jednoduchý obvod s ampérmetry a voltmetry			2	
Ohmův zákon	-sestaví a proměří obvod s rezistorem			2	březen
Sériové a paralelní zapojení rezistorů	-sestaví obvody s paralelním a sériovým zapojením žárovek a ověří chování v případě poruchy žárovky			2	duben
Studium činnosti reostatu a potenciometru	- sestaví obvod s reostatem jako regulátorem proudu a obvod s děličem napětí, popíše stavy žárovky zapojené v obvodu			2	květen
Účinnost ohřevu	-podle parametrů ohříváče a doby ohřevu stanoví účinnost ohřevu vařičem			2	červen
Určení výšky hodu	- žák změří výšku věžičky nad hřištěm pomocí výšky a počtu schodů, následně změří dobu vodorovného vrhu míče a provede srovnání teoretických a naměřených časů				

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: laboratorní cvičení z fyziky - kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Zvuk – měření frekvence, intenzity, spektra	Žák: - provádí měření frekvence zvuku, včetně stanovení frekvenční závislosti hlasitosti	KU, KK, KP, KŘP	PT 6.1 PT6.5	2	
Předpověď počasí	- na základě vlastních pozorování stanovuje krátkodobou předpověď počasí			2	září
Elektromagnetická indukce	-ověří si elektromagnetickou indukci pomocí několika pokusů PC			2	říjen
Transformátor	-sestaví transformátor a provede měření napětí, případně i proudů			2	
V-A charakteristika diody	-Sestaví obvod pro měření V-A charakteristiky diody, provede měření a nakreslí graf			2	listopad
Polovodičové součástky	-ověří chování vybraných polovodičových součástek			2	prosinec
Optika -lom světla	-provádí základní pozorování lomu světla			2	
Optika -zrcadla	-zobrazuje předměty pomocí rovinných i kulových zrcadel			2	leden
Optika- čočky	- zobrazuje předměty pomocí čoček			2	únor
Optika – optické přístroje	-sestaví mikroskop, dalekohled			2	
Pozorování slunečních skvrn	Pomocí projekčního dalekohledu pozorují skvrny na Slunci			2	březen
Jednocestné a dvoucestné usměrnění	-sestaví jednocestný a dvojcestný usměrňovač, pomocí osciloskopu pozoruje průběh napětí PC			2	
Měření hustoty	- pomocí změřených rozměrů a z vážení vypočítá hustotu látky			2	duben
Měření délky	-provede měření délek různých těles za použití různých měřidel			2	květen
Měření teplotní roztažnosti	-provede měření teplotní roztažnosti těles			2	červen

5.8. CHEMIE

5.8.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Chemie* je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (*Fyzika, Chemie, Biologie, Zeměpis*), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako uceleného systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny chemických dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Výuka směřuje k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů, řešení problémů a odůvodňování správného jednání v praktických situacích;
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů;
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovedností poskytnout první pomoc při úrazech s vybranými nebezpečnými látkami.

5.8.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Chemie je povinným vyučovacím předmětem pro žáky nižšího stupně gymnázia v tercii a kvartě. Vyučuje se v 2 hodinové týdenní dotaci. Laboratorní cvičení budou řešena jako mimorozvrhová v rozsahu 5-ti vyučovacích hodin. Vyučovací předmět *Chemie* může být vyučován v učebně chemie, chemické laboratoři i v kmenových třídách (v krajním případě). Ve vyučovacím předmětu *Chemie* je naplňována část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví (práce s toxickými a zdraví škodlivými látkami, hlediska zdravé výživy v tématech tuky a oleje, proteiny a sacharidy, dále v tématu vitamíny)*. Předmět svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů (*Fyzika, Biologie, Zeměpis, Člověk a svět práce aj.*) a do povinně vyučovaného tématu „*Ochrana člověka za mimořádných situací*“. Výuku některých témat je proto vhodné realizovat formou krátkodobých mezipředmětových projektů.

5.8.3. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Chemie

1. POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

žák

- 1.1. určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- 1.2. pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými nebezpečnými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
- 1.3. objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

Učivo (U)

- 1.1. vlastnosti látek - hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek.
- 1.2. zásady bezpečné práce - ve školní laboratoři i v běžném životě
- 1.3. nebezpečné látky a přípravky - R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam
- 1.4. mimořádné události - havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek

2. SMĚSI

žák

- 2.1 rozlišuje směsi a chemické látky
- 2.2 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
- 2.3 vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
- 2.4 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- 2.5 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
- 2.6 uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění

Učivo (U)

- 2.1 směsi - různorodé, koloidní, stejnorodé roztoky; hmotnostní zlomek a koncentrace složek roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok; vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku; oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)
- 2.2 voda - destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody
- 2.3 vzduch - složení, čistota ovzduší, ozónová vrstva

3. ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

žák

- 3.1 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- 3.2 rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
- 3.3 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

Učivo (U)

- 3.1 částicové složení látek - molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony
- 3.2 prvky - názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo a nukleonové číslo; izotopy
- 3.3 chemické **sloučeniny** - chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin

4. CHEMICKÉ REAKCE

žák

- 4.1 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
- 4.2 přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
- 4.3 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

Učivo (U)

- 4.4 chemické reakce - zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost
- 4.5 klasifikace chemických reakcí - slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní
- 4.6 faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí - teplota, reakční povrch reaktantů, katalýza
- 4.7 chemie a elektřina - výroba elektrického proudu chemickou cestou

5. ANORGANICKÉ SLOUČENINY

- 5.1 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
- 5.2 vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
- 5.3 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizacev praxi

Učivo (U)

- 5.1 oxidy - názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů
- 5.2 kyseliny a hydroxidy - kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů
- 5.3 soli kyslíkaté a nekyslíkaté - vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů

6. ORGANICKÉ SLOUČENINY

- 6.1 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- 6.2 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- 6.3 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- 6.4 orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.
- 6.5 určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu
- 6.6 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

Učivo (U)

- 6.1 uhlovodíky - příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků
- 6.2 paliva - ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva
- 6.3 deriváty uhlovodíků - příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin
- 6.4 přírodní látky - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle

7. CHEMIE A SPOLEČNOST

- 7.1 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- 7.2 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- 7.3 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Učivo (U)

- 7.1 chemický průmysl v ČR - výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze
- 7.2 průmyslová hnojiva
- 7.3 tepelně zpracovávané materiály - cement, vápno, sádra, keramika
- 7.4 plasty a syntetická vlákna - vlastnosti, použití, likvidace
- 7.5 detergenty a pesticidy, insekticidy
- 7.6 hořlaviny - význam tříd nebezpečnosti
- 7.7 léčiva a návykové látky

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Úvod do studia chemie (3) - vymezení předmětu chemie - látky a tělesa - chemické děje - chemická výroba	Žák: - zařadí chemii mezi přírodní vědy - uvede čím se chemie zabývá - rozliší fyzikální tělesa a látky - uvede příklady chemického děje - rozpozná u běžně známých dějů, zda dochází k přeměnám látek - uvede příklady chemické výroby ve svém okolí a zhodnotí význam i případná rizika pro společnost a pro obyvatele v okolí chemických závodů	KU KŘP KU KŘP KU KŘP		září	
Vlastnosti látek (3) (barva, skupenství, rozpustnost ve vodě, kujnost, tepelná a elektrická vodivost, hustota)	- uvede základní fyzikální a chemické vlastnosti látek (barva, zápach, hustota, teplota tání, teplota varu, kujnost, tepelná a elektrická vodivost, rozpustnost ve vodě) - rozliší známé látky podle jejich různých vlastností (barva, zápach, rozpustnost ve vodě)	KU KŘP			
Bezpečnost při experimentální činnosti (2) - zásady bezpečné práce v laboratoři - první pomoc při úrazu v laboratoři	- navrhne a provede jednoduché chemické pokusy a zaznamená jejich výsledek - popíše společné a rozdílné vlastnosti vybraných látek - rozpozná skupenství látek a jejich změny (tání, tuhnutí, vypařování, zkapalnění, sublimace) - vyhledá v tabulkách (u vybraných látek) hodnoty hustoty, teploty tání, teploty varu a orientuje se v jejich hodnotách - uvede zásady bezpečné práce v chemické laboratoři, poskytne a přivolá první pomoc při úrazu - uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady bezpečné práce s nimi	KU KŘP KU KŘP	PT 6.1 Péče o zdraví		LP č. 1 – BOZP Lab. řád
Směsi (4) - různorodé a stejnorodé směsi (roztoky) - složky směsi - složení roztoků - hmotnostní zlomek - křížové pravidlo pro ředění roztoků	Žák: - rozliší různorodé a stejnorodé směsi - rozliší různé druhy různorodých směsí (suspenze, emulze, pěna, dým, mlha), uvede příklady z běžného života - uvede příklad pevné, kapalné a plynné stejnorodé směsi - správně (v souvislostech) použije pojmy: složky roztoku, rozpouštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok	KU KŘP KU KŘP KU KŘP		říjen	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Oddělování složek směsí (3) - - usazování, filtrace, destilace, - krystalizace Voda a vzduch (5)	- aplikuje poznatky o vlivu teploty, míchání a plošného obsahu povrchu rozpouštěné látky na rychlost jejího rozpouštění při vysvětlení známých situací z běžného života - s pomocí vzorce spočítá příklady na výpočet složení roztoků (hmotnostní zlomek, hmotnost roztoku, hmotnost rozpouštěné látky) a připraví roztok o požadované procentualitě - s pomocí křížového pravidla spočítá příklad na ředění roztoku a připraví z koncentrovanějšího roztoku požadovaný zředěnější roztok - vysvětlí pojem nasycený a nenasycený roztok - sestaví jednoduchou filtrační aparaturu a provede filtraci. - popíše jednoduchou destilační aparaturu a vysvětlí princip destilace - navrhne postup oddělování složek směsí v běžném životě - vysvětlí princip usazování a krystalizace - uvede příklad chemické výroby založené na oddělování složek směsí Žák: - rozezná a pojmenuje různá skupenství vody v přírodě - na příkladech uvede význam vody pro existenci života - uvede základní vlastnosti vody a její využití v praxi - rozliší vodu destilovanou, pitnou (včetně stolní), užitkovou, odpadní, uvede příklady jejich výskytu a využití - vysvětlí pojem měkká, tvrdá a minerální voda - popíše oběh vody v přírodě, vysvětlí jeho princip - napíše chemický vzorec vody - prokáže znalost složení vzduchu (dusík a kyslík kvantitativně v %) - označí kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek ve vzduchu - vysvětlí princip hašení, uvede telefonní číslo hasičů - popíše, jak poskytne první pomoc při popáleninách, uvede telefonní číslo rychlé zdravotnické pomoci - popíše, co je teplotní inverze a smog, a uvede příklady zdrojů informací o čistotě ovzduší	KŘP	PT 6.1 PT6.5	listopad	LP č.2 Filtrace
		KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP	P.T.6.2 Péče o zdraví		LP č. 3 Krystalizace

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Částicové složení látek (2) - molekuly, atomy, protony, neutrony, atomové jádro, elektrony, elektronový obal, valenční elektrony, ionty	- vysvětlí pojem skleníkový efekt, uvede jeho příčinu a důsledky - uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v přírodě i v domácnosti - uvede příklady, jak lze v nejbližším okolí omezovat znečišťování vody a vzduchu - uvede význam vzduchu a vody pro chemickou výrobu	KU KŘP	PT 6.2 Péče o zdraví	prosinec	
		KU KŘP	PT6.5		
		KU KŘP			
		KU KŘP			
Protonové číslo, chemické prvky(2)	- doloží na příkladech (z praxe), že se látky skládají z pohybujících se částic - používá pojmy atom, molekula ve správných souvislostech - slovně popíše složení atomu a vznik kationtu a aniontu z neutrálních atomů - uvede příklady využití znalostí o částicovém složení látek člověkem	KU KŘP		leden	
		KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP			
Chemická vazba, chemické sloučeniny(2)	Žák: - používá značky a názvy nejznámějších chemických prvků: Br, Sn, K, N, F, P, He, Al, Mg, Cl, I, Si, O, Li, Mn, Cu, Pb, Pt, S, Na, Ag, C, Ca, H, Zn, Au, Fe, Rb, Cs, Fr, Be, Sr, Ba, Ra, Ti, V, Cr, Mo, W, U, Os, Co, Ni, Cd, Hg, B, Ga, In, Tl, Ge, As, Sb, Bi, Se, Te, Po, At, Ne, Ar, Kr, Xe, Rn - vysvětlí, co udává protonové číslo - vyhledá v tabulkách názvy prvků ke známým (daným) protonovým číslům a naopak., zapíše správně ke značce prvku protonové číslo - používá pojmy chemické látky, chemický prvek, chemická sloučenina a chemická vazba ve správných souvislostech - rozliší chemickou značku prvku a chemický vzorec sloučeniny - ze vzorce (a z modelu molekuly) chemické sloučeniny	KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP			
		KU KŘP			

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Chemické prvky a periodická soustava chemických prvků - kovy (5) - nekovy (vlastnosti, využití) (4) Chemické reakce (8) - výchozí látky a produkty - chemický děj Zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice (5) - látkové množství - molární hmotnost - úpravy (vyčíslení) chemických rovnic Oxidy (4) (sířičitý, sírový, uhličitý, uhelnatý, vápenatý, dusnatý, dusičitý, křemičitý) - oxidační číslo	odvodí kvalitativní i kvantitativní složení chemické látky (počet prvků a jejich název, počet atomů jednotlivých prvků v molekule) - uvede příklady praktického využití kovů (Fe, Al, Zn, Cu, Ag, Au) - uvede základní složky slitin kovů (mosaz, bronz, dural) a příklady využití těchto slitin - uvede příklady praktického využití nekovů (H, O, N, Cl, S, C) - popíše hlavní rozdíly mezi kovy a nekovy a jednoduchými pokusy ověří jejich vlastnosti - rozliší periody a skupiny v periodické soustavě chemických prvků, vyhledá prvky s podobnými vlastnostmi Žák: - rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce a určí je správně v konkrétních příkladech - provede jednoduché chemické reakce (včetně jednoduché přípravy plynů a jejich jímání) - uvede příklady chemických reakcí probíhajících v přírodě a chemických reakcí používaných při chemické výrobě - uvede zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využije ho při řešení úloh - zapíše jednoduchými chemickými rovnicemi vybrané chemické reakce - přečte chemické rovnice (včetně použití látkového množství) - provede jednoduché výpočty z chemických rovnic, s využitím vztahů pro n, M, m, V, c - posoudí význam zákona zachování hmotnosti pro chemickou výrobu - určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech - zapíše z názvů vzorce oxidů a naopak ze vzorců jejich	KU KŘP KU KŘP KU KŘP KU KŘP KU KŘP KU KŘP KU KŘP KU KŘP		únor březen duben	LP č. 4 Vodík

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
- keramika	- uvede význam průmyslových hnojiv - popíše složení, vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojiv (vápenná malta, sádra, beton) - vysvětlí pojem keramika, uvede příklady využití keramiky	KU KŘP			

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: chemie - kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Redoxní reakce (11)	Žák: - vysvětlí pojmy: oxidace, redukce - určí které ze známých reakcí patří mezi redoxní reakce.	KU KŘP		září	LP
- oxidace a redukce					
- výroba železa a oceli	- popíše výrobu surového železa a oceli	KU KŘP			
- koroze	- vysvětlí pojem: koroze; uvede příklady činitelů				
- galvanický článok	ovlivňujících rychlost koroze, uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozi - experimentálně ověří vliv různých činitelů na průběh koroze - objasní, co je podstatou galvanického článku a uvede příklady praktického využití	KU KŘP		říjen	
- elektrolýza	- objasní, co je podstatou elektrolýzy a uvede příklady praktického využití	KU KŘP			
Energie a chemické reakce (9)	- rozliší, které ze známých reakcí jsou exotermické a které endotermické	KU KŘP	PT 6.4		LP
- exotermické a endotermické reakce	- uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv a popíše jejich vlastnosti a použití				
- obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	- posoudí vliv spalování různých paliv (včetně pohonných látek pro automobily) na životní prostředí	KU KŘP			
- fosilní a průmyslově vyráběná paliva	- rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - používá bezpečně spotřebiče na topné plyny v domácnosti a plynové kahaný při školních experimentech - rozpozná označení hořlavých látek, uvede zásady bezpečné manipulace s těmito látkami - uvede, jak postupovat při vzniku požáru, zná telefonní číslo pro přivolání hasičů, poskytne první pomoc při popálení	KU KŘP		listopad	
Uhlovodíky (8)	- rozliší anorganické a organické sloučeniny	KU KŘP	PT 6.4	prosinec	LP
- alkany, alkeny, alkiny, areny (methan, ethan, propan, butan, ethylen, propylen, acetylen, benzen, naftalen a jejich zdroje)	- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce, vlastnosti a použití				
	- uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy a zemního plynu	KU KŘP		leden	LP
Deriváty uhlovodíků (8)	- rozliší pojmy: uhlovodíky, deriváty uhlovodíků				
- halogenové deriváty	- na příkladech vzorců známých derivátů uhlovodíků rozliší uhlovodíkový zbytek a funkční (charakteristickou) skupinu	KU KŘP			
- alkoholy a fenoly	- rozliší a zapíše vzorce methanolu, ethanolu, fenolu,	KU			

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
- aldehydy a ketony - karboxylové kyseliny - estery, esterifikace, ethylester kyseliny octové Přírodní látky (7) - sacharidy, tuky, bílkoviny, vitaminy - fotosyntéza Plasty a syntetická vlákna (8) (polyethylen, polypropylen, polystyren, polyvinylchlorid, polyamidová a polyesterová vlákna)	kyseliny mravenčí a octové, formaldehydu a acetonu - uvede vlastnosti a příklady použití těchto látek	KŘP			
	- uvede výchozí látky a produkty esterifikace a rozliší esterifikaci mezi ostatními typy chemických reakcí	KU KŘP		únor	
	- uvede výchozí látky, produkty a podmínky fotosyntézy - rozliší bílkoviny, tuky, sacharidy a vitaminy, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy	KU KŘP		březen	LP
	- rozpozná plasty od dalších látek, uvede příklady názvů, vlastností a použití - posoudí vliv používání plastů na životní prostředí - rozpozná názvy přírodních a syntetických vláken a uvede jejich výhody i nevýhody při jejich používání	KU KŘP		duben	LP
	Žák: - doloží na příkladech význam chemických výrob pro naše hospodářství a pro člověka - uvede příklady prvotních a druhotných surovin pro chemické výroby - vysvětlí pojem: biotechnologie; uvede příklady biotechnologií - na konkrétních příkladech doloží, jak dochází ke znečišťování životního prostředí a jak tomu předcházet - vyjmenuje nejznámější chemické podniky v okolí, uvede příklady jejich výroby a posoudí možná nebezpečí při vzniku havárií - na modelových příkladech uvede zásady chování za mimořádných situací ohrožujících zdraví a život člověka během přírodních a průmyslových havárií v blízkosti bydliště (školy) - uvede příklady chování při nadměrném znečištění ovzduší - bezpečně zachází s běžnými mycími a čistícími prostředky používanými v domácnosti - rozpozná označení hořlavých a výbušných látek, uvede zásady bezpečné práce s běžně prodávanými hořlavinami a výbušninami - uvede příklady otravných látek a způsoby ochrany proti nim - uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog a popíše příklady následků, kterým se vystavuje jejich konzument	KU KŘP	PT 6.1 jak ovládám myšlenkové postupy		LP
Chemie a společnost (10) - chemické výroby - otravné látky - pesticidy - biotechnologie, enzymy - léčiva - drogy - detergenty - potraviny -Chemie a životní prostředí (5) - ochrana člověka za mimořádných situací		KU KŘP		květen	
		KU KŘP		červen	

5.9. BIOLOGIE

5.9.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Biologie* je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (*Fyzika, Chemie, Biologie, Zeměpis, Laboratorní cvičení z fyziky, biologie a chemie*), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny přírodních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

5.9.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Biologie je povinným vyučovacím předmětem pro žáky nižšího stupně gymnázia v 1. - 4. ročníku. Vyučuje se v 2 a 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 7 hodin). Vyučovací předmět *Biologie* se vyučuje v odborné učebně biologie i v kmenových třídách. K preferovaným organizačním formám vyuuky biologie patří přírodovědné vycházky, exkurze a praktická cvičení ve škole (laboratorní práce) i v terénu. Obsah výuky v jednotlivých ročnících je členěn "klasicky" na botaniku, zoologii, biologii člověka a mineralogii s petrologií, ale s postupným nabýváním poznatků se bude rozvíjet ekologický přístup k jednotlivým skupinám organismů včetně člověka. Předmět svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů (*Fyzika, Chemie, Zeměpis, Člověk a svět práce aj.*) a do povinně vyučovaného tématu „*Ochrana člověka za mimořádných situací*“. Výuku některých témat je proto vhodné realizovat formou krátkodobých mezipředmětových projektů.

5.9.3. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO)

1. OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

žák

- 1.1 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- 1.2 popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních
- 1.3 rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů
- 1.4 třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
- 1.5 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- 1.6 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
- 1.7 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

Učivo (U)

- 1.1 **vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam** - výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života
- 1.2 **základní struktura života** - buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné
- 1.3 **význam a zásady třídění organismů**
- 1.4 **dědičnost a proměnlivost organismů** - podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení
- 1.5 **viry a bakterie** - výskyt, význam a praktické využití

2. BIOLOGIE HUB

žák

- 2.1 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků

2.2 vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích

2.3 objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

Učivo (U)

2.1 houby bez plodnic - základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy

2.2 houby s plodnicemi - stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami

2.3 lišejníky - stavba, symbioza, výskyt a význam

3. BIOLOGIE ROSTLIN

žák

3.1 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům

3.2 porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku

3.3 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin

3.4 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů

3.5 odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

Učivo (U)

3.1 anatomie a morfologie rostlin - stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)

3.2 fyziologie rostlin - základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování

3.3 systém rostlin - poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapradin (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců

3.4 význam rostlin a jejich ochrana

4. BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

žák

4.1 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů

4.2 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin

4.3 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí

4.4 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Učivo (U)

4.1 stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla - živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování

4.2 vývoj, vývin a systém živočichů - významní zástupci jednotlivých skupin živočichů - prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)

4.3 rozšíření, význam a ochrana živočichů - hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva

4.4 projevy chování živočichů

5. BIOLOGIE ČLOVĚKA

žák

- 5.1 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- 5.2 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- 5.3 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- 5.4 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
- 5.5 aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla

Učivo (U)

- 5.1 fylogeneze a ontogeneze člověka - rozmnožování člověka
- 5.2 anatomie a fyziologie - stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti
- 5.3 nemoci, úrazy a prevence - příčiny, příznaky, praktické zásady při léčení; závažná poranění a život ohrožující stavy
- 5.4 životní styl - pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka

6. NEŽIVÁ PŘÍRODA

žák

- 6.1 objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
- 6.2 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
- 6.3 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
- 6.4 porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
- 6.5 rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
- 6.6 uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

Učivo (U)**Země** - vznik a stavba Země

- 6.1 nerosty a horniny - vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků; principy krystalografie
- 6.2 vnější a vnitřní geologické procesy - příčiny a důsledky
- 6.3 půdy - složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace
- 6.4 vývoj zemské kůry a organismů na Zemi - geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí
- 6.5 geologický vývoj a stavba území ČR - Český masiv, Karpaty
- 6.6 podnebí a počasí ve vztahu k životu

7. ZÁKLADY EKOLOGIE

žák

- 7.1 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- 7.2 rozlišuje a uvede příklady systémů organismů - populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu zákl. princip existence živých a neživých složek ekosystému
- 7.3 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
- 7.4 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

Učivo (U)

- 7.1 organismy a prostředí - vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému
- 7.2 ochrana přírody a životního prostředí - globální problémy a jejich řešení, chráněná území

8. PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

žák

- 8.1 aplikuje praktické metody poznávání přírody
- 8.2 dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

Učivo (U)

- 8.1 praktické metody poznávání přírody - pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů
- 8.2 významní biologové a jejich objevy

5.9.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Biologie**Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: biologie - prima**

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Úvod do biologie</u> - živá a neživá příroda - vznik a podmínky života	-rozliší složky živé a neživé přírody -zná podmínky života a projevy živých organismů -chápe vyjimečnost planety Země ve vesmír	KU, KK, KŘ P	PT 6.5.2. PT 6.5.3.	září	
<u>Stavba a funkce organismů – buňka</u> - základní stavba rostlinné a živočišné buňky - základní fyziologické procesy v buňce – dýchání, fotosyntéza - význam a funkce základních organel - dělení buňky - jednobuněčné a mnohobuněčné organismy	-popíše stavbu buňky -porovná buňku rostlinnou a živočišnou a vysvětlí rozdíly v jejich stavbě, objasní funkci základních organel -pozoruje buňku mikroskopem, provede její jednoduchý nákras -popíše dělení buňky a vysvětlí význam dělení buněk -vysvětlí rozdíl mezi jednobuněčným a mnohobuněčným organismem a uvede příklady -vysvětlí pojmy fotosyntéza a dýchání a jejich význam pro živé organismy, popíše a porovná oba procesy	KU, KK, KŘ P	PT 6.5.4.	září	
<u>Bakterie a viry</u> - stavba bakteriální buňky - stavba virové částice - význam bakterií a virů pro člověka	- popíše stavbu bakteriální buňky a porovná se stavbou buňky rostlinné a živočišné - popíše stavbu virové částice a zdůrazní její nebuněčný charakter - rozdělí bakterie podle významu pro člověka a v přírodě, uvede příklady bakteriálních onemocnění - uvede příklady virových onemocnění	KU, KK, KŘ P	PT 6.5.3. PT 6.5.4.	říjen	
<u>Stavba a funkce hub a lišejníků</u> - znaky hub, výživa hub - stavba těla hub, plodnice - rozdělení hub a jejich význam - poznávání běžných druhů hub - stavba těla lišejníků a jejich význam	- uvede hlavní znaky hub v porovnání se znaky rostlin a živočichů - uvede a vysvětlí různé způsoby výživy hub - popíše stavbu těla vyšších hub s důrazem na stavbu plodnice - pozná běžné druhy hub, zařadí je a určí jejich jedlost popř. jedovatost - vysvětlí význam hub v přírodě a pro člověka - popíše stavbu těla lišejníků, vysvětlí význam řasové a houbové složky a vysvětlí jejich význam v přírodě pozná nejběžnější druhy lišejníků a rozdělí je podle stavby stélky	KU, KŘP, K K	PT 6.5.1. PT 6.5.4.	říjen – listopad	
<u>Metody zkoumání přírody</u> - základní metody pozorování přírody - nástroje pro pozorování přírody: mikroskop, lupa - záznam pozorování - jednoduchý pokus - práce podle návodu	-pozoruje přírodu okem, lupou, mikroskopem -popíše mikroskop -připraví jednoduchý mikroskopický preparát, pozoruje ho a jednoduše zakreslí a popíše	KP, KK, KŘ P		Průběžně během celého roku při LP	

- práce s literaturou <u>Stavba a rozdělení nižších a vyšších rostlin</u> - stavba stélky - systematické členění nižších rostlin - hlavní prostředí osídlená nižšími rostlinami - postavení nižších rostlin v potravních řetězcích – fytoplankton - využití nižších rostlin člověkem - znaky vyšších rostlin a jejich systematické členění - stavba těla vyšších rostlin, rostlinné orgány: kořen, stonek, list, květ, plod, jejich stavba a funkce - růst a vývoj vyšších rostlin - rozmnožování vyšších rostlin – opylení oplození, rozšiřování plodů a semen - vegetativní rozmnožování Členění celku Stavba a rozdělení nižších a vyšších rostlin: 1. Nižší rostliny 2. Vyšší rostliny – mechorosty - kaprad'orosty - nahosemenné rostliny - stavba rostlinného těla - dvouděložné rostliny - jednoděložné rostliny	-aplikuje v praxi základní pravidla zakládání a sledování jednoduchého pokusu -uvede zásady pro pozorování v přírodě -předvede orientaci v literatuře -vysvětlí pojem stélka, vysvětlí pojem pletivo, uvede rozdíly ve stavbě stélky a stavbě těla vyšších rostlin -pozná a zařadí do systematických jednotek (oddělení) běžné druhy řas -uvede příklady řas v některých ekosystémech a vysvětlí jejich význam v potravních řetězcích a pro člověka -popíše stavbu rostlinných orgánů, pozná je, vysvětlí jejich funkci a význam pro rostlinu a člověka -popíše způsoby rozmnožování a rozšiřování rostlin, uvede jejich výhody a nevýhody pro rostlinné rozmnožování a rozšiřování -prakticky předvede jednoduché způsoby vegetativního rozmnožování rostlin -pozná a zařadí do systematických jednotek (oddělení, tříd, čeledí) běžné druhy vyšších rostlin -uvede hlavní znaky jednotlivých systematických jednotek vyšších rostlin -předvede určování rostlin podle botanického klíče a podle atlasu rostlin -rozliší různá rostlinná společenstva a ekosystémy, které vytváří a uvede jejich význam pro člověka -uvede příklady rostlin pěstovaných člověkem a příklady chráněných rostlin	KSP KU, KK, KŘ P	PT 6.5.1. PT 6.5.4.	listopad - červen listopad prosinec prosinec leden leden-únor březen- duben květen- červen	
---	---	------------------------------------	--	--	--

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: biologie – sekunda

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Stavba těla a rozdělení nižších živočichů</u> - jednobuněčnost, mnohobuněčnost - tkáně, orgány - systematické členění nižších živočichů - poznání a zařazení vybraných druhů do taxonomických jednotek - srovnání orgánových soustav, jejich stavba a funkce u jednotlivých taxonů - rozmnožování nižších živočichů a důležité fyziologické pochody - význam jednotlivých druhů a skupin v přírodě a pro člověka - prostředí obývaná nižšími živočichy, jejich ohrožení a ochrana	- vysvětlí pojmy jednobuněčnost a mnohobuněčnost a uvede příklady živočichů s touto tělní organizací - uvede rozdíly ve stavbě buněk u jednobuněčných a mnohobuněčných organismů a jejich funkcích - vysvětlí pojem tkáň a vztah mezi buňkou, tkáním, orgánem a orgánovou soustavou, vysvětlí pojem organely, uvede příklady - provede rozdělení jednobuněčných živočichů a vysvětlí význam vybraných druhů v přírodě a pro člověka - uvede významné choroby způsobené prvoky a jejich přenos - vyjmenuje základní kmeny mnohobuněčných živočichů (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci) a provede charakteristiku těchto kmenů, stavbu jejich těla a jejich orgánových soustav, rozmnožování - u vybraných kmenů provede charakteristiku i nižších taxonomických jednotek (např. plži, mlži, hlavonožci, pavoukovci, korýši, hmyz) - pozná a zařadí do systematických jednotek (kmenů, tříd, řádů) vybrané druhy živočichů, provede jejich charakteristiku a zmíní význam v přírodě a pro člověka - uvede způsoby rozmnožování a vývinu jedince u jednotlivých vybraných skupin - vyjmenuje parazitické druhy a uvede problémy způsobující v lékařství, zná způsoby jejich přenosu a možnosti prevence	KU,KŘP,K K	PT 6.5.1. PT 6.5.3. PT 6.5.4.	září-únor	
Členění celku <u>Stavba těla a rozdělení nižších živočichů:</u> 1. Prvoci 2. Žahavci 3. Ploštěnci 4. Hlísti 5. Měkkýši 6. Kroužkovci 7. Členovci 8. Ostnokožci				září září září říjen říjen říjen listopad- únor únor	
<u>Stavba těla a rozdělení strunatců</u>				únor-červen	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
- přehled podkmenů strunatců a jednotlivých tříd obratlovců a jejich charakteristika - stavba a funkce orgánových soustav obratlovců a jejich srovnání - etologie, základy chování obratlovců - způsoby rozmnožování a vývin jedince, péče o potomstvo - ohrožené druhy a jejich ochrana Členění celku <u>Stavba těla a rozdělení strunatců:</u> 1. Pláštěnci, Bezlebeční 2. Obratlovci: - Kruhoústí - Paryby - Ryby - Obojživelníci - Plazi - Ptáci - Savci <u>Metody zkoumání přírody</u> - základní metody pozorování přírody - nástroje pro pozorování přírody: mikroskop, lupa - záznam pozorování - jednoduchý pokus - práce podle návodu - práce s literaturou	- vyjmenuje podkmeny strunatců (pláštěnci, bezlebeční, obratlovci) provede stručnou charakteristiku a zmíní jejich význam z vývojového hlediska - vyjmenuje základní třídy obratlovců (kruhoústí, paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci), provede charakteristiku těchto tříd, popíše stavbu těla a orgánových soustav - u třídy Ptáci a třídy Savci provede charakteristiku vybraných řádů a zařadí jednotlivé druhy do těchto řádů - pozná vybrané druhy obratlovců, zařadí je a určí jejich význam v přírodě a pro člověka - uvede význam jednotlivých orgánových soustav a objasní jejich utváření z vývojového hlediska a z hlediska způsobu života a prostředí, ve kterém žijí - uvede způsoby rozmnožování obratlovců a jejich vývin - porovná různou složitost chování obratlovců - uvede příklady chráněných druhů, možnosti a způsoby ochrany a důvody jejich ohrožení - uvede příklady ekosystémů obývaných jednotlivými druhy	KU, KK, KR P	PT 6.5.1. PT 6.5.3. PT 6.5.4.	únor únor únor únor březen březen duben květen- červen Průběžně během celého roku při LP	
	- pozoruje přírodu okem, lupou, mikroskopem -popíše mikroskop -připraví jednoduchý mikroskopický preparát, pozoruje ho a jednoduše zakreslí a popíše -aplikuje v praxi základní pravidla zakládání a sledování jednoduchého pokusu -uvede zásady pro pozorování v přírodě -předvede orientaci v literatuře	KP, KŘP, K K KSP			

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: biologie – tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Etologie -základy etologie -vrozené chování -naučené chování -komunikace živočichů -využití etologických poznatků v praxi	-vysvětlí rozdíly mezi naučeným a vrozeným chováním -uvede příklady způsobů chování -zná typy učení živočichů -rozdělí způsoby a uvede příklady komunikace mezi živočichy -chápe možnosti využití etologických poznatků v praxi a uvede příklady jejich využití	KU,KŘP,K K	PT 6.5.3.	září	
Biologie člověka - postavení člověka v přírodě - původ a vývoj člověka, lidské rasy - orgánové soustavy člověka, jejich stavba a funkce (soustava opěrná a pohybová, běhová, dýchací, trávicí, vylučovací a kožní, nervová a smysly, pohlavní a žlázy s vnitřní sekrecí) - vzájemné vztahy jednotlivých orgánů - ochrana zdraví a prevence nemocí, nebezpečí poškození jednotlivých částí lidského organismu, zásady první pomoci - hygiena, vlivy kouření, alkoholu a drog na lidské zdraví, zneužívání léků v praxi - vyšší nervová činnost, myšlení, paměť, řeč, podmíněné a nepodmíněné reflexy - rozmnožování, nitroděložní vývoj jedince, vývin jedince po narození - odpovědné rodičovství a funkce rodiny, nebezpečí pohlavních chorob, antikoncepce	- objasní biologickou a společenskou podstatu člověka - uvede hlavní předchůdce člověka a popíše jejich znaky a schopnosti, zmíní hlavní naleziště kosterních pozůstatků a nástrojů - vyjmenuje základní lidské rasy, zhodnotí jejich schopnosti, objasní pojem rasismus a jeho příčiny - vysvětlí základní stavbu a funkci jednotlivých orgánových soustav člověka, zmíní nejběžnější onemocnění - objasní podstatu řízení lidského těla, porovná nervové a hormonální řízení - na modelových příkladech předvede různé způsoby poskytnutí první pomoci - popíše rozmnožování člověka a uvede různé způsoby ochrany před pohlavními chorobami - vysvětlí nebezpečí pohlavních chorob a příklady rizikového chování - zhodnotí význam zdraví a potřebu jeho ochrany, uvede základní poznatky o imunitním systému a jeho podpoře, zhodnotí nebezpečí drog	KU,KŘP,K K KO,KSP	PT 6.4.1. PT 6.3.2. PT 6.5.3.	září-květen	
Členění celku Biologie člověka: 1. opěrná soustava 2. pohybová soustava 3. cévní soustava a tělní tekutiny 4. dýchací soustava 5. trávicí soustava a metabolismus 6. vylučovací soustava a kůže 7. nervová soustava a žlázy s vnitřní sekrecí 8. smyslové orgány 9. rozmnožování a vývoj jedince 10. původ a vývoj člověka, lidské rasy				září říjen říjen- listopad prosinec leden leden-únor únor-březen březen duben květen	

Genetika - základní genetické pojmy - nukleové kyseliny - význam dědičnosti a pohlavního rozmnožování z hlediska evoluce - křížení, Mendelovy zákony a jejich aplikace - určení pohlaví jedince	- vysvětlí vybrané základní genetické pojmy - vysvětlí hmotnou podstatu genu, popíše prostorové uspořádání DNA a její význam pro dědičnost - vysvětlí důležitost pohlavního rozmnožování pro variabilitu jedinců a předávání rodičovských genů - na konkrétních příkladech křížení předvede schopnost aplikace Mendelových zákonů - uvede sestavu pohlavních chromozómů ženy a muže a vysvětlí jejich vliv na pohlaví jedince	KU,KŘP,K K KO	PT 6.5.2. PT 6.5.3.	červen	
---	---	---------------------	------------------------------	--------	--

145

Ekologie - základní ekologické pojmy - živé a neživé podmínky života - ekosystém, potravní vztahy - stav životního prostředí - hlavní problémy životního prostředí ve světě - ochrana přírody v České republice a ve světě	- vysvětlí základní ekologické pojmy - vysvětlí vliv neživých složek prostředí na živé organismy - vysvětlí vztahy ve společenstvu a mezi populacemi - popíše potravní vztahy v ekosystému a jmenuje konkrétní druhy obývající konkrétní ekosystém - vyjmenuje složky ekosystému a ekosystémy rozdělí - popíše stav životního prostředí v ČR a ve světě, vyjmenuje globální problémy - orientuje se v systému ochrany přírody v ČR, uvede chráněná území ČR	KO,KSP	PT 6.5.1. PT 6.5.2. PT 6.5.3. PT 6.5.4.	květen- červen	
---	---	--------	--	-------------------	--

5.10. ZEMĚPIS

5.10.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Zeměpis má přírodovědný i společenskovední charakter. Je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (Fyzika, Chemie, Biologie, Zeměpis, Laboratorní cvičení z chemie), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny přírodních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Zeměpis obohacuje v návaznosti na prvouku a na vlastivědu celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny, místní oblasti (regionu), na území České republiky, v Evropě a dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahu lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu.

5.10.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Zeměpis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky nižšího gymnázia a vyučuje se v primě - kvartě. Vyučuje se v týdenní dotaci 1+2+2+2 (celkem 7 hodin), v odborné učebně i v kmenových třídách. K preferovaným organizačním formám výuky patří poznávací vycházky, výlety a zájezdy (včetně zahraničních), exkurze a praktická cvičení ve škole i v terénu. Výuka zeměpisu by měla podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky s připojením k internetu.

Výuka zeměpisu směřuje k:

- vytvoření pozitivního vztahu k sobě a ke svému okolí (přírodě i společnosti);
- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání různých států a regionů, způsobu života, tradic a kultury místních obyvatel i krásy jejich přírody;
- získání uceleného obrazu o přírodních, hospodářských a sociálních poměrech v naší vlasti, jejím postavení v Evropě a ve světě, o perspektivě jejího dalšího vývoje a o možnostech její prosperity;
- myšlení v evropských a globálních souvislostech;
- přípravě žáka na život v integrované Evropě;
- přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě;
- získávání tolerantního postoje k lidem s odlišnou kulturou, náboženstvím, barvou pleti, politickým přesvědčením;
- utváření a rozvíjení základních dovedností, znalostí, hodnot a postojů ve vyučovacích tématech: geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie, přírodní obraz Země, regiony světa, společenské a hospodářské prostředí, životní prostředí, Česká republika, terénní geografická výuka, praxe a aplikace;
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Zeměpis

1. GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

žák

1.1 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných

kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů

1.2 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii

1.3 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině

- 1.4 vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

Učivo (U)

- 1.1 komunikační geografický a kartografický jazyk - vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska - uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat
- 1.2 geografická kartografie a topografie - glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě

2. PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

žák

- 2.1 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- 2.2 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
- 2.3 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- 2.4 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

Učivo (U)

- 2.1 Země jako vesmírné těleso - tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas
- 2.2 krajinná sféra - přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry
- 2.3 systém přírodní sféry na planetární úrovni - geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně
- 2.4 systém přírodní sféry na regionální úrovni - přírodní oblasti

3. REGIONY SVĚTA

žák

- 3.1 rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- 3.2 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- 3.3 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
- 3.4 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

Učivo (U)

- 3.1 světadíly, oceány, makroregiony světa - určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)
- 3.2 modelové regiony světa - vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení

4. SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

žák

- 4.1 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
- 4.2 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- 4.3 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- 4.4 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- 4.5 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- 4.6 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

Učivo (U)

- 4.1 obyvatelstvo světa - základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky
- 4.2 globalizační společenské, politické a hospodářské procesy - aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace
- 4.3 světové hospodářství - sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úroveň
- 4.4 regionální společenské, politické a hospodářské útvary - porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

5. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

žák

- 5.1 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín
- 5.2 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- 5.3 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

Učivo (U)

- 5.1 krajina - přírodní a společenské prostředí, typy krajín
- 5.2 vztah příroda a společnost - trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva

6. ČESKÁ REPUBLIKA

žák

- 6.1 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
- 6.2 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
- 6.3 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
- 6.4 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- 6.5 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

Učivo (U)

- 6.1 místní region - zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry)
- 6.2 Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu
- 6.3 regiony České republiky - územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech

7. TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

žák

- 7.1 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- 7.2 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- 7.3 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Učivo (U)

- 7.1 cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze - orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů
- 7.2 ochrana člověka při ohrožení zdraví a života - živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

5.10.3. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: zeměpis - prima

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Vesmír</u> • tvar a rozměry Země • pohyby Země – pohyb okolo osy, okolo Slunce • Měsíc, přirozená družice Země	Žák: • vyhledá základní údaje o Zemi • uvede pohyby, které naše Země vykonává a jejich důsledky • uvede základní údaje o Měsíci v souvislosti se slapovými jevy	KU	PT 6.1	září - říjen	
<u>Globus a mapa</u> • globus, mapa • mapy – měřítko, druhy map, obsah map • rovnoběžky, poledníky • určování zeměpisné polohy • čas na Zemi • výškopis, polohopis • práce s mapou • orientace v terénu	• vysvětlí pojmy: globus, mapa • vypočítá různé vzdálenosti na globusu a mapě podle měřítka • vysvětlí pojmy: rovnoběžka, poledník • ukáže na mapě zeměpisné souřadnice daného místa na Zemi • uvede časová pásma a přechody datové meze (ukáže na mapě a globu) • pracuje s turistickou mapou, znázorní výškopis a polohopis na mapách, vysvětlí pojmy: kóta, nadmořská výška, vrstevnice; určí význam vybraných mapových značek • určí světové strany • odhadne vzdálenost a výšku v terénu, zorientuje turistickou mapu, podle mapy odhad ověří	KU, KŘP		říjen - listopad	
<u>Krajinná sféra</u> • krajinná sféra • litosféra – stavba Země, dno oceánu, zemětřesení a sopečná činnost, vznik pohoří, vnější činitelé – působení vody, větru, mrazu atd., povrch Země jako výsledek přírodních činitelů • atmosféra – podnebí, podnebné pásy, oběh vzduchu v atmosféře, počasí • hydrosféra – vodstvo na pevnině – řeky, jezera, vodní nádrže, bažiny, ledovce a podpovrchová voda, mořská voda – její vlastnosti a pohyby • pedosféra – složení půdy, půdní typy, půdní druhy, význam půdy a nebezpečí která jí ohrožují • biosféra – tropické lesy, savany, pouště, subtropická oblast, stepy, lesy mírného pásu, tundry, život v mořích a oceánech, výškové stupně	• vyjmenuje hlavní složky krajinné sféry • popíše vnitřní stavbu Země, vyjmenuje základní části oceánského dna, uvede typy pohoří podle způsobu vzniku, uvede vnitřní a vnější činitele utvářející zemský povrch • vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím, vyjmenuje podnebné pásy • vysvětlí pojmy: vnitřní a okrajová moře, průliv, průplav, záliv, poloostrov, ostrov; na mapě ukáže světové oceány, studené a teplé mořské proudy • vyjmenuje činitele, kteří se podílejí na vzniku půdy, uvede, jak půdy rozdělujeme • vyjmenuje vegetační pásy na Zemi – u každého posoudí, kterému teplotnímu pásu odpovídá a vyhledá typické zástupce rostlin a živočichů • vysvětlí pojmy: krajinná sféra, litosféra, atmosféra, hydrosféra, pedosféra, biosféra • vyjmenuje hlavní složky krajinné sféry, rozliší jednotlivé složky krajinné sféry a zařadí je do podsféry, určí, které části jsou nejvíce ovlivněny činností člověka • znalosti kartografie a krajinné sféry aplikuje při terénním geografickém cvičení	KU, KŘP	PT 6.5.1.	prosinec - květen	
<u>Terénní geografické cvičení</u> • téma – kartografie a krajinná sféra		KU, KRP, KK		červen	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: zeměpis - sekunda

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Obyvatelstvo</u> - obyvatelstvo světa a jeho početní růst - rozmístění obyvatelstva na Zemi - územní pohyb obyvatelstva - lidské rasy, národy, jazyky - náboženství ve světě - struktura obyvatelstva - městská sídla – proces urbanizace	Žák: - vypočítá přírůstek obyvatelstva na modelových příkladech, zjistí, uveď příklady států s kladným a záporným přírůstkem, porovná tyto státy, vyhledá nejnovější údaje o počtu obyvatelstva, uveď pravděpodobný budoucí vývoj - porovná rozmístění obyvatelstva na Zemi - vysvětlí pojmy: migrace, imigrace, emigrace - rozdělí obyvatelstvo podle ras, jazyků - vyjmenuje nejvýznamnější náboženství ve světě, určí jejich prostorové rozmístění - rozdělí obyvatelstvo podle věku a ekonomické aktivity - porovná městská a venkovská sídla, jejich význam v minulosti a dnes, vysvětlí pojmy: urbanizace, aglomerace, konurbace, megalopole, uveď konkrétní příklady, kde se s těmito městskými sídly setkáváme	KU,KŘP,KK	PT 6.2.2 PT 6.4.	září	
<u>Politický zeměpis</u> - poloha, rozloha, lidnatost - státní hranice - státní zřízení - správní členění - způsob vlády - stupeň hospodářského rozvoje států světa - mezinárodní politické organizace - ohniska neklidu v současném světě	- rozdělí státy podle geografické polohy, rozlohy a lidnatosti - vyjmenuje příklady státních hranic a hlediska, která se uplatňují při jejich rozlišení - vyjmenuje politické formy států, vyhledá příklady, uveď, které převládají v současném světě, vyjmenuje příklady nezávislých států, závislých území, unitárních států a federativních států – vysvětlí rozdíly - uveď typy politické moci ve státě a způsoby, jakými je politická moc uplatňována - rozdělí státy světa podle stupně hospodářského rozvoje - uveď mezinárodní politické organizace a seskupení, účast ČR v nich, zhodnotí jejich význam - uveď ohniska napětí v současném světě, objasni hlavní příčiny konfliktů	KU,KŘP,KK, KO	PT 6.2.2. PT 6.2.3. PT 6.2.4. PT 6.3.	říjen	
<u>Světové hospodářství</u> - členění světového hospodářství - jádrové a periferní oblasti	- rozliší hlavní skupiny hospodářské činnosti - vysvětlí rozdíly mezi jádrovými a periferními oblastmi ,uveď příklady těchto oblastí	KU,KŘP, KSP,KK	PT 6.5.2. PT 6.5.3. PT 6.5.4	listopad - prosinec	
- zemědělství – pěstování užitkových plodin a chod hospodářských zvířat - rybolov a lesní hospodářství - těžba nerostných surovin - energetika těžký průmysl, spotřební průmysl	- vyjmenuje různé typy zemědělství, uveď ve kterých oblastech světa se s nimi setkáme, vybrané zemědělské plodiny zařadí do podnebných pásů, na mapě ukáže hladní oblasti pěstování těchto plodin, uveď příklady různých chodů hospodářských zvířat a zhodnotí význam v různých částech světa - vyhledává hlavní rybolovné oblasti				

• úloha dopravy v současné ekonomice – železniční, silniční, vodní, letecká, potrubní a doprava informací • služby obyvatelstvu • cestovní ruch • mezinárodní obchod • hlavní hospodářské organizace ve světě Amerika • členění kontinentu • poloha, povrch, vodstvo • podnebí, vegetace • obyvatelstvo • nerostné suroviny • zemědělství, průmysl • Kanada, USA, Mexiko, země Střední Ameriky a Karibské státy, Brazílie, Argentina, Andské státy	• na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin, posoudí jejich význam pro jednotlivá průmyslová odvětví • vyjmenuje hlavní průmyslová odvětví těžkého a spotřebního průmyslu • vyjmenuje druhy dopravy, porovná jejich význam • zhodnotí význam služeb pro obyvatelstvo • na mapě ukáže hlavní oblasti cestovního ruchu • vysvětlí pojmy: import, export, obchodní bilance • uvede nejdůležitější centra světového obchodu a hlavní hospodářské organizace ve světě • rozlišuje pojmy Severní Amerika, Střední Amerika, Jižní Amerika, Karibská oblast a Latinská Amerika • popíše polohu a povrch Ameriky, vyhledá na mapě největší pohoří a vrcholy, činné sopky, významné veletoky, jezera, moře a oceány, které Ameriku obklopují • vyjmenuje podnebné a vegetační pásy Ameriky, uvede rostliny a živočichy pro ně typické • vyhledá základní údaje o obyvatelstvu (původní obyvatelstvo, přistěhovalci, hustota zalidnění, významná sídla) • na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin • vyjmenuje nejvýznamnější hospodářsky pěstované plodiny, uvede hlavní průmyslové oblasti a porovná hospodářskou vyspělost vybraných států • vyjmenuje a na mapě ukáže vybrané státy Severní a Latinské Ameriky, jejich hlavní města, využívá získaných oblastí k charakterizaci jednotlivých států z hlediska přírodního a hospodářského	KU, KK, KŘP		leden - březen	
Afrika • Afrika • poloha, povrch, vodstvo • podnebí a vegetace • obyvatelstvo • nerostné suroviny • zemědělství a průmysl oblasti Afriky	• popíše polohu světadílů, určí průplavy a průlivy, kterého oddělují, vyhledá největší ostrovy a poloostrovy • na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera • zjistí a uvede počet obyvatel Afriky a vybraných států, porovná rozmístění obyvatelstva • rozdělí daný světadíl na oblasti, které se od sebe odlišují – srovnává obyvatelstvo i hospodářskou úroveň • vyjmenuje podnebné pásy vyskytující se v Africe, místa extrémních teplot a srážek • vyjmenuje vegetační pásy vyskytující se v Africe, vyhledá typické rostliny, živočichy • charakterizuje typické způsoby zemědělství v Africe včetně lokalizace • na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin	KU, KK, KŘP	PT 6.3	duben - červen	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: zeměpis - tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Zeměpis světadílů – Austrálie</u> - poloha - povrch - vodstvo - podnebí - rostlinstvo a živočišstvo - obyvatelstvo - hospodářství	Žák:	KU, KŘP, KK	PT 6.3	září	
<u>Geografie oceánů</u> - světové oceány – Atlantský, Tichý, Indický, Severní ledový	- popíše polohu světadílu – které průplavy a průlivy světadílů oddělují, největší ostrovy a poloostrovy - na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera - vyjmenuje podnebné pásy a na mapě najde místa extrémních teplot a srážek - vyjmenuje vegetační pásy zasahující daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny a živočichy - zjistí a uvede počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva - charakterizuje hospodářství kontinentu – typické zemědělství, naleziště nerostných surovin, průmyslovou produkci - vyhledá rozlohy světových oceánů a seřadí podle velikosti, na mapě ukáže nejhlubší místa oceánů, okrajová moře, poloostrovy, ostrovy, mořské proudy - porovná hospodářské využití oceánů - na mapě ukáže polární oblasti, zhodnotí podmínky života a využívání těchto oblastí	KU, KŘP, KK		říjen	
<u>Polární oblasti</u> - Arktida, Antarktida		KU, KK, KŘP			
<u>Zeměpis světadílů – Asie</u> - Asie – největší světadíl - poloha, povrch, vodstvo - podnebí - rostlinstvo a živočišstvo - obyvatelstvo - nerostné suroviny - průmysl, zemědělství - oblasti (regiony) Asie	- vyhledá rozlohu největšího světadílu, krajní body asijské pevniny - na mapě ukáže významné ostrovy, poloostrovy, pohoří, nejvyšší hory, sopky, významná jezera a veletoky (uvede, do kterých oceánů se vlévají) - vyjmenuje podnebné pásy, vysvětlí pojem: monzun; uvede které oblasti Asie monzun nejvíce ovlivňuje - vyjmenuje vegetační pásy, uvede typické rostliny a živočichy každého pasu - porovná počet obyvatel Číny s ostatními státy Asie, uvede nejrozšířenější náboženství a vyjmenuje hlavní jazykové skupiny - na mapě ukáže významná naleziště nerostných surovin - uvede významné hospodářsky pěstované rostliny a hlavní průmyslové oblasti - vyjmenuje oblasti, na které lze Asii rozdělit, uvede, které státy do oblasti patří a co je pro danou oblast typické z hlediska přírodních i hospodářských podmínek	KU, KK		říjen- leden	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Zeměpis světadílů – Evropa</u> - zeměpisná poloha Evropy - pohoří, nížiny a vodstvo - podněbí Evropy - rostlinstvo a živočišstvo - nerostné suroviny, průmysl, zemědělství - obyvatelstvo a osídlení Evropy - doprava - cestovní ruch - ekonomické a vojenské organizace v Evropě - severské země, ostrovní Británie, Francie, středomořské státy a Balkánský poloostrov, Rusko, východní Evropa	- na mapě ukáže hranici mezi Asií a Evropou, vyhledá krajní body Evropy, odhadne rozlohu a členitost Evropy (porovná s ostatními světadíly) - objasní důležité mezníky geologického vývoje Evropy, na mapě ukáže největší nížiny, pohoří, nejvyšší vrcholy, nejdelší evropský veletok a další významné řeky, jezera, ledovce, průlivy a průplavy - vyjmenuje podnebné pásy do kterých Evropa zasahuje, porovná množství srážek a teploty v těchto pásech - vyjmenuje hlavní vegetační pásy Evropy, uvede příklady typických zástupců z rostlinné a živočišné říše - na mapě vyhledá ložiska nerostných surovin, hlavní hospodářsky pěstované rostliny a vyjmenuje hlavní průmyslové oblasti Evropy - vyhledá počet obyvatel, vyjmenuje hlavní jazykové skupiny, vysvětlí pojmy: migrace, urbanizace, aglomerace a konurbace - zjistí, uvede, kterými oblastmi Evropy se přepravuje nejvíce zboží (a jakými dopravními prostředky) - uvede ekonomická a vojenská uskupení v Evropě - vyjmenuje (na mapě ukáže) všechny evropské státy, uvede jejich hlavní města a na základě získaných znalostí (vlastních zkušeností) charakterizuje vybrané státy z hlediska přírodních a hosp. podmínek	KU, KO,KŘP,KP	PT 6..3. PT 6.4.1.	únor - červen	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: zeměpis - kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>Státy střední Evropy</u> <u>Opakování Evropy</u>	Žák: - vyjmenuje a ukáže státy střední Evropy - charakterizuje přírodní a socioekonomické poměry jednotlivých států - popíše spolupráci jednotlivých států s ČR	KK, KŘP		září - říjen	
<u>ČR – přírodní podmínky</u> - poloha, tvar - povrch a jeho členění - vznik a vývoj reliéfu, horopisné celky - podnebí – teploty a srážky, podnebné oblasti - vodstvo - půdy - rostlinstvo a živočišstvo - ochrana přírody	- vysvětlí pojmy: poloha, rozloha a porovná s ostatními státy Evropy - uvede typy reliéfu, které v ČR převládají, vysvětlí, jak se Český masív a Karpaty měnily v jednotlivých geologických obdobích, zařadí jednotlivý pohoří pomocí mapy do horopisných celků - vysvětlí, čím je ovlivněno rozložení teplot a srážek v ČR, zjistí, uvede minimální a maximální naměřené hodnoty a zhodnotí jejich využití - vysvětlí rozdíl mezi půdními typy a půdními druhy (porovná jejich využití a rozmístění) - vyjmenuje hlavní floristické oblasti a výškové stupně rostlinstva v ČR - vyhledá pomocí mapy chráněná území ČR	KU, KŘP	PT 6.5.3.	říjen - prosinec	
<u>ČR – obyvatelstvo</u> - základní údaje o obyvatelstvu - sídla	- zjistí počet obyvatel ČR podle posledního sčítání, vysvětlí pojmy: porodnost, úmrtnost, přírůstek obyvatelstva a urbanizace - rozdělí obyvatelstvo podle pohlaví, věku, ekonomické aktivity, zjistí, uvede, které národnosti a národnostní menšiny se vyskytují na území ČR - uvede významná sídla	KU, KO, KŘP	PT 6.4.	leden	
<u>ČR – hospodářství</u> - průmysl – průmysl paliv a energetiky, těžký průmysl a spotřební - zemědělství – chov hospodářských zvířat, zemědělská půda a pěstování plodin, potravinářský průmysl - doprava- železniční, silniční, vodní, letecká, potrubní a spoje - služby, rekreace a cestovní ruch - zahraniční obchod	- uvede hlavní průmyslová odvětví ČR, na mapě ukáže nejvýznamnější průmyslové zóny - porovná význam různých příkladů chovu hospodářských zvířat, vyjmenuje hlavní hospodářsky pěstované plodiny - vyjmenuje druhy dopravy, zhodnotí jejich význam, problémy - posoudí význam služeb, uvede, co do skupiny služeb řadíme, na mapě ukáže nejvyhledávanější místa z hlediska cestovního ruchu - uvede příklady výrobků (surovin), které mají hlavní podíl na exportu a importu	KU, KŘP	PT 6.3. PT 6.5.2.	únor - duben	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
<u>ČR – vyšší územně správní celky</u> - Praha, Středočeský, Karlovarský, Plzeňský, Ústecký, Jihočeský, Liberecký, Pardubický, Královéhradecký, Vysočina, Jihomoravský, Zlínský, Olomoucký, Moravskoslezský	- vyjmenuje kraje ČR - porovná kraj, ve kterém žije, s jinými kraji (pro porovnání podobností a odlišností využije získané znalosti z přírodních a hospodářských podmínek ČR)	KU,KŘ,KSP,KO	PT 6.2.3. PT 6.5.4.	duben - květen	
<u>Místní region</u> - zeměpisná poloha - vztahy k okolním regionům - přírodní charakteristika - socioekonomická charakteristika	- uvede polohu místního regionu v rámci republiky a zhodnotí výhody a nevýhody této polohy - uvede, se kterými regiony místní region sousedí - charakterizuje přírodní podmínky (povrch, vodstvo, vegetaci, podnebí) místního regionu a porovná je s přírodními podmínkami jiných regionů - zhodnotí sociálněekonomickou situace v regionu (porovná s celkovou sociálněekonomickou situací v ČR)	KU,KO,KŘP	PT 6.2.3. PT 6.5.4.	červen	
<u>Vlivy člověka a lidské společnosti na krajinu</u> - lidé a životní prostředí - přírodní zdroje	- vyjmenuje složky životního prostředí, rozliší životní prostředí z hlediska kvality - uvede vlivy lidských zásahů do životního prostředí - uvede důsledky těžby nerostných surovin - objasní faktory podílející se na ohrožení půdy - vysvětlí jak průmysl a doprava ovlivňují ovzduší, vysvětlí pojmy: imise, emise, kyselá deště, skleníkový efekt	KU	PT 6.5.	PRŮBĚŽNĚ	
<u>Geografická exkurze – místní region</u>		KU			
<u>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života</u> - živelní pohromy - opatření a chování v nebezpečí živelných pohrom /modelové situace/	- vysvětlí pojem živelná pohroma a uvede příklady - uvede hlavní zásady chování v takových situacích - uvede hlavní zdroje nebezpečí v regionu	KU		PRŮBĚŽNĚ DLE ČASOVÝCH MOŽNOSTÍ	

5.11. HUDEBNÍ VÝCHOVA

5.11.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Hudební výchova* vychází ze vzdělávací oblasti RVP ZV *Umění a kultura*. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje. Hudební výchova by měla být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, zábavy, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, ctít schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Vyučovací předmět *Hudební výchova* usiluje o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních sálů a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa.

Hudebně výchovné činnosti jsou rozděleny v ŠVP na: *Vokální činnosti*, *Instrumentální činnosti*, *Hudebně pohybové činnosti* a *Poslechové činnosti*.

- Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.
- Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.
- Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.
- Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a „interpretovat“.

5.11.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět *Hudební výchova* je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1. až 4. ročníku nižšího gymnázia v jednohodinové týdenní dotaci (celkem 4 hodiny). V prvním a druhém ročníku je časová dotace 1 hodina týdně, ve třetím a čtvrtém ročníku je výuka organizována ve 14-ti denních cyklech ve dvouhodinových blocích. Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí.

Výuka *Hudební výchovy* probíhá ve specializované učebně hudební výchovy. Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou výchovných koncertů, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Používají při tom pojmy a hudebně naukové poznatky, které jsou vyvozovány ze znějící hudby a aplikovány ve všech hudebních aktivitách. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému múzickému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat s ostatními a k úsilí o co nejlepší výsledek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

5.11.3. Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Hudební výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie.
- Rozvíjíme u žáků receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými.

- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní učivo a učivo rozšiřující.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- Učíme žáky různým vyjadřovacím hudebním technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru.
- Podporujeme netradiční způsoby řešení hudebního vyjadřování.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci posuzují hudební dění.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Učíme žáky porozumění hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby jednotlivých uměleckých epoch.
- Vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat hudbě a vnímat hudební projevy druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Pomáháme žákům získat vhled do hudební kultury české i jiných národů.
- Vedeme k pochopení emocionálního působení hudby a jejím vlivem k vytváření „mostů mezi lidmi“.
- Prohlubujeme u žáků jejich vztah k hudebnímu umění v celé oblasti hudební kultury.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Vedeme žáky k zaujímání vhodných postojů k hudbě ve všech jejích oblastech.
- Vedeme žáky k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich hudebním projevům.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
- Budujeme přátelskou, otevřenou a uvolněnou atmosféru ve třídě, bez které plný hudební prožitek není možný.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem.
- Při výuce hudební výchovy vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Učíme žáky vhodně využívat psychohygienický účinek hudby.
- Vedeme žáky ke správnému zacházení s dostupnými hudebními nástroji, k jejich údržbě.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi hudební oblasti.
- Pomáháme hudebně nadaným žákům ve volbě vhodného povolání, ve kterém svůj talent mohou uplatnit.

5.11.4. Očekávané výstupy /OVO/

Žák

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- orientuje se v zápise písní a skladeb různých stylů a žánrů, tyto písně či skladby na základě individuálních schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Učivo /U/

1. Vokální činnosti

- 1.1 pěvecký a mluvní projev** – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu /scat, falset apod./, jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách
- 1.2 intonace a vokální improvizace** - diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- 1.3 hudební rytmus** - odhalování vzájemných souvislostí, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- 1.4 orientace v notovém /grafickém/ záznamu melodie, reprodukce zapsané melodie**
- 1.5 rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti** – reprodukce tónů, předvádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu popřípadě i melodie zpívané /hrané/ písně pomocí notového /grafického záznamu/
- 1.6 reflexe vokálního projevu** – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možnosti nápravy hlasové nedostatečnosti /transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti/

2. Instrumentální činnosti

- 2.1 hra na hudební nástroje** – nástrojová reprodukce melodií /písní, motivků, témat, jednoduchých skladeb/, hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, nástrojová improvizace / jednoduché hudební formy /
- 2.2 záznam hudby** – noty a další způsoby záznamu hudby
- 2.3 vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje** – představy rytmické, tempové, dynamické, formální

3. Hudebně pohybové činnosti

- 3.1 pohybový doprovod znějící hudby** – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- 3.2 pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního cíla** – pantomima, improvizace
- 3.3 pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby** – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické

4. Poslechové činnosti

- 4.1 orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby** – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užitě ve skladbě /zvukomalba, dušemalba, pohyb melodie, pravidelnost, nepravidelnost hudební formy/ a jejich význam pro pochopení hudebního díla
- 4.2 hudební dílo a jeho autor** – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi /inspirace, epigonství, kýč, módnost, modernost, stylová provázanost/
- 4.3 hudební styly a žánry** – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům
- 4.4 interpretace znějící hudby** – slovní charakterizování hudebního díla /slohové a stylové zařazení apod./, vytváření vlastních soudů

5.11.5. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:**Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: hudební výchova - prima**

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Hlasová výchova Notopis Dvoudobý a třídobý takt Rondo Téma s variacemi Dur/moll	Žák: - správně nasadí tón, správně dýchá, odhadne správnou hlasitost zpěvu, odliší mluvený projev od pěveckého - запиše tóny do notové osnovy - rozpozná dvoudobý a třídobý takt - předvede taktování /dvoudobé a třídobé schéma/ - rozliší hudební formu rondo - rozpozná variace hudebního tématu - sluchově rozliší dur a moll akord	KU, KSP	6.1.	Září, říjen	Průběžně: vokální projev, hra na nástroje, rytmická cvičení, taktování
Rozdělení hudebních nástrojů Komorní hudba Tempo Hodnoty not	- rozpozná nástroje symfonického orchestru a zařadí je do skupin - charakterizuje jednotlivá komorní seskupení - seznámí se se značkami pro označení tempa - rozpozná a запиše různé délky not	KU, KŘP	6.1.	Listopad, prosinec	
Intervaly Hudba a pohyb	- sluchově rozliší základní intervaly, запиše je do not - rozpozná různé druhy umění, ve kterých se spojuje hudba a pohyb /pantomina, balet, tanec/	KU, KSP, KO	6.1.	Leden, únor	
Bedřich Smetana Polka	- seznámí se se stručným životopisem B. Smetany a s ukázkami jeho děl - předvede jednoduché taneční kroky /polka/		6.3.		
Antonín Dvořák Opera	- seznámí se se stručným životopisem A. Dvořáka a s ukázkami jeho děl - charakterizuje hlavní rysy opery - zazpívá ukázky z vybraných oper /např. Rusalka, Figarova svatba/	KU, KO	6.1., 6.3.	Březen, duben	
B. Martinů: Otvírání studánek Melodram	- seznámí se s formou kantáty a poslechne si ukázkou z kantáty Otvírání studánek od B. Martinů - rozpozná hudební formu melodramu a charakterizuje její hlavní rysy	KU, KO	6.1., 6.3.	Květen, červen	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: hudební výchova - sekunda

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Lidová a umělá píseň Hymna ČR	Žák: - rozliší druhy lidových písní a pozná některé lidové hudební nástroje - definuje rozdíl mezi lidovou písní a písní zlidovělou - zazpívá hymnu ČR	KU, KŘP	6.1., 6.3.	Září, říjen	Průběžně: vokální projev, hra na nástroje, rytmická cvičení, taktování
Hodnoty not	- rozezná rytmus při vokálním a instrumentálním projevu - zapíše jednoduché rytmické motivy				
Homofonie a polyfonie J. S . Bach	- rozliší homofonii a polyfonii - určí hlavní znaky kánonu a fugy - rozezná polyfonii ve skladbě /skladbách/ J. S. Bacha	KU, KK, KPS	6.1.	Listopad, prosinec	
Koncert A.Vivaldi: Čtvero ročních dob	- rozliší hudební formu koncertu - seznámí se s ukázkami nástrojových koncertů /A. Vivaldi: Čtvero ročních dob/	KU, KŘP	6.1.	Leden, únor	
Symfonie, sonáta Sonátová forma Hymna EU	- rozliší hudební formy symfonie a sonáty - orientuje se ve struktuře sonátové formy				
Čtyřdobý takt	- předvede taktování čtyřdobého schématu	KU, KO	6.1.	Březen, duben	
Symfonická básně B. Smetana: Má vlast	- rozliší hudební formu symfonické básně - orientuje se v programu symfonické básně Vltava		6.3.		
Hudba a tanec, balet	- pomocí gest, mimiky, řeči těla znázorní hudbu /pantomima, tanec/ - seznámí se s ukázkami baletu /např. Čajkovskij/	KU, KK	6.1., 6.3.	Květen, červen	
Hudební nosiče a přehrávače	- orientuje se v různých způsobech záznamu a přehrávání hudby				

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: hudební výchova - tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Artificiální a nonartificiální hudba Populární hudba	Žák: - Vysvětlí rozdíly mezi artificiální a nonartificiální hudbou - Na příkladech 'populárních' skladeb z vážné hudby si uvědomí prolínání pop. a vážné hudby	KU, KŘP	6.1.	Září	Průběžně: vokální projev, instrumentální doprovody, rytmická cvičení, taktování
Zrození jazzu Rysy afroamerické hudby	- Na ukázkách určí hlavní rysy afroamerické hudby - Vysvětlí původ jazzu - Rozezná druhy hudby amerických černochů / pracovní písně, spirituály a blues/ a charakterizuje je - V ukázkách vnímá tečkovaný rytmus a synkopu a prakticky je předvede	KU, KŘP, KPS	6.1., 6.3., 6.4.	Říjen, listopad, prosinec	
Synkopa, tečkovaný rytmus					
Dějiny jazzu v kostce	- Rozezná ukázky pochodového jazzu, klasického jazzu a swingu - Seznámí se se stručným životopisem L. Armstronga - Převéde vokální techniku scatu				
Louis Armstrong Scat					
Moderní jazz Spojení jazzu s jinými druhy hudby Jazz a vážná hudba G. Gershwin	- Rozezná ukázky moderního jazzu - Na příkladech uvede spojení jazzu s jinými druhy hudby - V díle G. Gershwina rozliší prvky vážné hudby a jazzu	KU, KŘP	6.1., 6.3.	Leden, únor, březen	
Vznik rocku Elvis Presley Vývoj rockové hudby Pop Folk a folklór	- Vysvětlí důvody vzniku rockové hudby - Seznámí se s osobností E. Presleyho a s jeho písněmi, interpretuje některé z jeho písní - Rozpozná některé interprety popové hudby - Rozliší folkovou hudbu a folklór	KU, KPS	6.1., 6.3.	Duben, květen	
Hudební divadlo a film	- Seznámí se s ukázkami z operet, muzikálů a s filmovou hudbou	KU	6.1., 6.3.	Červen	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: hudební výchova - kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	OČEKÁVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
Vývojová období artificiální hudby: Vznik hudby Hudba starověku a středověku	Žák: - vysvětlí, jak vznikla hudba a jaké měla funkce - po hudební stránce charakterizuje hudbu starověku a středověku - popíše hlavní rysy gregoriánského chorálu	KU	6.1.	Září, říjen	Průběžně: vokální projev, instrumentální doprovody, taktování, kritické zhodnocení a zařazení skladeb do jednotlivých období
Hudba renesance Polyfonie	- rozliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně-instrumentální - rozliší homofonii a polyfonii - na ukázkách rozpozná hlavní rysy renesanční hudby - prakticky předvede polyfonii /zpěvem, hrou/	KU, KŘP	6.1.,6.3.	Listopad, prosinec	
Hudba baroka A. Vivaldi, G.F. Handel, J.S. Bach	- vysvětlí rozdíly mezi hudbou renesance a hudbou baroka - seznámí se se stručným životopisem barokních skladatelů - na jejich dílech rozpozná hlavní rysy barokní hudby	KU, KSP	6.1.,6.3.	Leden, únor	
Hudba klasicismu J. Haydn, W. A. Mozart, L.van Beethoven	- popíše hlavní rysy klasicistní hudby - seznámí se se stručným životopisem tří vídeňských klasiků - popíše strukturu sonátové formy	KU	6.1., 6.3.	Březen, duben	
Hudba romantismu Hudební směry 20. století Impresionismus a další	- seznámí se s ukázkami děl českých a světových romantiků - vysvětlí rozdíl mezi hudbou programní a absolutní - charakterizuje některé směry v hudbě 20. století - vysvětlí hlavní principy impresionismu	KU, KŘP	6.1., 6.3., 6.4.	Květen, červen	

5.12. VÝTVARNÁ VÝCHOVA

5.12.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Umění a kultura* a umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa - poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Toto poznání směřuje k tomu, aby se naučili rozumět výtvarnému umění, rozumět jeho jazyku a významům, aby se učili chápat výtvarnou kulturu v nejširším slova smyslu jako nedílnou součást svého duchovního života a bohatství společnosti. Kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Aktivita vycházející ze vzdělávacího obsahu Výtvarné výchovy pomáhají utvářet kreativní stránky osobnosti žáka a pochopení kontinuity proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence.

Žáci se seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem výtvarného umění. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

5.12.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (*Rozvíjením smyslové citlivosti, Uplatňováním subjektivity a Ověřováním komunikačních účinků*) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Vzdělávacím obsahem tématu *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Vyučovací předmět výtvarná výchova je povinný předmět, který se vyučuje ve všech ročnících nižšího stupně gymnázia. Jeho týdenní časová dotace činí v primě až tercii 2 hodiny týdně, v kvartě 1 hodinu týdně, v kvartě 1 hodinu týdně (respektive 2 hodiny jednou za 14 dnů).

5.12.3. Očekávané výstupy /OVO/

Žák

1. vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků

2. *užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie*
3. *užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace*
4. *vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádřeních*
5. *rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu*
6. *interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků, k tomu slouží výtvarné exkurze (sekunda, tercié, kvarta)*
7. *porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů*
8. *ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci*

Učivo(U)

1. ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- 1.1. prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- 1.2. uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu - vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření
- 1.3. reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě; reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- 1.4. smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

2. UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- 2.1. prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností -manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- 2.2. typy vizuálně obrazných vyjádření - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry
- 2.3. přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

3. OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- 3.1. osobní postoj v komunikaci - jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování
- 3.2. komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- 3.3. proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění

5.12.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:**Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: výtvarná výchova - prima**

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
- kombinace neobvyklých materiálů - plošné a prostorové vyjádření (keramika) - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a časovém průběhu a vyjádření vztahů pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty ve statickém a dynamickém vyjádření - malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlím, fixem - originalita, projekce vlastních požitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik - harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem - nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev) - kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) - kontrast, harmonie - emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků - historický posun v interpretaci - rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury - kontinuita vývoje vybraného umění (pravěk, Egypt, Mezopotámie) - současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video) - alternativní řešení vyjádření osobního prožitku - typy vizuálně obrazných vyjádření, rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, baltické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)	Žák: - experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace (makro, přírodní motivy) - prostorový projev v hlíně, keramika – základy, zvíře - zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace - popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy - ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých - zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty - porovnává vybrané projevy kultury - rozliší verifikovatelné vjemy od fantazijních představ - seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům - užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění	KŘP, KK, KU KSP, KO KŘP, KK, KSP KŘP, KK, KU KSP, KO, KŘP, KK, KU KO KK, KO KŘP, KK, KU	PT6.1 PT6.1, PT6.3 PT6.4, PT6.1 PT6..1, PT6.4 PT 6.4, PT6.3 PT 6.1 PT6.4	září září říjen listopad celoročně prosinec leden - únor	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
- prvky vizuálně obrazného vyjádření ve statickém i dynamickém viz. obrazném vyjádření - podklad: savost, struktura, barva - reflexe ostatních uměleckých druhů - tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) - tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty - rozdílná interpretace v různých historických obdobích (antická kultura) - tolerance k odlišnému vnímání, empatie - klasická umělecká díla v porovnání se současnými - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora - řád ve výtvarné geometrii (ulity, labyrinty) - technické prvky - sebehodnocení (portfolio, archiv, tematická výstava) - sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření - design – tvar a funkce - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech	Žák: - vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad - zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty - prostorový projev v hlíně, keramika – základy, hlava - zdůvodní vlastní vizuálně obrazová vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých a pokouší se pojmenovat různé způsoby vyjádření, učí se je tolerovat - hledá a analyzuje a skryté a tušené zákonitosti v přírodě, technických výtvorech a výtvarných dílech - dokumentuje a sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí - porovnává design různých předmětů, navrhuje design jednoduchých předmětů - vizuálně obrazných vyjádření variuje jejich různé vlastnosti k získání osobitých výsledků	KŘP, KO, KSP KŘP, KU, KK, KO KO, KSP, KŘP KK, KO, KSP KŘP, KSP KŘP, KK, KU KŘP, KK, KU	PT6.5 PT 6.4 PT 6.3	únor březen celoročně březen duben květen červen	

- prvky vizuálně obrazného vyjádření ve statickém i dynamickém viz. obrazném vyjádření - podklad: savost, struktura, barva - reflexe ostatních uměleckých druhů	- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad	KŘP, KK, KU	PT3.2, PT5.5	leden	
- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) - tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty - výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem	- zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty - prostorový projev v hlíně, keramika – základy, figura	KŘP, KO, KSP	PT5.5	únor	
- rozdílná interpretace v různých historických obdobích (gotické období) - tolerance k odlišnému vnímání, empatie - klasická umělecká díla v porovnání se současnými - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora	- zdůvodní vlastní vizuálně obrazová vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých a pokouší se pojmenovat různé způsoby vyjádření, učí se je tolerovat	KŘP, KU, KK, KO	PT5.1, PT5.2	celoročně	
- řád ve výtvarné geometrii (ulity, labyrinty) - technické prvky	- hledá a analyzuje a skryté a tušené zákonitosti v přírodě, technických výtvorech a výtvarných dílech	KŘP, KSP	PT1.3	březen	
- jednodenní exkurze: Pražský hrad (interpretace rom., got. a zároveň i renes. období)	- praktická část zaměřená na způsoby vyjádření a interpretaci	KŘP, KU, KK, KO	PT 5.1, PT 5. 2	březen/duben	
- sebehodnocení (portfolio, archiv, tematická výstava) - sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření	- dokumentuje a sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí	KŘP, KK, KU	PT5.2	duben	
- design – tvar a funkce	- porovnává design různých předmětů, navrhuje design jednoduchých předmětů	KO, KSP, KŘP	PT2.1, PT2.2	květen	
- reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech	- vizuálně obrazných vyjádření variuje jejich různé vlastnosti k získání osobitých výsledků	KŘP, KK, KU	PT3.1 PT1.3	červen	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: výtvarná výchova - tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
- kombinace neobvyklých materiálů - plošné a prostorové vyjádření (keramika) - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a časovém průběhu a vyjádření vztahů pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření - malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlím, fixem - originalita, projekce vlastních požitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik - harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem - nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev) - kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) - kontrast, harmonie - emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků - historický posun v interpretaci (renesance) - rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury - kontinuita vývoje vybraného umění - současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video) - alternativní řešení vyjádření osobního prožitku	Žák: - experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace - prostorový projev v hlíně, keramika – základy, objekt, prostorová práce - zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace - popisuje subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy - ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých - zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty - porovnává vybrané projevy - rozliší verifikovatelné vjemy od fantazijních představ - seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům - užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění	KŘP, KK, KU KSP, KO, KŘP, KK KŘP, KU KO, KŘP, KU, KK KK KŘP, KK, KSP KŘP, KK, KU KŘP, KK, KU, KO, KSP KŘP, KK, KU	PT1.3 PT1.4, PT4.1 PT5.2 PT3.2, PT3.1 PT5.4 PT3.2, PT 5.5 PT5.1, PT5.2 PT3.1, PT2.4 PT1.3 PT2.4, PT2.5 PT2.1, PT2.2	září říjen listopad prosinec prosinec až leden prosinec celoročně leden	

- typy vizuálně obrazných vyjádření, rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, baltické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)	- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad	KŘP, KK	PT3.1	únor	
- prvky vizuálně obrazného vyjádření ve statickém i dynamickém viz. obrazném vyjádření - podklad: savost, struktura, barva - reflexe ostatních uměleckých druhů - tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) - tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty - výtvarně vyjádřený pocit z hudby - výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem	- zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty - prostorový projev v hlíně, keramika – bas reliéf	KŘP, KU, KK, KO	PT5.5	březen	
- rozdílná interpretace v různých historických obdobích (srovnání rom., got. a renes. období) - tolerance k odlišnému vnímání, empatie - klasická umělecká díla v porovnání se současnými - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora	- zdůvodní vlastní vizuálně obrazová vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých a pokouší se pojmenovat různé způsoby vyjádření, učí se je tolerovat	KŘP, KK, KU, KSP	PT5.1, PT5.2	celoročně	
- řád ve výtvarné geometrii (ulity, labyrinty) - technické prvky - sebehodnocení (portfolio, archiv, tematická výstava) - sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření - půldenní exkurze: renesanční zámek v okolí (interpretace renesančního období)	- hledá a analyzuje a skryté a tušené zákonitosti v přírodě, technických výtvorech a výtvarných dílech - dokumentuje a sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí	KO, KSP, KŘP	PT1.3 PT5.2	duben	
- design – tvar a funkce	- praktická část zaměřená na způsoby vyjádření a interpretaci	KŘP, KU, KK, KO	PT 5.1, PT 5.2	březen/duben	
- reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech	- porovnává design různých předmětů, navrhuje design jednoduchých předmětů	KŘP, KK, KU	PT2.1, PT2.2	květen	
	- vizuálně obrazných vyjádření variuje jejich různé vlastnosti k získání osobitých výsledků	KŘP, KK, KU	PT3.1 PT1.3	červen	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: výtvarná výchova - kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
- kombinace neobvyklých materiálů - plošné a prostorové vyjádření (keramika) - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a časovém průběhu a vyjádření vztahů pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření - malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlím, fixem - originalita, projekce vlastních požitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik - harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem - nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev) - kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) - kontrast, harmonie - emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků - historický posun v interpretaci (barokní umění) - rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury - kontinuita vývoje vybraného umění - současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video) - alternativní řešení vyjádření osobního prožitku - typy vizuálně obrazných vyjádření, rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, baltické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)	Žák: - experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace - keramika v kombinaci s dalšími materiály - ovládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace - popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy - ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých - zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty - porovnává vybrané projevy kultury - seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům - užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění - rozliší verifikovatelné vjemy od fantazijních představ	KŘP, KK, KU KSP, KO, KŘP, KK KŘP, KU KO, KŘP, KU, KK KK KŘP, KK, KSP KŘP, KK, KU KŘP, KK, KU, KO, KSP	PT1.3 PT1.4, PT4.1, PT5.2 PT3.2, PT3.1 PT5.4, PT3.2, PT 5.5 PT5.1, PT5.2 PT3.1, PT2.4 PT1.3	září říjen listopad prosinec celoročně leden únor	

- prvky vizuálně obrazného vyjádření ve statickém i dynamickém viz. obrazném vyjádření - podklad: savost, struktura, barva - reflexe ostatních uměleckých druhů - jednodenní exkurze: Kuks nebo Zelená hora (interpretace barokního období) - tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) - tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn - manipulace s objekty - výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem - rozdílná interpretace v různých historických obdobích (srovnání od rom. po barok. období) - tolerance k odlišnému vnímání, empatie - klasická umělecká díla v porovnání se současnými - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora - řád ve výtvarné geometrii (ulity, labyrinty) - technické prvky - sebehodnocení (portfolio, archiv, tematická výstava) - sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření - design – tvar a funkce - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech	- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad - praktická část zaměřená na způsoby vyjádření a interpretaci - zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty - keramika v experimentování s danou formou (objekt) - zdůvodní vlastní vizuálně obrazová vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých a pokouší se pojmenovat různé způsoby vyjádření, učí se je tolerovat - hledá a analyzuje a skryté a tušené zákonitosti v přírodě, technických výtvorech a výtvarných dílech - dokumentuje a sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí - porovnává design různých předmětů, navrhuje design jednoduchých předmětů - ve vizuálně obrazných vyjádřeních variuje jejich různé vlastnosti k získání osobitých výsledků	KŘP, KK, KU KŘP, KU, KK, KO KŘP, KK, KU KŘP, KK KŘP, KK, KU KŘP, KK, KU	PT2.4, PT2.5 PT 5.1, PT 5.2 PT2.1, PT2.2 PT5.3, PT5.5 PT3.1 PT1.3	březen březen/duben duben celoročně květen červen	
---	--	---	---	---	--

5.13. TĚLESNÁ VÝCHOVA

5.13.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Tělesná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví*. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působící na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Vede žáky k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, současně k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, kdy si zvykají na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti, i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. Tělesná výchova umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti zpět k vlastní pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu nebo v jiné pohybové aktivitě. Takový vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu.

5.13.2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S ohledem na poměrně značnou rozdílnost fyziologického i mentálního vývoje jednotlivých žáků v ročníku a na velmi různou úroveň jejich pohybových schopností a dovedností, je výuka vyučovacího předmětu *Tělesná výchova* sice členěna do třech základních, na sebe navazujících, etap, ty se však meziročníkově značně prolínají. (První etapa zahrnuje 1. a 2. ročník, druhá 3. až 5. ročník a třetí etapa 6. až 9. ročník.) I když je vzdělávací obsah předmětu rozpracován do jednotlivých ročníků, je rozdělen do tématických bloků, které se meziročníkově opakují a postupně rozšiřují. Pro 6. – 9. ročník jsou výrazně rozšiřující konkretizované výstupy vymezeny ve volitelném předmětu *Sportovní výchova*, který je určen především pohybově nadaným žákům. Výuka do 5. ročníku probíhá koedukovaně v rámci jedné třídy, od 6. ročníku odděleně. V rámci projektů školy může výuka žáků i na druhém stupni probíhat koedukovaně.

Na 1. stupni ZŠ se vyučovací předmět *Tělesná výchova* vyučuje jako povinný předmět v základní 2 hodinovou dotaci týdně pro všechny žáky. U žáků, kteří nepotřebují disponibilně navýšit hodinové dotace matematiky a českého jazyka a u žáků „sportovních tříd“ je hodinová dotace navýšena o další 1 hodinu týdně v 1. a 2. ročníku, a až o hodiny týdně ve 3. – 5. ročníku (celkem 10 – 18 hodin). Do výuky *Tělesné výchovy* na 1. stupni (ve 2. a 3. ročníku) je zařazen plavecký výcvik, který zje zajištěn "smluvně" s plaveckou školou. Od 4. ročníku mohou být pohybově nadaní žáci zařazeni do sportovní třídy, ve které se nad rámec povinné tělesné výchovy specializují na vybrané sporty (od 1.9. 2005 - házená a lední hokej). Podobně jako plavecký výcvik, je i tato výuka zajištěna smluvně s partnerskými sportovními oddíly a probíhá pod vedením trenérů s požadovanou kvalifikací.

Na 2. stupni ZŠ se vyučovací předmět *Tělesná výchova* vyučuje rovněž jako povinný předmět v základní 2 hodinovou dotaci týdně pro všechny žáky. Žáci 6. - 9. ročníku „nematematických tříd“ (pokud si nezvolí jinou alternativu = *Základy druhého cizího jazyka*) mají možnost vybrat si volitelný předmět *Sportovní výchova*, který je vyučován v další 2 hodinové týdenní dotaci. Žáci 2. stupně tak mohou mít až 4 hodiny pohybové výuky týdně (celkem na 2. stupni 8 - 16 hodin). Vyučovací předměty *Tělesná výchova* a *Sportovní výchova* jsou v souladu se vzdělávacími prioritami školy podporovány i v rámci různých školních projektů. V 6. ročníku žáci absolvují týdenní projekt *Terénní praktika z matematiky, Biologie, zeměpisu a tělesné výchovy*, kde si osvojí dovednosti v netradičních sportech, jakými jsou např. softball, ringo, lakros, základy raftingu, orientační běh apod., v 7. ročníku absolvují týdenní lyžařský (snowboardový) kurz, v 8. ročníku absolvují týdenní projekt *Zdravý životní styl* a v 9. ročníku *vodácký kurz*. Výuka je organizována ve dvou tělocvičnách v budově školy. Současně jsou využívána i jiná sportoviště: venkovní hřiště, které je součástí areálu školy, sportovní hokejová hala, sportoviště (nafukovací hala, fotbalové a házenkářské hřiště) házenkářského klubu HC Wendy Mělník a TJ EMĚ Mělník, krytý plavecký bazén Na Podolí apod.

5.13.3. Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Tělesná výchova

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy (OVO)

žák

1. Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti
2. Zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
3. Usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
4. Samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly
5. Odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
6. Uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

Učivo (U)

1. **význam pohybu pro zdraví** - rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců
2. **zdravotně orientovaná zdatnost** - rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením
3. **prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí** - průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
4. **hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech** - v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy (OVO)

žák

1. zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
2. posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Učivo (U)

1. **pohybové hry** - s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity
2. **gymnastika** - akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí
3. **estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem** - základy rytmičké gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro žáků; tance
4. **úpoly** - základy sebeobrany, základy aikidó, judó, karatedó
5. **atletika** - rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí
6. **sportovní hry (alespoň dvě hry podle výběru školy)** - herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie
7. **turistika a pobyt v přírodě** - příprava turistické akce, přesun do terénu, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce
8. **plavání (podle podmínek školy - zdokonalovací plavecká výuka, pokud neproběhla základní plavecká výuka, musí předcházet adaptace na vodní prostředí a základní plavecké dovednosti)** - další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plavecký sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti
9. **lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy)** - běžecské lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy)
10. **další (i netradiční) pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)**

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ**Očekávané výstupy (OVO)**

žák

1. užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
2. naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
3. dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
4. rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
5. sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
6. zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
7. zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Učivo (U)

1. **komunikace v TV** - tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech
2. **organizace prostoru a pohybových činností** - v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj - výběr, ošetřování
3. **historie a současnost sportu** - významné soutěže a sportovci, olympismus - olympijská charta
4. **pravidla osvojovaných pohybových činností** - her, závodů, soutěží
5. **zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech**
6. **měření výkonů a posuzování pohybových dovedností** - měření, evidence, vyhodnocování

5.13.4. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu tělesná výchova
Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: tělesná výchova - prima

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
ČLOVĚK A SPORT - Pojmy osvojovaných činností - Základní pojmy spojené s jednotlivými druhy cvičení - Základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití v denním režimu - Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech - Péče o tělesnou zdatnost a zdraví - Postupné seznamování s historií a současností sportu	Žák: - Orientuje se v základních pojmech spojených s Tv - Dokáže rozpoznat a správně pojmenovat základní pojmy podle jednotlivých druhů cvičení - Používá základní cviky a sestavy pro různé účely a dovede je převážně samostatně využít - Postupně dokáže připravit a aplikovat základní rozcvičení před hlavní částí výukové hodiny pro různou pohybovou činnost - Pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví	KŘP, KK, KO, KU	PT 6.1.1. PT 6.5.3.	Průběžně	
ATLETIKA - Základní pravidla atletických soutěží - Základy techniky disciplín - Průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti: běh (sprinty, vytrvalostní), skok (daleký, vysoký),	- Rozpozná význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty - Provede změření a zápis výkonů spolužáků - Užívá a rozpozná základní startovní povely - Užívá základy techniky dalších osvojovaných disciplín - Aplikuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti	KU, KŘP, KK	PT 6.1.2. PT6.1.3. PT 6.1.5.	IX. – X. IV. – VI.	
SPORTOVNÍ HRY - Radost ze hry, prožitek, spolupráce - Význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností - Herní role a funkce (brankář, kapitán, atd.) - Základní pravidla sportovních her - Sportovní hry: fotbal, basketbal, florbal - Herní činnosti jednotlivce v basketbalu (driblink, dvojtakt, přihrávka) - Herní činnosti jednotlivce ve fotbalu (zpracování a vedení míče, přihrávka) - Herní činnosti jednotlivce ve florbalu (práce s florbalovou holí, zpracování míčku, přihrávka)	- Snaží se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, ne z prohry jiného - Objasní, rozpozná základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní, individuální, brankové, síťové, pálkové, atd.) - Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře	KU, KŘP, KK	PT 6.1.2 PT6.1.3. PT 6.1.5.	X. – IV.	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
GYMNASTIKA - Pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje - Základní akrobatické prvky (stoje na rukou, kotouly) - Hrazda (výmyk ze stoje, sešín, seskok) - Kondiční gymnastika (jednoduché posilování s medicinbaly, činkami, překonávání odporu vlastního těla) - Různé druhy pohybu s hudebním a rytmičtým doprovodem (dívky) - Technika a estetika pohybu - Protahovací cvičení (strečink) - Kondiční a obratnostní testy	Žák: - Používá aktivně osvojované pojmy - Provede stoj na rukou, výmyk, podmet, základní cvičební prvky na kladině (dívky) - Zná základní pojmy – základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, názvy používaného nářadí a náčiní - Zná základní protahovací cviky před a po výkonu - Dokáže dát jednoduchou dopomoc a záchranu při cvičení	KU, KŘP, KK, KSP	PT 6.1.1.	XII. – III.	
BRUSLENÍ - Ošetření výstroje a výzbroje - Jednoduché prvky při jízdě – jízda vpřed a vzad, obraty, zastavení, změna směru - Základy hokeje (chlapci)	- Zařadí bruslení jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost - Provede ošetření bruslí - Ukáže jednoduché prvky při jízdě	KU, KP, KK	PT 6.1.1. PT 6.5.3.	XII. – II.	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: tělesná výchova - sekunda

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
ČLOVĚK A SPORT • Význam pohybu pro zdraví (rekreační a výkonnostní sport) • Zásady jednání a chování (fair play, olympijské ideály a symboly) • Základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití v denním režimu • Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech (v nestandardním prostředí) • Péče o tělesnou zdatnost a zdraví • Rozšiřování znalostí o historii a současnosti sportu • Zdravý životní styl, odmítání škodlivin • Pravidla sportů (sportovních her)	Žák: • Pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví • Postupně dokáže připravit a aplikovat základní rozcvičení před hlavní částí výukové hodiny pro různou pohybovou činnost • Postupně dokáže připravit a aplikovat základní rozcvičení před hlavní částí výukové hodiny pro různou pohybovou činnost • Odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím • Zná, orientuje se v pravidlech jednotlivých sportovních her (kopaná, basketbal)	KŘP, KK, KO, KU	PT 6.1.1. PT 6.1.4. PT 6.1.2.	Průběžně	
ATLETIKA • Základní pravidla atletických soutěží • Základy techniky disciplín (sprint, vytrvalostní běh na dráze i v terénu, skok do dálky, skok vysoký) • Přípravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti: běh (sprinty, vytrvalostní), skok (daleký, vysoký), hod (míčkem a granátem) • Základy evidence výkonů	• Rozpozná význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty • Zvládá běžeckou abecedu • Orientuje se a užívá základy techniky dalších osvojovaných disciplín (skok do dálky, skok vysoký) • Aplikuje přípravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti	KU, KŘP, KK	PT 6.1.2. PT 6.1.3. PT 6.1.5.	IX. – X. IV. – VI.	
SPORTOVNÍ HRY • Úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí ve hře • Význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností • Pravidla sportovních her • Specifikace bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách • Rozvoj a zdokonalování herních činností jednotlivce (kopaná, basketbal, florbal) • Rozvoj pohybových dovedností potřebných pro uplatnění ve sportovních hrách (přihrávka, zpracování míče, střelba) • Úprava různých povrchů hřišť	• Zdůvodní význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů • Uplatňuje vědomí o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, umí prohrát • Rozpozná, která hra je vhodná pro určitý věk, počet hráčů, prostředí • Ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře • Proveďte základní údržbu náčiní a úpravu hřišť před utkáním a po utkání	KU, KŘP, KK, KSP	PT 6.1.2. PT 6.1.3. PT 6.1.5.	X. – IV.	

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
GYMNASTIKA - Pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje - Záchrana a dopomoc - Akrobacie, přeskoky, hrazda, kladina (dívky) - Jednoduché gymnastické prvky na jednotlivých náradích - Kondiční gymnastika - Různé druhy pohybu s hudebním a rytmičtým doprovodem (dívky) - Obratnostní cvičení - Protahovací a napínací cvičení (strečink) - Kondiční a obratnostní testy	Žák: - Používá aktivně osvojované pojmy - Ovládá bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných cvicích - Provede stoj na rukou, přemet stranou, výmyk, podmet, přešvihy, základní cvičební prvky na kladině (dívky) - Manipuluje s jednoduchými a věku odpovídajícími zátěžemi - Volí vhodné oblečení a obutí při pohybových činnostech - Dodržuje osobní hygienu při pohybových činnostech a hygienu cvičebního prostředí	KU, KŘP, KO, KSP	PT 6.1.1.	XII. – III.	
BRUSLENÍ - Ošetření výstroje a výzbroje - Jednoduché prvky při jízdě – jízda vpřed a vzad, obraty, zastavení, změna směru - Základy hokeje (chlapci)	- Zařadí bruslení jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost - Provede ošetření bruslí - Ukáže jednoduché prvky při jízdě	KU, KP, KK	PT 6.1.1. PT 6.5.3.	XII. – II.	
LYŽOVÁNÍ - Zásady pohybu na horách - Ošetření výstroje a výzbroje - Způsoby záchrany a přivolání pomoci - Jednoduché prvky při jízdě – pluh, základní (kročný) oblouk, smýkané oblouky - Základy jízdy v řezaných obloucích (carving) - Základy běžecké techniky (klasický styl, bruslení) - Snowboard (smýkané a řezané oblouky, oblouk zvýšením a snížením)	- Zařadí lyžování a snowboarding jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost - Provede ošetření lyží - Předvede první pomoc při úrazu na lyžích - Ukáže jednoduché prvky při jízdě	KU, KP, KSP, KK	PT 6.1.1. PT 6.5.3. PT 6.5.4.	I. – II.	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: tělesná výchova - tercie

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
ČLOVĚK A SPORT - Pojmy osvojovaných činností - Tvorba pohybového režimu - Kondičně tréninkové plánování - Základní pojmy spojené s jednotlivými druhy cvičení - Základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití - Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech (první pomoc při sportu v různých klimatických podmínkách) - Zdravotně orientovaná zdatnost (kondiční programy, manipulace se zatížením)	Žák: - Posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých situacích (úraz, nevhodné klimatické podmínky, znečištěné ovzduší ...) - Je poučen o tom, jak sestavit svůj pohybový režim, je informován o možnostech výběru sportů nebo jiných pohybových aktivit pro zařazení do svého pohybového režimu - Používá základní cviky a sestavy pro různé účely a dovede je převážně samostatně využít - Připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost - Pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví	KU, KŘP, KK, KSP, KO	PT 6.1.1. PT 6.1.2. PT 6.1.4.	Průběžně	
ATLETIKA - Základní pravidla atletických soutěží - Zdokonalování techniky atletických disciplín (skok do dálky, skok vysoký, průprava pro vrh koulí) - Překážkové běhy - Základy evidence výkonů - Organizace soutěží	- Provede organizaci jednotlivých soutěží, změří a запиše výkony - Rozvíjí základy techniky dalších osvojovaných disciplín - Aplikuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti - Dokáže sestavit tabuli rekordů	KU, KŘP, KP	PT 6.1.2. PT 6.1.3. PT 6.1.5.	IX. – X. IV. – VI.	
SPORTOVNÍ HRY - Základní principy pro řízení a rozhodování pohybových her - Úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí ve hře - Význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností - Základní pravidla sportovních her - Pohybové hry s různým zaměřením - Netradiční pohybové hry a aktivity - Rozvoj herních činností jednotlivců v hrách (zdokonalování technických prvků – dvojtakt, přihrávky, střelba) - Rozvoj jednoduchých herních kombinací	- Zdůvodní význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů - Uplatňuje uvědoměle fair play jednání při hrách - Objasní, rozpozná základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní, individuální, brankové, síťové, pálkové, atd.). - Ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře - Spolupracuje ve hře a používá jednoduché herní kombinace - Dodržuje pravidla osvojovaných pohybových činností při hrách, soutěžích, závodech	KU, KŘP, KSP	PT 6.1.2. PT 6.1.3. PT 6.1.5.	X. – IV.	

Vzdělávací obsah vyučujícího předmětu: tělesná výchova - kvarta

KONKRETIZOVANÉ UČIVO	KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	Kompetence	PT	Časová osa	Poznámky
ČLOVĚK A SPORT - Význam biorytmů pro zdraví a pohybovou aktivitu - Pojmy osvojovaných činností - Základní pojmy spojené s jednotlivými druhy cvičení - Základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití - Zdravý životní styl, odmítání škodlivin - Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí - Význam pohybu pro zdraví (sport dívek a chlapců) - Improvizované ošetření poranění a odsun raněného - Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení	Žák: - Změří srdeční frekvenci, stanoví, jak tento údaj využít pro úpravu pohybové zátěže - Orientuje se v průpravných, kompenzačních, relaxačních a jiných zdravotně zaměřených cvičeních a jejich praktickém využití - Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem - Připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost - Sestaví si svůj individuální ozdravný program a vytvoří denní režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu	KU, KŘP, KK, KSP, KO	PT 6.1.1. PT 6.1.2. PT 6.1.4.	Průběžně	
ATLETIKA - Pojmy olympijské disciplíny - Pravidla atletických soutěží - Technika disciplín - běh (sprinty, vytrvalostní, překážkový), skok (daleký, vysoký), vrh koulí - Základy evidence výkonů - Orientační běh	- Rozpozná význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty - Provede organizaci jednotlivých soutěží, změří a zapíše výkony - Užívá základy techniky všech osvojovaných disciplín (včetně techniky vrhu koulí) - Orientuje se v olympijských atletických disciplínách - Umí se orientovat v neznámém terénu	KU, KŘP, KK, KP	PT 6.1.2. PT 6.1.3. PT 6.1.5.	IX. – X. IV. – VI.	
SPORTOVNÍ HRY - Základní principy pro řízení a rozhodování pohybových her - Úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí ve hře - Radost ze hry, prožitek, spolupráce - Význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností - Pravidla sportovních her - Spolurozhodování her a soutěží	- Zdůvodní význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů - Dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji - Ovládá pravidla a uplatňuje je ve hře - Rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora - Spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	KU, KŘP, KK, KP	PT 6.1.2. PT 6.1.3. PT 6.1.5.	X. – IV.	

6. PRŮŘEZOVÁ TÉMATA - NIŽŠÍ GYMNÁZIUM

6.1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. **Osmiletá gymnázia** musí na nižším stupni zařadit do vzdělávacího obsahu všechna průřezová témata RVP ZV. Z toho průřezové téma Výchova demokratického občana musí zařadit celé, z ostatních průřezových témat RVP ZV musí škola zařadit alespoň některé tematické okruhy tak, aby žáky připravila na realizaci tematických okruhů průřezových témat obsažených v RVP GV.

Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti. Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace** je

založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti.

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví – psychohygieně, komunikaci, mezilidským vztahům.

Úzká je vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**, a to k Výchově k občanství a k jejím částem "Člověk ve společnosti", "Člověk jako jedinec".

Konkrétně k tématům "lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití" (Člověk ve společnosti) a "podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj" (Člověk jako jedinec). Všechna tato témata jsou v Osobnostní a sociální výchově vnímána jako samostatná. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktickým dovedností spjatých s uvedenými tématy.

Vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace a seberegulujícího jednání jako základního ekologického principu. Nabízí též možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí.

Vazba na vzdělávací oblast **Umění a kultura** se týká především společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa. V osobnostní a sociální výchově lze účinně využít různých postupů dramatické výchovy. Doplnující vzdělávací obor Dramatická výchova užívá jako základní metody nástroje dramatické a inscenační tvorby, osobnostní a sociální výchova vedle toho užívá i tréninkové postupy sociálně psychologické povahy, které nemají divadelní podstatu.

Propojení se vzdělávací oblastí **Člověk a zdraví** je vhodné v tématech reflektujících fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu.

Rovněž přispívá k realizaci vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**, zejména zdokonalováním dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živá setkání dotýkající se osobní existence, je třeba počítat s tím, že na různé věci budou mít žáci různé názory, že se může objevit odmítání témat či technik, ostych, případně, že některé hry tzv. "nevyjdou". Právě tyto okamžiky však bývají v Osobnostní a sociální výchově velmi užitečné, neboť nabízejí příležitost k přemýšlení o tom, co se děje.

6.1.1. Osobnostní rozvoj

6.1.1.1_ Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

6.1.1.2_ Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí

6.1.1.3_ Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

6.1.1.4_ Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích

6.1.1.5_ Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

6.1.2. Sociální rozvoj

6.1.2.1_ Poznávání lidí – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí

6.1.2.1_ Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

6.1.2.2_ Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresí a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

6.1.2.3_ Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

6.1.3. Morální rozvoj

6.1.3.1_ Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

6.1.3.2_ Hodnoty, postoje, praktická etika – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

6.2. 6.2 VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů. Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, ale i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní jsou žáci více motivováni k uplatňování svých názorů v diskusích a k možnosti demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti se podílet na vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat, protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení. Průřezové téma Výchova demokratického občana má blízkou vazbu především na vzdělávací oblast **Člověk a společnost**, v níž jsou tematizovány principy demokracie a demokratického rozhodování a řízení, lidská a občanská práva, ve kterých se klade důraz na participaci jednotlivců - občanů na společenském a politickém životě demokratické společnosti. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** se uplatňuje v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti. Průřezové téma má vazbu i na ostatní vzdělávací oblasti, zejména pak na ty, v nichž se tematizuje vztah k sobě samému i ostatním lidem, k okolnímu prostředí, k normám i hodnotám.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků – budoucích dospělých občanů – v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti žáků.

6.2.1_ Občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

6.2.2_ Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

6.2.3_ Formy participace občanů v politickém životě – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí

6.2.4_ Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako rotativní diktatura a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

6.3. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy životav evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí. Příležitosti k realizaci tématu poskytuje na prvním stupni vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Ve vzdělávání se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí. Na druhém stupni se vztahuje průřezové téma zejména ke vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Využívá, aktualizuje a propojuje poznatky z oboru historie a politické geografie. Prohlubuje porozumění klíčovému historickému a politickému událostem, které ovlivnily vývoj Evropy i světa a měly podstatný význam pro evropskou integraci a začlenění České republiky do integračního procesu. Důležitým prostorem pro realizaci průřezového tématu se stává obor Výchova k občanství, v jehož vzdělávacím obsahu zdůrazňují sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi. Objasňuje také vazby mezi lokální, národní, evropskou a globální úrovní uvažování, rozhodování a jednání. Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda se uplatňuje zejména při objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě. Významnou oblastí pro realizaci tohoto tématu se stává vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace. Český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Cizí jazyky mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní. Jsou prostředkem pro využití originálních zdrojů při poznávání života a evropské a světové kultury. Dovednosti osvojené žáky ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, zejména při práci s internetem, jsou využívány k samostatnému získávání informací o zemích Evropy a světa, o jejich životě a událostech. Tyto informace se následně stávají prostředkem pro orientaci v nabídce vzdělávacích, pracovních, kulturních a zájmových příležitostí a při navazování kontaktů. Ve vzdělávací oblasti Umění a kultura rozvíjí průřezové téma vztah k evropské a světové kultuře. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně. Dramatická výchova, jako doplňující vzdělávací obor umožňuje žákům vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a zkoumat témata a situace na základě vlastního jednání. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví orientuje žáky v globálních problémech souvisejících se zdravím. V oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

6.3.1_ Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

6.3.2_ Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

6.3.3_ Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže

6.4. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty. Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci. Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků – příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“. Multikulturní výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má zejména na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, z oblasti Člověk a příroda se dotýká především vzdělávacího oboru Zeměpis. Vazba na tyto oblasti je dána především tématy, která ze zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin.

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu může být významně ovlivněn vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a žáků, učitelů a rodičů apod.

6.4.1_ Kulturní difference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě

6.4.2_ Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžitě stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvi k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

6.4.3_ Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku

6.4.4_ Multikulturalita – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

6.4.5_ Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a příspěvi každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty

6.5. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků. Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukcí hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a společnost** téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technickoekonomickými a sociálními jevy s úrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. Ve

vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí. Ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** umožňuje průřezové téma aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možnostmi navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa. Vzdělávací Oblast **Umění a kultura** poskytuje Environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí **Člověk a svět práce** se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Tematické okruhy průřezového tématu

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Tematické okruhy:

6.5.1_ Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhá odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

6.5.2_ Základní podmínky života – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

6.5.3_ Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV) změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

6.5.4_ Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby

ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

6.6. MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médiím nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svěbytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářeny s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu. Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času. Mediální výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblast Člověk a společnost, zejména tím, že média, jako sociální instituce, se podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby, umožňují hledat paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnávat jevy a procesy v evropském i celosvětovém měřítku. Mediální výchova je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediovaných sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality (zpravodajství z hlediska významu a věrohodnosti zprávy a události, reklamu z hlediska účelnosti nabízených informací apod.). Propojení se vzdělávací oblastí Jazyk a jazyková komunikace se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků. Osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace. V rámci vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie se pak jedná o využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací. Pozornost se obrací k věcné správnosti a přesnosti sdělení, a to jak kritickou analýzou existujících textů, tak vlastní produkcí a utváření návyku ověřovat si co nejdůkladněji veškeré údaje. Vztah ke vzdělávací oblasti Umění a kultura je založen na vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, jež média užívají, a jejich kombinací, a to nejen přirozeného jazyka, ale i obrazu a zvuku. Přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit artefakty umělecké i běžné mediální produkce.

6.6.1. Tematické okruhy receptivních činností:

6.6.1.1_ kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

6.6.1.2_ interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)

6.6.1.3_ stavba mediálních sdělení – příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)

6.6.1.4_ vnímání autora mediálních sdělení – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

6.6.1.5_ fungování a vliv médií ve společnosti – organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti) ; role médií v politických změnách

6.6.2. Tematické okruhy produktivních činností:

6.6.2.1_ tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení

6.6.2.2_ práce v realizačním týmu – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

7. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY

7.1. PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ

7.1.1. Úvod do problematiky hodnocení žáků

Jak již bylo uvedeno v úvodní části ŠVP, účelem vzdělávání je vybavit žáka „klíčovými kompetencemi“. Ty představují soubor znalostí, dovedností, návyků, postojů a hodnotových orientací, které jsou využitelné v různých učebních i praktických činnostech a situacích, jsou klíčem k úspěšnosti v celoživotním učení, v práci, zájmové činnosti i osobním životě. (Výčet klíčových kompetencí je uveden v úvodní části ŠVP.)

Základní otázkou pro hodnocení (úspěšnosti) žáka je otázka: „Do jaké míry je žák po ukončení vzdělání těmito klíčovými kompetencemi vybaven?“ Pravdivá odpověď na tuto „klíčovou evaluační otázku“ je zároveň tím nejsložitějším v hodnocení nejenom úspěšnosti žáka, ale i školy, celého ŠVP a práce učitelů, a zřejmě nelze najít jednoduchý mechanismus, jak na ni spolehlivě, v „reálném čase“ v době vzdělávání na gymnáziu přímo odpovědět. (Teprve další život žáka ukáže, do jaké míry se podařilo vytčených vzdělávacích cílů dosáhnout.)

Podstatou praktického objektivního hodnocení úspěšnosti vzdělávání ve škole tedy nebude hodnocení úspěšnosti dosažení obecných vzdělávacích cílů a úspěšnost vybavení žáka souborem klíčových kompetencí, ale hodnocení úspěšnosti dosažení těch cílů a hodnocení úspěšnosti vybavení žáka těmi kompetencemi, které ve svém souhrnu ke klíčovým kompetencím vedou. Struktura ŠVP (RVP) umožňuje v této souvislosti zaměřit se při evaluaci na očekávané výstupy jednotlivých vzdělávacích oblastí, očekávané výstupy oborů vzdělávacích oblastí a na konkretizované výstupy („konkrétní dílčí aktivní dovednosti“), které tvoří vzdělávací výstup vztažený ke konkretizovanému učivu specifikovanému v jednotlivých ročnících v jednotlivých vzdělávacích oborech. Záměrem autorského kolektivu ŠVP bylo, aby tyto konkretizované výstupy vztažené ke konkretizovanému učivu byly nastaveny tak, aby ve svém souhrnu naplňovaly očekávané výstupy (oborů) vzdělávacích oblastí a vedly tak k očekávanému efektu – vybavit žáka souborem znalostí, dovedností, návyků a postojů - tedy ke klíčovým kompetencím. Za předpokladu, že jsou tyto dílčí kompetence správně nastaveny (což zůstává prioritním úkolem i pro další ověřování a případnou korekci ŠVP), lze se při evaluaci zaměřit přímo na tyto dílčí kompetence jako na hlavní předmět hodnocení úspěšnosti žáka v procesu vzdělávání.

7.1.2. Hodnocení a klasifikace žáka učitelem

Klíčovou rolí mezi všemi evaluačními činnostmi zaujímá ve ŠVP hodnocení a klasifikace žáka učitelem. Přímou v průběhu výchovně-vzdělávacího procesu (a také souhrnně za určité konkrétní vzdělávací období) poskytuje učitel žákovi nezbytnou zpětnou vazbu a pravdivý obraz o tom, s jakým úspěchem se mu daří dosahovat dílčích konkretizovaných výstupů (vedoucích ke klíčovým kompetencím).

V hodnocení žáka nedává ŠVP přednost žádné formě. Stejně jako výběr vhodných forem a metod výuky je i výběr vhodných forem a metod hodnocení žáka plně v rukou učitele. Při výběru vhodné formy hodnocení by měl vyučující vždy zvážit i její „motivační dopad“ na žáka s ohledem na jeho individuální vloh a vlastnosti.

Hodnocení žáka vychází z posouzení míry dosažených očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých vzdělávacích oborů školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.

Každé pololetí se vydává žákovi **vysvědčení**, za první pololetí bude místo vysvědčení vydán žákovi **výpis z vysvědčení**. Při přestupu žáka na jinou školu před ukončením druhého pololetí škola vydá vysvědčení za 1. pololetí příslušného školního roku. Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen klasifikace).

Pravidla pro hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků jsou součástí **klasifikačního řádu školy**.

8. PŘÍLOHY

8.1. PŘÍLOHA č. 1: Seznam exkurzí pro jednotlivé ročníky, jimiž jsou dále naplňována průřezová témata.

SEZNAM EKKURZÍ

Třída	Akce	Komise	Termín a počet vyuč. hodin	Pozn.
Prima	Beseda se zdravotní sestrou	ZSV	1 (leden)	Průřezové téma 6.1,6.2
	Návštěva topograf. ústavu Dobruška	M	3-4 hodiny	6.1, 6.5
Sekunda				
Tercie	Návštěva zámku v RK	D	2-3 hodiny	6.3, 6.4, 6.6
Kvarta	Návštěva synagogy	D	2 hodiny (výměna)	6.4, 6.3, 6.6
NG	Divadelní představení	Aj		
	Mediapro – cestovatelský program	Z	2 (únor)	6.3, 6.5
	Koncert	Hv	2 (jaro)	6.1, 6.2, 6.3,6.4
	Divadélko pro školy	Čj	2 (březen)	6.1, 6.2, 6.3, 6.4
	Dravci - Seiferos	Bi	2	6.5, 1x za 4 roky

PRIMA	Všestary - archeologie	9.-10.	D	Průřezové téma 6.3, 6.4
	Hvězdárna a planetárium Hradec Králové	11.	Z	Průřezové téma 6.3, 6.4, 6.5
SEKUNDA	Divadlo Drak + workshop		Čj	Průřezové téma 6.3, 6.4
	Lyžařský kurz - Krkonoše	1.	Tv	
	ZOO		Bi	Průřezové téma 6.5
	Praha		Vv	Průřezové téma 6.3, 6.4
TERCIE	Nové Hrady – rokokový zámek, Veselý kopec	5.	D	Průřezové téma 6.3, 6.4
	Mikulášské pokusy - UHK	12.	Ch	Průřezové téma 6.3, 6.4, 6.5
	Přírodovědné praktikum	6.	Bi, Z	1x za 2 roky
KVARTA	Orlické hory – Naučná stezka OH a Sýpka Rokytnice		Z	Průřezové téma 6.3, 6.4
	Cukrovar České Meziříčí, Kuks		Ch, Vv	Průřezové téma 6.3, 6.4
	Divadlo v anglickém jazyce		Aj	Průřezové téma 6.3, 6.4
	Přírodovědné praktikum		Bi, Z	1x za 2 roky
				Průřezové téma 6.3, 6.4, 6.5

CELÉ NG	Poznávací exkurze do zahraničí – společně s jinou školou	6.	Z	1x za 2 roky – když není praktikum 1 týden (cca 20 dětí) Průřezové téma 6.3, 6.4, 6.5, 6.1
	Slovensko – výměna – Oravská Polhora		Čj	Průřezové téma 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.1
	Jazykové výměny (projekty)			Průřezové téma 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.1